

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Melhus kommune

Arkivsak: 22/161
Møtedato/tid: 08.09.2022 kl. 09:00
Møtested: Rådhuset, formannskapssalen

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Eva J. Bekkavik på telefon 468 51 950, eller e-post: eva.bekkavik@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 01.09.2022

Gunn Inger Tevik Løvseth (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, rådmann og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
39/22	Tilstandsrapport kvalitetsmelding barnehage 2021- orientering til kontrollutvalget
40/22	Tilstandsrapport vurdering av grunnskolen 2021 - orientering til kontrollutvalget
41/22	Oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 64/21 - Orientering til kontrollutvalget
42/22	Oppfølging av tilsynsrapport - forvaltningskontroll på landbruksområdet
43/22	Oppfølging av retningslinjer for godtgjøring politikere- orientering til kontrollutvalget
44/22	Selvkostområder - orientering til kontrollutvalget
45/22	Forvaltningsrevisjonsrapport - Styring av byggeprosjekt
46/22	Budsjettkontroll pr. 15.08.2022
47/22	Forslag til budsjett 2023 med økonomiplan 2023-2026 for kontrollutvalget
48/22	Oppfølging av politiske vedtak i Melhus kommune
49/22	Oppfølging av selskaper - AS Lundemo Bruk
50/22	Oppfølging av selskaper - Melhus Utviklingsarena AS
51/22	Oppfølging av selskaper - Trønderenergi AS
52/22	Referatsaker
53/22	Eventuelt
54/22	Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Tilstandsrapport kvalitetsmelding barnehage 2021- orientering til kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

08.09.2022

Saknr

39/22

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 20/135 - 29

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rådmannens redegjørelse til orientering.

Vedlegg

Orientering til kontrollutvalget - Tilstandsrapporter

Saksopplysninger

På kontrollutvalgets møte 9. juni 2022 ble det under sak 35/22 Oppfølging av politiske vedtak i Melhus kommune, vedtatt å be rådmannen om en orientering om tilstandsrapporter.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering om "Tilstandsrapport- kvalitetsmelding barnehage 2021" og "Tilstandsrapport - vurdering av grunnskolen 2021", orienteringene gis på kontrollutvalgets møte 08.09.2022.

Kontrollutvalgets sekretariat har i brev av 10.06.2022 bedt rådmannen om å gi kontrollutvalget en orientering om Tilstandsrapport - kvalitetsmelding barnehage 2021.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat viser til rådmannens orientering i møtet og anbefaler kontrollutvalget å ta redegjørelsen til orientering.

Melhus kommune
Rådhuset
7224 MELHUS

Vår saksbehandler: Eva J. Bekkavik, tlf. 468 51 950
E-post: eva.bekkavik@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 20/135-28
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 10.06.2022

Orientering til kontrollutvalget - Tilstandsrapporter

På kontrollutvalgets møte 9. juni 2022 ble det under sak 35/22 Oppfølging av politiske vedtak i Melhus kommune, vedtatt å be rådmannen om en orientering om tilstandsrapporter.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering om "Tilstandsrapport- kvalitetsmelding barnehage 2021" og "Tilstandsrapport - vurdering av grunnskolen 2021", orienteringene gis på kontrollutvalgets møte 08.09.2022.

Under henvisning til kontrollutvalgets vedtak i sak 35/22, ber vi herved om at rådmannen i Melhus kommune orienterer på kontrollutvalgets møte 08.09.2022.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Kontrollutvalgets leder
Ordfører

Tilstandsrapport vurdering av grunnskolen 2021 - orientering til kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

08.09.2022

Saknr

40/22

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 20/135 - 28

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rådmannens redegjørelse til orientering.

Vedlegg

Orientering til kontrollutvalget - Tilstandsrapporter

Saksopplysninger

På kontrollutvalgets møte 9. juni 2022 ble det under sak 35/22 Oppfølging av politiske vedtak i Melhus kommune, vedtatt å be rådmannen om en orientering om tilstandsrapporter.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering om "Tilstandsrapport- kvalitetsmelding barnehage 2021" og "Tilstandsrapport - vurdering av grunnskolen 2021", orienteringene gis på kontrollutvalgets møte 08.09.2022.

Kontrollutvalgets sekretariat har i brev av 10.06.2022 bedt rådmannen om å gi kontrollutvalget en orientering om tilstandsrapport vurdering av grunnskolen 2021.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat viser til rådmannens orientering i møtet og anbefaler kontrollutvalget å ta redegjørelsen til orientering.

Melhus kommune
Rådhuset
7224 MELHUS

Vår saksbehandler: Eva J. Bekkavik, tlf. 468 51 950
E-post: eva.bekkavik@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 20/135-28
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 10.06.2022

Orientering til kontrollutvalget - Tilstandsrapporter

På kontrollutvalgets møte 9. juni 2022 ble det under sak 35/22 Oppfølging av politiske vedtak i Melhus kommune, vedtatt å be rådmannen om en orientering om tilstandsrapporter.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering om "Tilstandsrapport- kvalitetsmelding barnehage 2021" og "Tilstandsrapport - vurdering av grunnskolen 2021", orienteringene gis på kontrollutvalgets møte 08.09.2022.

Under henvisning til kontrollutvalgets vedtak i sak 35/22, ber vi herved om at rådmannen i Melhus kommune orienterer på kontrollutvalgets møte 08.09.2022.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Kontrollutvalgets leder
Ordfører

Oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 64/21 - Orientering til kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

08.09.2022

Saknr

41/22

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 20/135 - 30

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rådmannens redegjørelse til orientering.

Vedlegg

Orientering til kontrollutvalget - kommunestyrets vedtak i sak 64/21

Saksopplysninger

På kontrollutvalgets møte 9. mai 2022 ble det under sak 22/22 Eventuelt, vedtatt å be rådmannen om en orientering om oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 64/21 Forslag til ny brannordning for kommunene Midtre Gauldal og Melhus 2021.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering om styret og representantskapet i Gauldal Brann og redning har gitt en tilbakemelding til Melhus kommune på om selskapet klarer å få en fremtidig brann- og redningstjeneste som dekker utfordringsbildet skissert i ny brannordning. Orienteringen gis på kontrollutvalgets møte 8. september 2022.

Kontrollutvalgets sekretariat har i brev av 12.05.2022 bedt rådmannen om å gi kontrollutvalget en orientering om styret og representantskapet i Gauldal Brann og redning har gitt en tilbakemelding til Melhus kommune.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat viser til rådmannens orientering i møtet og anbefaler kontrollutvalget å ta redegjørelsen til orientering.

Melhus kommune
Rådhuset
7224 MELHUS

Vår saksbehandler: Eva J. Bekkavik, tlf. 468 51 950
E-post: eva.bekkavik@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 20/135-24
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 12.05.2022

Orientering til kontrollutvalget - kommunestyrets vedtak i sak 64/21

På kontrollutvalgets møte 9. mai 2022 ble det under sak 22/22 Eventuelt, vedtatt å be rådmannen om en orientering om oppfølging av kommunestyrets vedtak i sak 64/21 Forslag til ny brannordning for kommunene Midtre Gauldal og Melhus 2021.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering om styret og representantskapet i Gauldal Brann og redning har gitt en tilbakemelding til Melhus kommune på om selskapet klarer å få en fremtidig brann- og redningstjeneste som dekker utfordringsbildet skissert i ny brannordning. Orienteringen gis på kontrollutvalgets møte 8. september 2022.

Under henvisning til kontrollutvalgets vedtak i sak 22/22, ber vi herved om at rådmannen i Melhus kommune orienterer på kontrollutvalgets møte 08.09.2022.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Kontrollutvalgets leder
Ordfører

Oppfølging av tilsynsrapport - forvaltningskontroll på landbruksområdet

Behandles i utvalg Kontrollutvalget i Melhus kommune	Møtedato 08.09.2022	Saknr 42/22
Saksbehandler Eva J. Bekkavik		
Arkivkode FE-033, TI-&58		
Arkivsaknr 20/235 - 15		

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rådmannens redegjørelse til orientering.

Saksopplysninger

Statsforvalterens rapport fra forvaltningskontroll på landbruk ble lagt frem på kontrollutvalgets møte 4. november 2021 i sak 51/21.

Statsforvalterens mål med en forvaltningskontroll på landbruk er å ivareta at midlene over jordbruksavtalen brukes til det formålet de er tiltenkt gjennom en målrettet og effektiv forvaltning. Kontrollen skal sikre at lover og regler overholdes, og at rettsikkerheten til søker ivaretas.

Statsforvalteren skal kontrollere om kommunen gjennom sin internkontroll har etablert systemer og rutiner som sikrer at ordningen forvaltes i samsvar med gjeldende landbrukspolitikk, og i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Kontrollen ble gjennomført i perioden mars-juni 2021. Statsforvalteren har gjennomgått rutiner, søknader og andre aktuelle dokumenter knyttet til de kontrollerte ordningene. Statsforvalteren konstaterte 2 avvik og 9 merknader.

Fagleder landbruk og friluftsliv, orienterte på kontrollutvalgets møte 4. november 2021.

Avvikene er lukket og merknadene er fulgt opp av kommunen.

Rutinene som er laget og som vil bli laget skal legges inn i kommunens kvalitetssystem EQS.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak i sak 51/21:

Kontrollutvalget tar rapport etter forvaltningskontroll, Melhus kommunes tilbakemelding til Statsforvalteren, samt kommunedirektørens redegjørelse til orientering.

Statsforvalterens melding om avslutning av forvaltningskontroll legges frem for kontrollutvalget når denne foreligger.

Statsforvalterens melding om avslutning av forvaltningskontroll ble lagt frem som referatsak på kontrollutvalgets møte 17. februar 2022.

I samråd med kontrollutvalgets leder så har kontrollutvalgets sekretariat (e-post 02.05.2022) bedt rådmannen om en orientering om rutiner som er lagt inn i kommunens kvalitetssystem EQS.

Fagleder landbruk og friluftsliv vil orientere om dette på dagens møte i kontrollutvalget.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler at kontrollutvalget tar rådmannens redegjørelse til orientering.

Oppfølging av retningslinjer for godtgjøring politikere- orientering til kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

08.09.2022

Saknr

43/22

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 20/1 - 55

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rådmannens redegjørelse til orientering.

Vedlegg

Orientering til kontrollutvalget - oppfølging av retningslinjer for godtgjøring politikere

Saksopplysninger

På kontrollutvalgets møte 9. mai 2022 ble det under sak 22/22 Eventuelt, vedtatt å be rådmannen om en orientering om oppfølging av retningslinjer for godtgjøring politikere.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering om hvilke rutiner Melhus kommune har når det gjelder å følge opp retningslinjer for godtgjøring politikere med tanke på forfall til møter osv.

Orienteringen gis på kontrollutvalgets møte 8. september 2022.

Kontrollutvalgets sekretariat har i brev av 12.05.2022 bedt rådmannen om å gi kontrollutvalget en orientering om oppfølging av retningslinjer for godtgjøring politikere.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat viser til rådmannens orientering i møtet og anbefaler kontrollutvalget å ta redegjørelsen til orientering.

Melhus kommune
Rådhuset
7224 MELHUS

Vår saksbehandler: Eva J. Bekkavik, tlf. 468 51 950
E-post: eva.bekkavik@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 20/1-52
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 12.05.2022

Orientering til kontrollutvalget - oppfølging av retningslinjer for godtgjøring politikere

På kontrollutvalgets møte 9. mai 2022 ble det under sak 22/22 Eventuelt, vedtatt å be rådmannen om en orientering om oppfølging av retningslinjer for godtgjøring politikere.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

ontrollutvalget ber om en orientering om hvilke rutiner Melhus kommune har når det gjelder å følge opp retningslinjer for godtgjøring politikere med tanke på forfall til møter osv. Orienteringen gis på kontrollutvalgets møte 8. september 2022.

Under henvisning til kontrollutvalgets vedtak i sak 22/22, ber vi herved om at rådmannen i Melhus kommune orienterer på kontrollutvalgets møte 08.09.2022.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Kontrollutvalgets leder
Ordfører

Selvkostområder - orientering til kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

08.09.2022

Saknr

44/22

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 20/1 - 54

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rådmannens redegjørelse til orientering.

Vedlegg

Orientering til kontrollutvalget - selvkostområder

Saksopplysninger

På kontrollutvalgets møte 9. juni 2022 ble det under sak 37/22 Eventuelt, vedtatt å be rådmannen om en orientering om selvkostområdet.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering om hvilke selvkostområder kommunen har (herunder interkommunale selskaper), prinsippene ved selvkost, om kommunen har plan for bruk av selvkostfond og om planen etterleves. Orienteringen gis på kontrollutvalgets møte 27.10.2022.

Kontrollutvalgets sekretariat har i brev av 10.06.2022 bedt rådmannen om å gi kontrollutvalget en orientering om selvkost.

Kommunalsjef for plan og utvikling har bedt om å få flyttet orienteringen til kontrollutvalgets møte 8. september fordi han er opptatt i et møte i Trondheim 27. oktober.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat viser til rådmannens orientering i møtet og anbefaler kontrollutvalget å ta redegjørelsen til orientering.

Melhus kommune
Rådhuset
7224 MELHUS

Vår saksbehandler: Eva J. Bekkavik, tlf. 468 51 950
E-post: eva.bekkavik@konsek.no
Deres ref.:
Vår ref.: 20/1-55
Oppgis ved alle henvendelser
Vår dato: 10.06.2022

Orientering til kontrollutvalget - selvkostområder

På kontrollutvalgets møte 9. juni 2022 ble det under sak 37/22 Eventuelt, vedtatt å be rådmannen om en orientering om selvkostområdet.

Kontrollutvalget fattet enstemmig følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber om en orientering om hvilke selvkostområder kommunen har (herunder interkommunale selskaper), prinsippene ved selvkost, om kommunen har plan for bruk av selvkostfond og om planen etterleves. Orienteringen gis på kontrollutvalgets møte 27.10.2022.

Under henvisning til kontrollutvalgets vedtak i sak 37/22, ber vi herved om at rådmannen i Melhus kommune orienterer på kontrollutvalgets møte 27.10.2022.

Med hilsen
Konsek Trøndelag IKS

Eva J. Bekkavik
seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:
Kontrollutvalgets leder
Ordfører

Forvaltningsrevisjonsrapport - Styring av byggeprosjekt

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

08.09.2022

Saknr

45/22

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 21/225 - 7

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den frem for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport om styring av byggeprosjekt til orientering.
2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp anbefalingene i rapportens pkt. 5.2.
3. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 31.01.2023.

Vedlegg

Forvaltningsrevisjonsrapport - Styring av byggeprosjekt

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har i sin vurdering av risiko og vesentlighet i Melhus kommune vurdert planprosesser og prosjektstyring som et viktig område å se nærmere på i 2022.

Med bakgrunn i plan for forvaltningsrevisjon for 2020-2024 foretok kontrollutvalget en bestilling av prosjektet på sitt møte 02.12.2021.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i perioden februar til august 2022.

Revisjon Midt-Norge SA har på bakgrunn av bestillingen fra kontrollutvalget formulert følgende problemstillinger for prosjektet:

1. Har Melhus kommune etablert en god prosjektstyring av byggeprosjekt?
 - Hvilke systemer og rutiner har kommunen for styring av byggeprosjekter?
 - Hvilke rutiner har kommunen for å kontrollere om budsjetteringen er reell og om prosjektbudsjetter overholdes?
 - Hvordan sikrer kommunen at retningslinjene og rutinene etterleves i gjennomførte byggeprosjekt?
2. Har Melhus kommune rutiner for og oppfølging av at anskaffelsesregelverket følges i byggeprosjekt?
 - Hvilke retningslinjer og veiledere bruker kommunen for anskaffelser av forprosjekt/mulighetsstudie, hovedprosjekt og funksjonsanalyser i byggeprosjekt?
 - Hvilke kontrollrutiner har kommunen for å sikre at anskaffelser gjennomføres etter lov og forskrift?

Revisjonens konklusjon

Revisor konkluderer med at Melhus kommune har etablert et system for prosjektstyring av og anskaffelser i byggeprosjekt.

Imidlertid har undersøkelsen avdekket både forbedringspunkter og mangler i disse. Noen av forbedringspunktene er kjent i kommunen, disse er:

- Behov for å revidere kommunens delegasjonsreglement.
- Kommunen mangler en sektorovergripende anskaffelsesstrategi som viser veivalg og satsingsområder for anskaffelser, noe som er anbefalt.

Revisjonen har også påpekt noen svakheter og mangler som omhandler:

- Kommunens faglige rutiner for byggeprosjekt har svakheter når det gjelder å ta høyde for turnover hos ansatte, videre stille krav til alternative valg ved planlegging av byggeprosjekt samt systematisk kvalitetssikring av saksgrunnlag til byggeprosjekt.
- Det mangler en planmessig ROS-analyse over hvor det vurderes sannsynlighet for at regler ikke følges, og hvilke konsekvenser det kan få i byggeprosjekt. Dette for å etablere en risikobasert internkontroll.
- Det mangler etablerte kontrollaktiviteter knyttet til områder med høy risiko for avvik knyttet til planlegging og gjennomføring av byggeprosjekt

Revisors anbefaling

- Ferdigstille arbeidet med kommunens delegasjonsreglement
- Vurdere å etablere en anskaffelsesstrategi
- Revidere kommunens faglige rutiner for byggeprosjekt
- Gjennomføre en risikobasert ROS-analyse for planlegging og gjennomføring av og anskaffelser i byggeprosjekt, samt etablere kontrolltiltak knyttet til områder med høy risiko
- Dokumentere avvik i byggeprosjekt i kommunens etablerte avvikssystem

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat mener at revisor har svart ut problemstillingene som var satt for forvaltningsrevisjonen, og at rapporten gir nyttig informasjon om planprosesser og prosjektstyring i Melhus kommune.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten til orientering og legge den frem for kommunestyret med forslag om at revisors anbefalinger følges opp av rådmannen.

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Melhus kommunes kontrollutvalg i perioden februar 2022 til august 2022.

Kontrollutvalget skal påse at forvaltningsrevisjon gjennomføres, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 punkt c). Forvaltningsrevisjon innebærer å gjøre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og forutsetninger¹.

Revisjonsteamet har bestått av oppdragsansvarlig Arve Gausen, prosjektmedarbeider Sunniva Tusvik Sæter, og kvalitetssikrere Margrete Haugum og Mette Sandvik. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Melhus kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRFs² standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet. En oversikt over tidligere gjennomførte prosjekter finnes på vår hjemmeside www.revisjonmidt norge.no.

Orkanger, 15.8.2022

Arve Gausen

Oppdragsansvarlig revisor

¹ Kommuneloven § 23-3, 1.ledd

² www.nkrf.no

SAMMENDRAG

Undersøkelsen omfatter en forvaltningsrevisjon av kommunens system for styring av og anskaffelser i byggeprosjekt. Undersøkelsen har sett på kommunens systemer og rutiner, rapportering og system for etterlevelse av rutiner både for planlegging og gjennomføring av og anskaffelser i byggeprosjekt. Undersøkelsen har to problemstillinger:

1. Har Melhus kommune etablert en god prosjektstyring av byggeprosjekt?

Revisor konkluderer med at Melhus kommune har etablert system for prosjektstyring av byggeprosjekt. Det er etablert systemer og rutiner samt rapportering på økonomi og fremdrift. Det er ikke avdekket svakheter i kommunens estimering av budsjett knyttet til kjente tiltak i nybygg. Imidlertid har undersøkelsen avdekket både forbedringspunkter og mangler knyttet til prosjektstyring av byggeprosjekt. Noen av forbedringspunktene er kjent i kommunen, disse er:

- Revidere kommunens delegasjonsreglement for å avklare dagens ansvarsforhold.

Revisor har også påpekt noen svakheter og mangler som omhandler følgende:

- Kommunens faglige rutiner for byggeprosjekt har svakheter i forhold til det å legge til rette for turnover hos ansatte, videre stilles det ikke krav til å utrede alternative valg ved planlegging av byggeprosjekt. Det er heller ikke systematiske krav til kvalitetssikring av saksgrunnlaget til byggeprosjekt. Videre er det mangler i lagring av faglige rutiner for byggeprosjekt i kommunens kvalitetssystem.
- Det mangler en planmessig ROS-analyse over hvor det vurderes sannsynlighet for at regler ikke følges, og hvilke konsekvenser det kan få for styring av byggeprosjekt. Dette for å etablere risikobaserte kontrolltiltak for gjennomføring av byggeprosjekt.

2. Har Melhus kommune rutiner for og oppfølging av at anskaffelsesregelverket følges i byggeprosjekt?

Revisor konkluderer med at Melhus kommune har etablert rutiner for anskaffelser i byggeprosjekt. Disse er overordnet og ikke knyttet til anskaffelser i ulike deler i et byggeprosjekt. Undersøkelsen har avdekket både forbedringspunkter og mangler i systemet for anskaffelser. Noen av forbedringspunktene er kjent i kommunen, disse er:

- Revidere kommunens delegasjonsreglement.
- Kommunen mangler en sektorovergripende anskaffelsesstrategi som viser veivalg og satsingsområder for anskaffelser som er anbefalt.

Revisor har også påpekt noen svakheter og mangler som omhandler følgende:

- Det mangler en planmessig ROS-analyse over hvor det vurderes sannsynlighet for at anskaffelsesregler ikke følges, og hvilke konsekvenser det kan få i byggeprosjekt. Det mangler etablerte kontrollaktiviteter knyttet til det å sikre at anskaffelser gjennomføres etter regelverket for anskaffelser.

Vi anbefaler Melhus kommune å:

- Ferdigstille arbeidet med kommunens delegasjonsreglement
- vurdere å etablere en anskaffelsesstrategi
- Revidere kommunens faglige rutiner for byggeprosjekt
- Gjennomføre en risikobasert ROS-analyse for planlegging og gjennomføring av og anskaffelser i byggeprosjekt, samt etablere kontrolltiltak knyttet til områder med høy risiko
- Dokumentere avvik i byggeprosjekt i kommunens etablerte avvikssystem

INNHOLDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	6
1 Innledning.....	8
1.1 Bestilling.....	8
1.2 Problemstillinger.....	8
1.3 Metode	9
1.4 Bakgrunn.....	10
1.4.1 Gjennomføring av byggeprosjekt	10
1.4.2 Organisering i kommunen.....	11
2 Styring av byggeprosjekt	12
2.1 Problemstilling	12
2.2 Revisjonskriterier.....	12
2.3 Innhenting av informasjon.....	12
2.3.1 Kommunens internkontroll	12
2.3.2 Utfordringer i kommunens byggeprosjekt.....	14
2.3.3 Ansvar og organisering for styring av byggeprosjekt	15
2.3.4 Rutiner for gjennomføring av byggeprosjekt.....	16
2.3.5 Etablert rutiner for avvik og risiko for avvik i byggeprosjekt	20
2.3.6 Evaluere rutiner for byggeprosjekt	24
2.4 Vurdering.....	26
2.4.1 Ansvar og organisering	26
2.4.2 Rutiner	26
2.4.3 Oppfølging og avvik	27
2.4.4 Evaluering.....	28
2.5 Konklusjon.....	28
3 Anskaffelser i byggeprosjekt.....	30
3.1 Problemstilling	30
3.2 Revisjonskriterier.....	30
3.3 Innhenting av informasjon.....	30
3.3.1 Ansvar og organisering av anskaffelser i byggeprosjekt.....	30
3.3.2 Rutiner for gjennomføring av anskaffelser i byggeprosjekt	31
3.3.3 Etablert rutiner for avvik og risiko for avvik i byggeprosjekt	33
3.3.4 Evaluere rutiner for anskaffelser i byggeprosjekt.....	34
3.4 Vurdering.....	35
3.4.1 Ansvar og organisering	35
3.4.2 Rutiner	35
3.4.3 Oppfølging og avvik	36
3.4.4 Evaluering.....	36
3.5 Konklusjon.....	37
4 Høring	38

5	Konklusjoner og anbefalinger	39
5.1	Oppsummerende konklusjon	39
5.2	Anbefalinger	39
	Kilder	40
	Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier	41
	Vedlegg 2 – Høringssvar	50
	Vedlegg 3 – økonomireglements beskrivelse av utvalgte krav i byggeprosjekt	51

Figurer

Figur 1.	Administrativ organisering i Melhus kommune.....	11
Figur 2.	Årshjul styringssystem – vedtatt i kommunestyrets sak 11/22 i kommunens økonomireglement	13
Figur 3.	Sentrale vedtak for utbygginga av ny Gimse barneskole og idrettshall	19
Figur 4.	Perioderapport i Agresso for utbygginga på Gimse skole	22
Figur 5.	Ny Gimse skole og idrettshaller – tertialrapport nr. 2, 2021.	23
Figur 6.	Mercell – dokumentasjon anskaffelser totalentreprise nybygg Gimse.....	32

1 INNLEDNING

I dette kapittelet gjennomgår vi bestilling, problemstillinger og bakgrunn for prosjektet.

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Melhus kommune bestilte en forvaltningsrevisjon av kommunens system og rutiner for gjennomføring av byggeprosjekt i sak 72/2021. Revisjonen utarbeidet en prosjektplan som kontrollutvalget behandlet i sak 5/2022. Kontrollutvalget vedtok å slutte seg til prosjektplanen.

Prosjektplanen avgrenses til å undersøke om kommunens system og rutiner for å gjennomføre byggeprosjekt er hensiktsmessige. Videre se på hvordan kommunen sikrer og kvalitetssikrer at kommunens etablerte systemer og rutiner benyttes ved planlegging, gjennomføring og anskaffelser i byggeprosjekt.

1.2 Problemstillinger

1. Har Melhus kommune etablert en god prosjektstyring av byggeprosjekt?

Vi har valgt å avgrense forvaltningsrevisjonen til følgende forhold ved prosjektstyring av byggeprosjekt:

-
- Hvilke systemer og rutiner har kommunen for styring av byggeprosjekter?
 - Hvilke rutiner har kommunen for å kontrollere om budsjetteringen er reell og om prosjektbudsjetter overholdes?
 - Hvordan sikrer kommunen at retningslinjene og rutinene etterleves i gjennomførte byggeprosjekt?
-

2. Har Melhus kommune rutiner for og oppfølging av at anskaffelsesregelverket følges i byggeprosjekt?

Vi har valgt å avgrense forvaltningsrevisjon til følgende forhold ved anskaffelser av byggeprosjekt:

-
- Hvilke retningslinjer og veiledere bruker kommunen for anskaffelser av forprosjekt/mulighetsstudie, hovedprosjekt og funksjonsanalyser i byggeprosjekt?
 - Hvilke kontrollrutiner har kommunen for å sikre at anskaffelser gjennomføres etter lov og forskrift?
-

1.3 Metode

Problemstillingene for denne undersøkelsen er besvart med data fra gjennomgang av sentrale dokumenter for kommunens system for prosjektstyring av byggeprosjekter. Dokumentasjon om rutiner og systemer for styring av byggeprosjekter er hentet fra kommunens kvalitetssystem EQS, interne rutiner og prosedyrer i bygg og eiendom, øvrige reglement for økonomi og innkjøp, samt kommunens økonomisystem Agresso. Dokumentgjennomgangen er sammenstilt med intervjuinformasjon for å få frem data om kommunens styring av byggeprosjekt fra ulike kilder. Rutinene er også gjennomgått for ett utvalgt investeringsprosjekt – «Ny barneskole og idrettshall på Gimse». Dette for å belyse rutinene og praktisering av disse ytterligere. Ny barneskole og idrettshall på Gimse har et budsjett på 225,6 millioner kroner og er planlagt avsluttet i løpet av 2022. Byggeprosjektet omfatter rivning av eksisterende barneskole og bygging av ny barneskole og idrettshall. Prosjektet er valgt for å belyse kommunens bruk av etablerte rutiner for byggeprosjekt og innhente kommunens erfaringer med bruken av disse for styring og anskaffelser i byggeprosjekt. Datagrunnlaget for praksis er hentet fra et prosjekt og er ikke egnet til å generalisere. Samtidig er det et stort prosjekt som forventes å være representativt for kommunens praksis. Styringssystemet for politisk rapportering av byggeprosjekt knyttet til måloppnåelse er vurdert i undersøkelsen. Revisor har i denne undersøkelsen ikke vurdert måloppnåelse ut fra gitte vedtak ved kommunens gjennomføring av enkelte byggeprosjekt.

Revisjonen har gjennomført intervjuer med i alt sju personer, fordelt på seks ulike intervjuer. Disse er utvalgt på grunnlag av at de har ansvar for å gjennomføre byggeprosjekt i kommunen, samt at de har oppgaver med internkontrollen i kommunen. Intervjuene ble gjennomført ved at revisjonen stilte spørsmål fra en forberedt intervjuguide. Det ble skrevet referat, som senere ble bekreftet av intervjuobjektene. Intervjuene er gjennomført via video/Teams og ett stedlig intervju i Melhus. Oppstartsintervjuet ble gjennomført samtidig med to ansatte. Begge har fått mulighet til å si sin mening, og disse framkommer i referatet fra revisjonen samlet.

Intervju

- Rådmannen og kommunalsjef plan og utvikling den 8.3.2022, stedlig.
- Rådgiver økonomi den 29.3.2022, Teams.
- Rådgiver plan den 29.3.2022, Teams
- Prosjektleder bygg og eiendom den 31.3.2022, Teams
- Enhetsleder bygg og eiendom den 1.4.2022, Teams
- Prosjektleder bygg og eiendom den 8.4.2022, Teams

Det er videre gjennomført e-post utveksling med informantene for avklaringer om data og innhenting av ytterligere informasjon. Alle har fått referatet til bekreftelse, og revisor mener

dette sikrer at dataene gir uttrykk for deres oppfatning. Rapporten baseres på data fra intervju og dokument- og systemgjennomgang.

Revisor mener at de innsamlede dataene er tilstrekkelig for å besvare problemstillingene opp mot revisjonskriteriene, og at kombinasjonen av ulike metoder for datainnsamling har vært hensiktsmessige for å få belyst kommunens styring av byggeprosjekt fra flere sider.

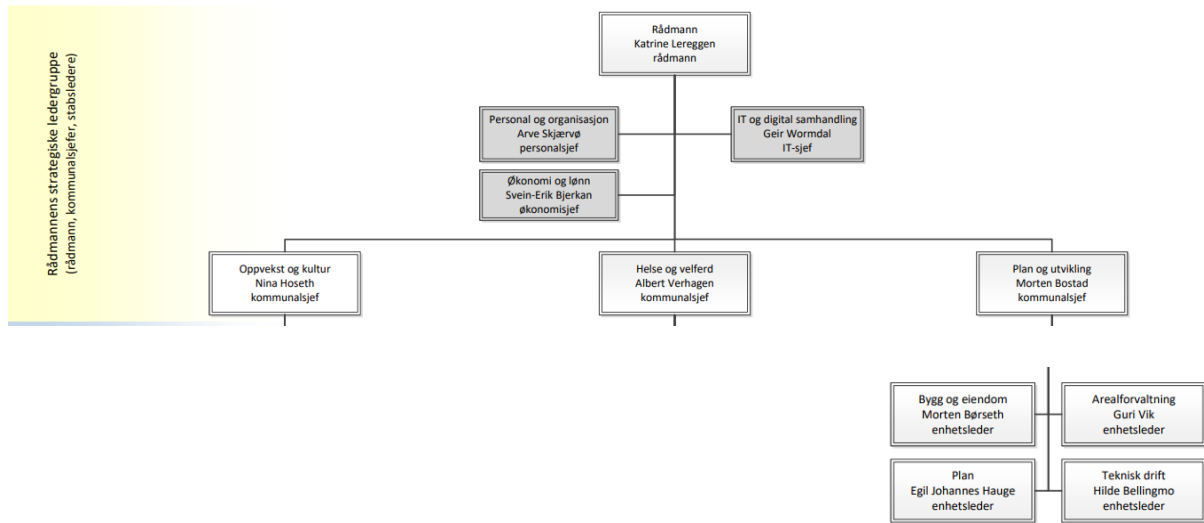
1.4 Bakgrunn

1.4.1 Gjennomføring av byggeprosjekt

Statsbygg leder en rekke av landets største og mest komplekse byggeprosjekter. De viser til at det å gjennomføre komplekse prosjekter, er både utfordrende og vanskelig. Kompleksitet borger for mange og krevende oppgaver. Når Statsbygg bygger stort, er det gjerne unike bygg med unike utfordringer og løsninger. Det er få organisasjoner som er rigget for å lykkes med de store prosjektene. Årsakene til budsjettoverskridelser i store prosjekter er sammensatte, og det er vanskelig å finne enkle svar. Likevel er det noen hovedårsaker som går igjen, blant annet mangelfull prosjekteierstyring, mangelfull kostnadsestimering og for lite kompetanse- og kulturbygging. Det finnes ikke lettvinde løsninger for å lykkes med dette, det krever profesjonelle flergangsbyggere som har egen kompetanse, og som jobber kontinuerlig med utvikling, læring og forbedring. Det å utarbeide veileder for gjennomføring av tidligfase, en prosess for kvalitetssikring av beslutningsunderlag og et kompetanseprogram er viktige elementer for å sikre at målsettingene med byggeprosjektene nås³.

³ [Nye grep i store prosjekter \(statsbygg.no\)](https://www.statsbygg.no)

1.4.2 Organisering i kommunen

Figur 1. Administrativ organisering i Melhus kommune

Ifølge kommunens handlingsplan for 2021-2024 har Melhus kommune en organisering med klare roller og tydelig ansvar, god samhandling mellom virksomhetene og ledere med delegert myndighet og myndiggjorte medarbeidere. Bygg og eiendom ligger under område for plan og utvikling, og i intervju beskrives deres ansvar til å være drift og vedlikehold, renhold, boligforvaltning og utvikling - nybygging. Det beskrives videre at enheten prosjekterer og gjennomfører nybygg og rehabilitering av bygningsmassen. Enhetsleder bygg og eiendom har blant annet to prosjektledere med ansvar for planlegging og gjennomføring av utvikling - nybygg i kommunen.

2 STYRING AV BYGGEPROSJEKT

I dette kapittelet belyser vi problemstilling 1 i undersøkelsen.

2.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling for styring av byggeprosjekt:

Har Melhus kommune etablert en god prosjektstyring av byggeprosjekt?

- Hvilke systemer og rutiner har kommunen for styring av byggeprosjekter?
- Hvilke rutiner har kommunen for å kontrollere om budsjetteringen er reell og om prosjektbudsjetter overholdes?
- Hvordan sikrer kommunen at retningslinjene og rutinene etterleves i gjennomførte byggeprosjekt?

2.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for problemstillingen. Kommunen har:

- Utarbeidet beskrivelse av ansvar og organisering for styring av byggeprosjekt
- Etablert nødvendige rutiner for gjennomføring av byggeprosjekt
- Etablert rutiner for avvik og risiko for avvik knyttet til byggeprosjekt
- Evaluert rutiner for byggeprosjekt jevnlig

Utleddningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

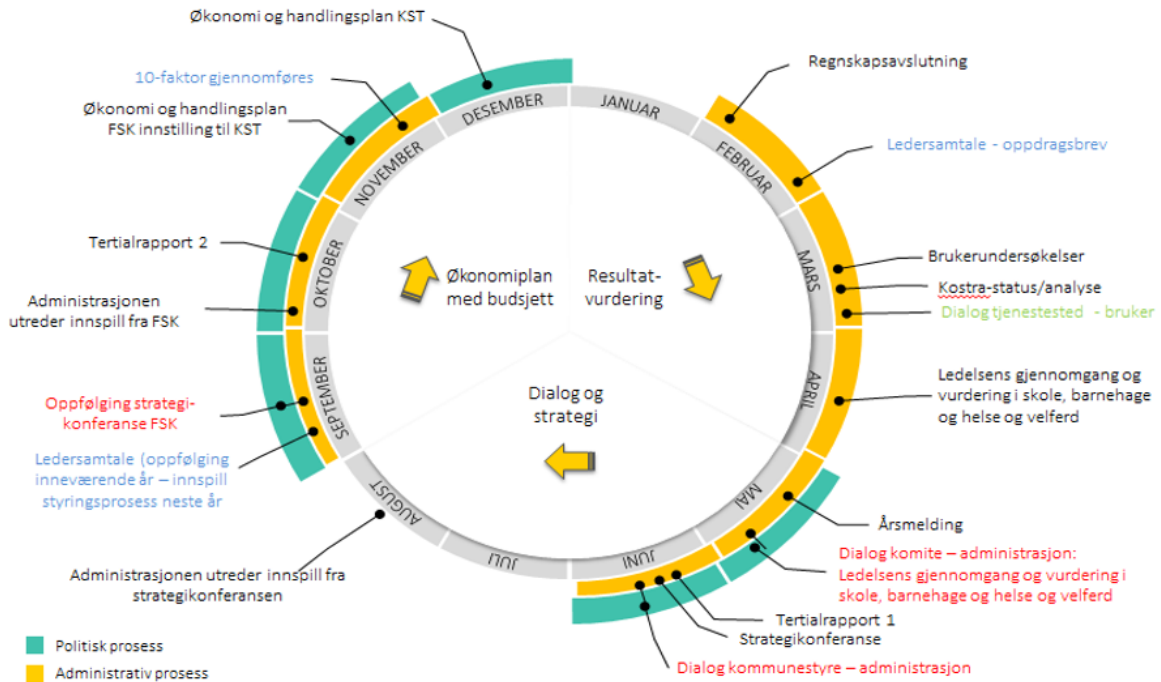
2.3 Innhenting av informasjon

Innledningsvis beskrives hvordan kommunens internkontroll er bygd opp administrativt på en overordnet måte. Deretter presenteres data om kommunens system for styring av byggeprosjekt. Deretter vurderes dataene i forhold til revisjonskriterier og det konkluderes avslutningsvis.

2.3.1 Kommunens internkontroll

Styringssystemet i Melhus kommune

Melhus kommune har etablert et overordnet styringssystem, for blant annet å sikre samhandling mellom kommuneplaner og prosessen med å utarbeide budsjett og økonomiplan, med de ulike samhandlingsarenaene og ned til den enkelte enhet og avdeling. Planlegging og gjennomføring av kommunens byggeprosjekter er en del av styringssystemet. Et årshjul over disse prosessene er vist i neste figur.

Figur 2. Årshjul styringssystem – vedtatt i kommunestyrets sak 11/22 i kommunens økonomireglement

En statusrapport for kommunens internkontroll ble vedtatt av kommunestyret i sak 67/21 i september 2021. Rapporten viser til at kommunens virksomhetsstyringssystem er bygd opp i styringsverktøyet Stratsys. Stratsys bygger på mål- og resultatstyring; med overordnede mål, delmål, måleindikatorer og tiltak. Delmål og måleindikatorer på rådmannsnivå og sektornivå er en del av økonomi- og handlingsplan, som vedtas av kommunestyret. Delmål og måleindikatorer som er ført ned til enhetene fra rådmannen og kommunalsjefene, samt delmål, måleindikatorer og tiltak på enhets- og avdelingsnivå, utgjør enhets/avdelingens utviklingsplan. Det rapporteres på delmål og måleindikatorer innenfor hver sektor i økonomi- og handlingsplanen, videre rapporteres det på investeringsprosjekt, vedtaksoppfølging og regnskapsstatus. Rapporteringen skjer tertialvis til politisk nivå.

Melhus kommune bruker Extend Quality System (EQS) som elektronisk kvalitetssystem. Kvalitetssystemet er tilgjengelig fra Melhus kommunes intranettside, og alle ansatte har tilgang via PC. Systemet inneholder kvalitets- og styringsdokumenter på overordnet nivå og enhetsnivå/avdelingsnivå. Når rutiner og prosedyrer legges i systemet, sikrer dette at ansatte benytter gyldig versjon av et dokument og at disse er tilgjengelige for alle. Det er en dokumentansvarlig som har ansvar for revisjon av hvert dokument og godkjenning utføres av riktig autoritet. Det mangler imidlertid en eksakt beskrivelse av hvilke dokumenter som hører hjemme i EQS og hva som ivaretas av andre systemer, ifølge statusrapporten fra 2021.

Systemet er bygd opp for å ha en internkontroll samt melde og behandle avvik og uønskede hendelser. Alle dokumenter har en revisjonsfrist. Det gjør at en rutine i systemet blir vurdert i henhold til revisjonsfristen.

Rådgiver i enhet plan sier at det er etablert et oppfølgingsarbeid knyttet til foreslåtte tiltak i statusrapporten fra 2021. Videre at kommunelovens krav ligger til grunn for forbedringsarbeidet av internkontrollen. Som en oppfølging av funn i statusrapporten om internkontroll vil det bli satt i gang årlig oppfølging av enheter knyttet til områdene kvalitetssystem (herunder avvik), ROS og beredskap. Det er planlagt at bygg og eiendom får oppfølgingsmøte i juni. Der skal blant annet følgende tema gjennomgås nærmere, ifølge dagsorden for oppfølgingsmøtene: behov for støtte i kvalitetssystemet, internkontrollen, beredskap og risikovurderinger med analyser. Det rapporteres på internkontrollen i kommunen i tertialrapporter, samt årsmelding og årsberetning. Svakheter i rapporteringen ifølge statusrapporten, har vært å vise hva avvikene og oppfølgingen av statlige tilsyn har vært.

2.3.2 utfordringer i kommunens byggeprosjekt

Rådmannen sier at det gjøres en kartlegging av kvalitet i skole og barnehage. Parallelt har det blitt gjennomført en tilstandsvurdering på kommunale bygg. I kommunestyret 22. mars i sak 18/22, ble tilstandsvurderingen knyttet til kommunens skole- og barnehagebygg behandlet. Rapporten kommenterer den tekniske tilstanden til byggene kombinert med byggets funksjonalitet i forhold til formålet. Vurderingene i rapporten legges til grunn for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og økonomi og handlingsplan, ifølge kommunestyrets vedtak i saken. Videre sier rådmannen at funksjonsanalysene er ekstremt viktige ved planlegging av nybygg. Hvis funksjonsanalysene er dårlige, har det store konsekvenser for grunnlaget for vedtak. Anskaffelsen tar utgangspunkt i funksjonsanalysen. Etter dette kommer det ofte en samspillsfase, hvor entreprenøren kan ha gode ideer om løsninger.

Ansatte fra bygg og eiendom sier at Melhus kommune gjennomfører byggeprosjekt fra kroner 150 000 til kroner 250 millioner. Det er vanskelig å finne en standard som passer for alle byggeprosjekt. Det pekes videre på at de er sårbare ved turnover/fravær når det er to personer som gjennomfører investeringsprosjekt for flere hundre millioner kroner. Styrken til prosjektlederne er erfaringen de har. I forbindelse med nyansettelser, turnover og lignende kan system og rutiner ha svakheter knyttet til tilstrekkelige føringer for arbeidet. Prosjektlederne har egne mapper for alle prosjekt i Teams, som ligger i skyen. Der har flere tilgang. Det skal ikke lagres noe lokalt på egen pc, noe prosjektlederne sier de følger.

Enhetsleder bygg og eiendom sier at det har vært en rammebevilgning i forhold til behovet i tilstandsanalyser på kommunens bygg, som nå er gjennomført. Det har vært bevilget 10

millioner kroner årlig til å gjøre oppgraderinger, og skoler og barnehagebygg er prioritert. Dette har blitt gjort i seks år, og enhetsleder ser nå at de har kommet så langt at bevilgningene kan skaleres ned. Kommunen kommer da i et krysningspunkt av drift versus investering. Det har tidligere ikke vært rom for å ta større driftsoppgaver, og det har endt med enda dyrere investering til slutt. Et eksempel er: Det ble bygd en ny skole på Lundamo for ni år siden. Det er nå på tide å behandle fasaden - royal-impregnert kledning. Dette koster 1,5-2 millioner kroner, noe som bygg og eiendom ikke har driftsrammer til å utføre. Det gjør et for stort innhogg i driftsbudsjettet til bygg og eiendom. Dersom kommunen venter for lenge, må de bytte kledningen i stedet. Det blir dyrere for kommunen på lang sikt. Videre sier enhetsledere at det nå er turnover blant kommunens prosjektledere, og arbeidet med rekruttering må startes.

2.3.3 Ansvar og organisering for styring av byggeprosjekt

Rådmannen sier at kommunen er inne i avslutningsfasen med rullering av kommunens delegasjonsreglement. Det nye reglementet vil være digitalt. Manglende revisjon av delegeringsreglementet er et av områdene som ble tatt opp i oppsummeringen i kommunens statusrapport av internkontrollen fra 2021.

Kommunens hovedoppgaver, mål og organisering er beskrevet i økonomi- og handlingsplanen 2021-2024. Bygg og eiendom sitt ansvarsområde er nærmere beskrevet i kapittel ni, som omhandler plan- og utviklingsområdet i kommunen. Der vises det blant annet til at bygg og eiendom (kapittel 9.4) har ansvar for nybygg. Videre heter det at de skal prosjektere og gjennomføre nybygg og rehabilitering på en kostnadseffektiv måte, med god kvalitet og positiv miljøpåvirkning.

Ansatte fra bygg og eiendom bekrefter at overnevnte ansvarsoppgaver tilhører bygg og eiendom. Enhetsleder bygg og eiendom sier at når prosjekter knyttet til nybygg eller rehabilitering er politisk vedtatt, delegeres ansvaret til prosjektlederne. Enhetsleder anviser og deltar aktivt i styringsgruppe i større prosjekt fram til kontrakt er signert (Nybygg Gimse barneskole og tidligere Buen sykehjem). Prosjektleder gjør det praktiske arbeidet i byggeprosjektene. I mindre byggeprosjekt avhenger enhetsleders deltakelse av prosjektets art. Det kan være prosjekter fra 150 000 kroner som varer i noen måneder, til for eksempel utbygging av ny barneskole på Gimse, som foregår over en tiårsperiode. Enhetsleder deltar mindre i enkle byggeprosjekt, disse delegeres til prosjektleder. Enhetsleder signerer alle kontrakter knyttet til byggeprosjekt.

Det er ikke styringsgrupper for alle prosjekt, kun for de større byggeprosjektene. Flere peker på at det har vært to prosjekter i løpet av de siste årene, som har hatt styringsgruppe: Gimse barneskole og utbygginga på Buen sykehjem. Styringsgruppene har bestått av administrativt

ansatte. På utbygging av Gimse barneskole deltar kommunalsjef plan og utvikling, rektor, leder plan, leder bygg og eiendom, innleid prosjektleder, privat byggherreombud og kommunens prosjektleder. Ansatte fra bygg og eiendom sier at innleie av prosjektleder er avhengig av belastningen på kommunens prosjektledere og størrelse på prosjekt. Hvis det er stort byggeprosjekt (mer enn kr 30-40 millioner), engasjerer kommunen en ekstern assisterende prosjektleder. Kommunen har erfarne prosjektledere på bygg og eiendom. Prosjektlederne sier de har et nært samarbeid med rådgiver økonomi, knyttet til administrativ og politisk rapportering av økonomi og fremdrift i byggeprosjekt.

2.3.4 Rutiner for gjennomføring av byggeprosjekt

Kommunens vedtatte økonomireglement gir føringer for hvordan investeringsprosjekt skal initieres og behandles politisk i kommunens planprosesser. Rådmannen sier at nytt økonomireglement er vedtatt og ble nylig revidert i kommunestyrets sak 11, 2022. Videre at budsjettet og kontoplanen til byggeprosjekt følger Norsk standard. Kommunen er litt preget av at aktiviteten har vært rettet inn mot det store prosjektet på Gimse barneskole. Det jobbes fortløpende med å forbedre rutinene knyttet til gjennomføring av investeringsprosjekter. Når kommunen lager budsjett, er det mange avveininger. Det er videre mange tilskuddsordninger, eksempelvis miljøtiltak som kan være aktuelle å søke på. Utbygginga på Gimse barneskole fikk et stort tilskudd (klimasatsmidler for bruk av massivtre) for svanemerking. Dette påvirker klimaregnskapet i positiv retning. Det er styringsgruppa for større byggeprosjekt som avgjør viktige beslutninger i byggeprosjektet og håndterer disse.

Rådmannen sier at planlegging av byggeprosjekter avhenger også av type prosjekt og hvordan det initieres. Nybygg håndteres på annet vis enn rehabilitering av gamle bygg. I nye bygg må kommunen definere innholdet på annet vis. Funksjonsanalysen som sier noe om hva bygget skal inneholde er svært viktig. Når bevilgninger er vedtatt i budsjett og økonomi og handlingsplan, går en spesifikt gjennom hvert prosjekt og setter opp ansvarlige som får en økonomisk ramme og en fremdriftsplan og forholde seg til. Dette i kombinasjon med kvartalsvis tilbakemeldinger til kommunestyret, danner grunnlaget for håndteringen av de ulike prosjekter på overordnet nivå.

Kommunens økonomireglement

Kapittel sju i kommunens økonomireglement omhandler reglement for investeringsprosjekter. Kapitlet gir retningslinjer for enhetlig behandling og styring av investeringsprosjekter. Økonomireglementet beskriver hvordan byggeprosjekt skal saksbehandles i forhold til kommunens plansystem og hva som skal foreligge av informasjon før investeringer iverksettes. Dette gjelder både for investeringsprosjekt som følger kommunens plansystem (årsbudsjett og handlingsprogram), samt de som vedtas utenom den ordinære

budsjettprosessen. Videre beskrives prosaføringer knyttet til initiativfasen, forslag til bevilgning, administrasjon, erverv, forprosjekt, detaljeringsprosjekt, byggestart, oppfølging i byggetiden, prosjektregnskap, tilleggsbevilgning, overtakelse, sluttregnskap og evaluering i økonomireglementet. Rapportering til kommunestyret er omtalt i ett eget punkt for investeringsprosjekt. (Se vedlegg 3 for økonomireglementets beskrivelse av utvalgte krav knyttet til initiativfasen, forprosjekt, detaljprosjektering, oppfølging i byggetiden og prosjektregnskap.)

Faglige rutiner knyttet til byggeprosjekt

Bygg og eiendom sin rutine for gjennomføring av byggeprosjekt er lagret på enhetsens systemer, ikke i EQS. Rutinene omfatter overordnede målepunkter i byggeprosjekt: utarbeide fremdriftsplan etter politiske vedtak, valg av entrepriseform, erverv av eiendom, omregulering/detaljregulering, anskaffelser, anbudsdokument og gjennomføring av konkurranse, møter med brukergrupper og kontrahering entreprenør. Videre i gjennomføringsfasen er det punkter om byggesøknader, byggemøter, fremdriftsmøter, byggherremøter, styringsgruppemøter, endringsmeldinger, fakturabehandling, rapportering økonomi og fremdrift, ferdigbefaring, ettårsbefaring og garantier. Videre er det målepunkter for fremdriftsplan etter vedtak, valg av entrepriseform og erverv av eiendom samt omregulering/detaljregulering. Avslutningsvis er det flere punkter om vedlikehold av kommunale bygg knyttet til investering. Der er ikke utfyllende prosatekst knyttet til punktene i de faglige rutinene.

Enhetsleder bygg og eiendom sier at det er et stort spenn i byggeprosjektene, og vanskelig å ha rutiner for alt. Det kan være lang tid mellom at kommunen har store eller lignende byggeprosjekter hvor de kan benytte samme rutiner. Enhetsleder sier at det ikke er stort behov for nye rutiner. Prosjektlederne etterlever alle styringssystemer som kommunen har. Det rapporteres hvert tertial og i årsmelding. Enhetsleder opplever at det er mye internkontroll i de overordnede styringssystemene. Ledelsen bestemmer hvilke styringsdata som legges inn i systemene.

Enhetsleder sier at når kommunen skal ha nye bygg er det eksterne som står som ansvarlig for søknadsprosessen. Eksempelvis når TEK17 skal følges, er det derfor andre enn kommunen som håndterer kravene. Det er ikke hensiktsmessig for kommunen å være ansvarlig søker. Nå bruker kommunen totalentreprisemodellen i alle større prosjekt. Enhetsleder sier at politikerne har tatt opp om kommunen utelukker lokale entreprenører ved å bruke totalentreprise. Kommunen erfarer at ved totalentreprise får lokale entreprenører mange oppdrag.

Enhetsleder nevner noen fordeler med entreprisemodellen:

- Kommunen forholder seg til en enkeltadresse når kontrakten er signert
- Kommunens ansatte har en ekstern prosjektleder å forholde seg til
- Risikoen blir fastlåst når kontrakten signeres. Dette forpliktet Melhus kommune og entreprenøren. Det er det fine med samspillsprosesser. Involverte parter avklarer leveransen sammen. Alle er klar over hvilken kvalitet som skal leveres når.

Prosjektlederne opplever at det er gode nok rutiner for gjennomføring av byggeprosjekt. Samtidig er det et stort felt. I Gimse har totalentreprenøren HENT det hele og fulle ansvaret med søknader og gjennomføring. Som tidligere vist er det etablert noen overordnede faglige rutiner for gjennomføring av byggeprosjekt. Det er ikke detaljerte rutiner, da byggeprosjekt kan gjennomføres på mange ulike måter og prosjektledernes erfaring er viktig her, ifølge de som er intervjuet.

Prosjektlederne sier at når prosjektlederene beregner budsjett for større byggeprosjekt, benytter de Holte-prosjektering og kalkulasjonsnøkkel for kalkulasjonspriser på nybygg. Prosjektlederne har erfaring som gjør at de ser om de kan bruke Holte-nøkkelen eller om de må legge på pris basert på erfaring og prisstiging, grunnet bygget ikke er innenfor standard. I budsjettet til byggeprosjekt er det satt av en margin til uforutsette saker, noe som håndteres som endringsmeldinger i gjennomføringsfasen.

Rådgiver plan sier at kommunen ikke har skriftliggjort at Bygg og eiendom skal ha rutinene sine i EQS. Det har muntlig vært sagt til alle enhetene i kommunen, at styringsdokumenter skal lagres i EQS. Bygg og eiendom har ikke kommet dit at de bruker EQS til faglige rutiner, dette skal følges opp i oppfølgingsrunden med enheten, ifølge rådgiver plan. Det er nå lagt inn flere rutiner i EQS, sier ansatte fra bygg og eiendom i avslutningsfasen av rapporten.

Prosjektlederne sier at kommunikasjonen i byggeprosessen foregår på et webhotell. Det er mulig mer av dette burde vært lagt inn i kommunens arkiv. Det er ofte entreprenøren som stiller med tilgang til webhotell. Når byggeprosjektet er ferdig, kan det være greit å ha noe av dokumentasjonen. Kommunen får en FDV-dokumentasjon til slutt. Kommunen har fortsatt tilgang til webhotellet etter avsluttet prosjekt.

Utbygging av Gimse barneskole og idrettshall

Det er fattet en rekke politiske vedtak i forbindelse med utbygginga av ny Gimse barneskole og idrettshall. I tillegg er det rapportert om utbygginga årlig i tertialrapporter, årsmelding og økonomi- og handlingsplaner. Følgende sentrale vedtak er vist i neste tabell:

Figur 3. Sentrale vedtak for utbygginga av ny Gimse barneskole og idrettshall

Sak	Saksnummer	År	Tekst
Skolebruksplan Nedre Melhus	KST - 17	2016	Arbeidet med utbygging av Gimse skole startes
Ny Gimse skole	KST - 99	2017	Grunnlag for videre arbeid med utbygginga
Ny Gimse skole	KST - 51	2018	Vedtak om utbygging av Gimse skole
Ny Gimse skole	FSK - 127	2018	Kravspesifikasjon og entrepriserform vedtas
Ny varmesentral for Gimse skole	KST - 13	2021	Ny varmesentral for å betjene Gimse skole og idrettshall
Tertialrapport nr. 1	KST - 51	2021	Behov for trådløse baser og teknisk infrastruktur
Korrigerings av budsjett ny skole Gimse	KST - 89	2021	Tilsagn om 3 millioner kroner i klimasatsmidler fra klima- og miljødepartementet. Brukes til nytt uteområde ved Gimse skole.

Kilde: Melhus kommune

Det ble utarbeidet en mulighetsstudie for nybygget på Gimse som omhandlet plassering og størrelse på ny barneskole. Kommunen måtte se sammenhengen mellom barneskole, ungdomsskole og videregående skole på Gimse. Mulighetsstudien gikk deretter til behandling i kommunestyret og løsning for utbygginga ble valgt. Det ble deretter opprettet en gruppe som skulle lage et forprosjekt. Valgt løsning ble beskrevet i funksjonsbeskrivelsen til utbygginga. Denne lå som grunnlag for konkurransegrunnlaget for anskaffelsen av totalentreprenør for utbygginga. Nybygget ble anskaffet på denne måten, ifølge kommunestyrets vedtak om utbygging av Gimse skole:

Prosjektering og bygging av ny barneskole for 450 elever, gjennomført som totalentreprise med samspill. Utvalgte fellesarealer dimensjoneres for framtidig utvidelse til 525 elever. Egen idrettshall inngår. I tillegg skal rivning av eksisterende skole inngå.

HENT ble valgt som totalentreprenør for utbygginga. Leverandøren har et stort apparat og gode rutiner. Prosjektleder opplever at større entreprenører har system og dokumentasjon på plass, mindre entreprenører er mer operative og kan ha mangler i system og dokumentasjon. Større byggeprosjekter kvalitetssikres også mer. I den mest hektiske fasen på Gimse har det vært byggherremøter med entreprenør annenhver uke. Det føres referat fra disse møtene. Agendaen har inneholdt HMS, avvik, endringer, framdrift og lignende. På Gimse fanget de opp mye i samspillsfasen med leverandør. I budsjettet ble det lagt inn 5 prosent til uforutsette utgifter. Det er i skrivende stund ca. 130 endringsmeldinger til sammen for denne utbygginga. Mesteparten er tilleggsbestillinger fra byggherre, sånn at storparten av endringsmeldingene er kvalitetsheving. Prosjektleder sier det er normalt med endringer i byggeprosjekt.

Kvalitetssikring

Enhetsleder sier at det er ikke dokumenterte rutiner og skjema som fylles ut for kvalitetssikring av byggeprosjekt. Det at dialogen resulterer i en endringsmelding, fungerer som en rutine for kommunen i gjennomføringsfasen. Kommunen bruker ofte entreprenørens systemer for dokumentasjon av endringsmeldingene. Det er besluttet at to fra planavdelingen skal se på bygg og eiendoms rutiner knyttet til gjennomføring av byggeprosjekt. En prosjektleder sier at mye av rutinene er i hodene til prosjektlederne. En prosjektleder forteller at det kan være utfordrende for andre å skulle steppe inn dersom en prosjektleder ikke er til stede, da det er få rutiner som er skriftlige. Prosjektlederne og enhetsleder diskuterer mye uformelt sammen. Denne diskusjonen blir deres kvalitetssikring. Prosjektlederne sier de vet hvordan de skal arbeide og det går av seg selv. De har jobbet lenge sammen.

Kvalitetssikring av saksgrunnlaget utføres, ifølge de som er intervjuet uformelt. Det er en kvalitetssikring at flere jobber med samme område og diskuterer. I gjennomføringsfasen er også ekstern assisterende prosjektleder også SHA-ansvarlig. SHA omfatter «sikkerhet, helse og arbeidsmiljø» ved prosjektering og gjennomføring av byggearbeider og er forankret i byggherreforskriften. Byggherreforskriften beskriver hvordan byggherren skal ivareta arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø gjennom prosjektering og gjennomføring av bygge- og anleggsarbeider. I små prosjekter gjør kommunens prosjektledere SHA-arbeidet selv. Prosjektlederne sitter i samme landskap og kan enkelt ta kontakt med hverandre ved spørsmål. Det er ikke noe system/rutiner for uformell dialog, den skjer etter behov. Prosjektlederne får rapporter/referat fra vernerunder, som de også kontrollerer.

2.3.5 Etablert rutiner for avvik og risiko for avvik i byggeprosjekt

Rapportering

De store prosjektene har en styringsgruppe som skal ha kontroll. Det er referat fra styringsgruppemøter. Videre rapporteres status for byggeprosjekt i forbindelse med tertialrapportene og årsmelding. Der rapporteres det på budsjett og fremdrift for byggeprosjektene. Det varsles i rapporteringa hvis det er overskridelser i byggeprosjekt og prosjektet trenger ekstra bevilgning. Tertialrapporteringen fungerer som en kontroll. Dersom det er endringer i forutsetningene, prioriterer administrasjonen å legge fram nye saker med budsjettendringer.

Enhetsleder bygg og eiendom deltar i fagnettverk sammen med kommunalsjef plan og utvikling hver måned. Kommunalsjef får beskjed om endringer lenge før tertialrapport, dersom det er aktuelt. Tertialrapporten er den formelle rapporteringen til kommunestyret. Avvik inngår i tertialrapporten.

Avvikshåndtering

Det er en egen prosedyre for avvikshåndtering i Melhus kommune. Alle ansatte skal benytte avvikssystemet EQS for å melde avvik og uønskede hendelser. Avvik defineres i prosedyren som brudd på lover, forskrifter, interne regler og rutiner/prosedyrer. Revisor har fått en oversikt over avviksmeldinger innen bygg og eiendom 2013-2022. Ingen av avviksmeldingene omfatter nybygg, men ut fra teksten i avviksmeldingene ser de ut til å omfatte drift av eid bygningsmasse. Enhetsleder bygg og eiendom sier at avvikssystemet i EQS fungerer godt og er intuitivt. Det er imidlertid behov for å ta opp om hva som er avvik og hva som skal registreres der. Bygg og eiendom har igangsatt kurs i et program som heter LAFT-FDV. Det ble gjennomført i uke 19, 2022. Det er et system for drift av kommunal bygningsmasse. Systemet ivaretar dialog mellom brukere og de som drifter bygget. Her skal ansatte finne sjekklister for brannvern, periodisk tilsyn og lignende for det enkelte bygg. Dette programmet handler mer om drift enn om investering. Det er ikke egne rutiner for å sjekke at kommunen oppfyller kravene i byggeteknisk forskrift - TEK. Prosjektleder må selv søke opp TEK-kravene på nett.

Enhetsleder sier at avvikene handler ofte om drift av bygg og sjeldnere om byggeprosjekt. Avvikssystemet kunne blitt brukt mer. Avvik i byggeprosjekt kan være at entreprenøren ikke har bygd det de ble enige om, at det som er bygd ikke tilfredsstillende krav o.l. Ifølge de som er intervjuet er det ikke gjennomført en dokumentert ROS-analyse over hvor avvik kan oppstå i byggeprosjekt. Dette for å sikre at lov og forskriftskrav ivaretas i gjennomføringen. Det er i liten grad satt inn kontrolltiltak for områder med høy risiko. Dette utføres i dag med uformell dialog mellom ansatte innen bygg og eiendom.

Rådgiver for plan sier at kommunen har en vei å gå i forhold til systematisk bruk av ROS i Melhus kommune. Når oppfølgingsbesøkene starter opp, vil de få inntrykk av behovet for støtte og hvordan ansatte kan gjøre ROS-analysen til en del av hverdagen. I kartleggingen av statusrapporten for internkontrollen så kommunen på om de gjør jevnlig samsvarsvurderinger opp mot lovkrav. Der ser rådgiver at de ikke er gode nok. Det reviderte og digitale delegeringsreglementet vil bidra til å sikre at alt av lovverk dekkes opp. Rådgiver for plan forteller at de ikke er gode nok til å dokumentere at samsvarsvurderingene gjøres. Det er en dialog om dette, men dokumentasjon gjøres ikke. Enhetene er imidlertid kjent med hva slags lovkrav de må forholde seg til, ifølge rådgiver.

Politisk rapportering

Investeringsprosjekter rapporteres til politisk nivå tre ganger i året, i forbindelse med tertialrapporter og årsrapport (1. og 2. tertial, 3. tertial er årsmeldingen). Det er utarbeidet et notat som er førende for prosjektlederne sin rapportering av investeringsprosjekt. Økonomirådgiver sier at kommunen har totalt ca. 150 investeringsprosjekt årlig og synes at

prosjektlederne er flinke til å styre byggeprosjektene sine. For noen år siden var det store overskridelser, men ikke nå lenger på samme måte. Nå ber prosjektlederne om ekstrabevilgninger før pengene brukes, ikke i etterkant. Kommunen har valgt å ha et høyt detaljnivå på oppfølging av investeringsprosjektene. Dette gir bedre kontroll og styring, enn hvis kommunen har rammetildeling på investeringsprosjektene.

Rapporteringsverktøy

Melhus kommune benytter systemet Agresso Investering for å holde oversikt over utgifter i byggeprosjekt. Agresso Investering er prosjektleder sitt verktøy for å holde kontroll på kostnadsramme, kontrakter og endringsmeldinger. Når kommunestyret har vedtatt kostnadsramme for et nytt investeringsprosjekt, opprettes det et prosjektnummer i Agresso. Ved opprettelse av prosjektnummer tildeles prosjektleder den vedtatte kostnadsramme som blir lagt inn som budsjett i systemet. Dette gjøres av ansatte i økonomiseksjonen i samarbeid med virksomhetsleder og prosjektleder fra bygg og eiendom. Systemet gir prosjektlederne full oversikt. Her legger de inn kostnadsramma for prosjekt, kontrakter og endringsmeldinger. Det er enkelt å se om entreprenøren har fakturert de ulike endringsmeldingene eller ikke. Der kan prosjektlederne bryte opp kostnadene etter for eksempel bygg, inventar, prosjektering og lignende. Prosjektledere skal bruke systemet. I neste figur vises en peroderapport (19.04.22) fra Agresso investering som omhandler utbygging av ny Gimse skole og idrettshaller. Denne benyttes for å holde oversikt over kostnader på prosjekter på et overordnet nivå.

Figur 4. Peroderapport i Agresso for utbygginga på Gimse skole

nr	Prosjekt	Prosjekt (T)	Aktiv	Total kost.ramme	Kontraktsum	Knyttet til kontrakt	Rest kontrakt	Ikke kontraktsfestet	Mottaksreg	Bokført	Til disp./Prognose
1	2416	Ny Gimse skole og idrettshaller	20	214 847 000,00	216 471 960,12	22 055 418,19	22 039 952,06	0,00	0,00	194 432 008,06	-1 640 426,25
2	2416	Ny Gimse skole og idrettshaller	70	2 500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2 500 000,00
3	2416	Ny Gimse skole og idrettshaller	80	9 706 000,00	9 578 300,60	483 664,53	155 117,20	0,00	0,00	9 423 183,40	-200 847,93
4	2416	Ny Gimse skole og idrettshaller	90	10 200 000,00	9 252 716,04	1 672 973,93	1 666 544,28	0,00	0,00	7 586 171,76	940 854,31
5	2416	Ny Gimse skole og idrettshaller	91	800 000,00	765 485,48	250 019,48	250 019,12	0,00	0,00	515 466,36	34 514,16
6	2416	Ny Gimse skole og idrettshaller	92	50 000,00	0,00	0,00	-11 355,53	0,00	0,00	11 355,53	38 644,47
Σ1	2416	Ny Gimse skole og idrettshaller		238 103 000,00	236 068 462,24	24 462 076,13	24 100 277,13	0,00	0,00	211 968 185,11	1 672 738,76
Σ				238 103 000,00	236 068 462,24	24 462 076,13	24 100 277,13	0,00	0,00	211 968 185,11	1 672 738,76

Kilde: Agresso Melhus kommune

I tillegg kan det tas ut detaljerte rapporter i systemet, som viser de ulike kontraktene og hva som er utbetalt og gjenstår. Endringsmeldinger er registrert med egne kontraktsummer.

Utbygginga på Gimse skole er styrt ut fra dette prosjektverktøyet og både økonomirådgiver og prosjektleder opplever at styringsverktøyet fungerer godt.

Faktura kan ikke registreres/betales uten at det er opprettet kontrakt i Agresso. Tidligere brukte prosjektlederne ulike regneark og oppsett for å ha oversikt. Det er viktig å få alt inn i samme system for å redusere sårbarheten og bedre kontrollen. Økonomirådgiver har møter med alle prosjektlederne. Da kalles en og en prosjektleder inn, og de gjennomgår alle prosjekt som vedkommende er ansvarlig for. Så oppsummeres investeringsprosjektene og legges frem i tertialrapportene og årsmeldingen. Det er ikke noe spesielt omfang av økonomiske avvik innen byggeprosjekt. I Gimsesaken har det vært endringer underveis i prosjektet, politikerne har vedtatt å legge mer inn i bygget. Da endres forutsetningene og bevilgningene økes.

I kommunens tertialrapport nr. 2, 2021 gis det en status for pågående investeringer og en samleoppstilling av årets investeringer og finansieringsbehov samt behov for tilleggsbevilgninger for investeringsregnskapet. I tertialrapporten gis det en oversikt på:

- Tilleggsbevilgninger oppsummeres i en egen tabell med spesifisering av bevilgning i hvert prosjektnummer og samlet bevilgningssum. I tillegg gis det en prosatekst knyttet til årsaker for bevilgningen i hvert prosjektnummer.
- Status pågående investeringer for hvert prosjektnummer, med økonomisk og fremdriftsrapportering ut fra vedtatte føringer. Videre gis en prosatekst knyttet til status for det enkelte prosjekt. Dette er eksemplifisert i figuren under for Ny Gimse skole og idrettshaller fra tertialrapport nr. 2, 2021. Det var totalt rapporter på 176 pågående investeringsprosjekt i tertialrapporteringen.

Figur 5. Ny Gimse skole og idrettshaller – tertialrapport nr. 2, 2021.

2416

Ny Gimse skole og idrettshaller

Kostnadsramme	Medgått hittil	Forventet utgift i prosjektet	Avvik	Status	Startdato	Opprinnelig sluttdato
225 603 000	132 394 000	225 603 000	0	 Pågående	2019-01-21	2022-03-31

Status

Byggearbeidene følger fremdriftsplanen. Nytt skolebygg med idrettshall er planlagt overlevert i mars 2022 med riving av eksisterende skole og opparbeidelse av uteområde i perioden mars- august samme år.

En prosjektleder sier at det ved behov lages en sak til kommunestyret med faglig forklaring på hva avvik skyldes og budsjetterer hva det vil medføre av merkostnad. Dette blir en egen bevilgningssak i tilknytning til rapporteringen. Det er sjelden prosjektlederne ber om

tilleggsbevilgninger i bygg og eiendom. Ansatte opplever at det er lite spørsmål fra politikerne knyttet til disse sakene.

Nybygg Gimse barneskole og idrettshaller

Prosjektleder sier at det foreløpig ser ut til at budsjettet holder på Gimse-prosjektet. Det er budsjettet 225,6 millioner kroner til utbygginga og den forventes ferdigstilt i løpet av våren/sommeren 2022. Det er avsatt noen midler til uforutsette. Kommunen har systemer for å avsette midler til uforutsette kostnader for både store og små byggeprosjekt. Kommunen fikk tre millioner i klimasatsmidler og fikk eget vedtak på at disse skulle brukes på uteområdet til skolen. Prosjektlederne fra bygg og eiendom bekrefter at rapportering skjer i tertial hvor fremdrift og økonomi har fokus. Tilleggsbevilgninger til utbygginga fremlegges som egen sak i kommunestyret, eksempelvis bruk av klimamidler til uteområdet på skolen.

Sluttregnskapet utarbeides når byggeprosjektet avsluttes. Rådgiver økonomi legger inn avsluttede byggeprosjekt til politisk behandling, enten i tertialrapporteringen eller i årsmeldinga.

2.3.6 Evaluere rutiner for byggeprosjekt

Som tidligere vist, bekrefter ansatte i kommunen at rutiner som er lagt i EQS har en revisjonsdato når disse er godkjent. Dette sikrer en gjennomgang og evaluering av rutinene med jevne mellomrom. Faglige rutiner i bygg og eiendom er ikke lagret i kvalitetssystemet og det er heller ikke gitt noen dokumenterbar revisjonsfrist eller dato for når de ble etablert.

I kommunens økonomireglement er det krav til at sluttregnskap skal utarbeides og behandles i kommunestyret. Det omfatter at prosjektleder er ansvarlig for at det gjennomføres en dokumentert evaluering ved avslutning av investeringsprosjekt med mål om læring/forbedring (større byggeprosjekt – ikke definert grense i kroner for hva et større byggeprosjekt er).

De som er intervjuet fra bygg og eiendom, sier at det gjennomføres en uformell evaluering av alle store prosjekt. Det er ikke definert en grense mellom store og små prosjekt. Store prosjekter har gjerne en styringsgruppe hvor det evalueres. Prosjektlederne utveksler erfaringer hele tiden, og har mye uformell kontakt. Prosjektlederne har mye kompetanse rundt seg, som det også er lett å ta kontakt med. Prosjektlederne sier at når prosjektet evalueres, går de gjennom et sluttregnskap. Det er videre en ferdigbefaring med entreprenør hvor kommunen sjekker at de har fått det de har bestilt og betalt for. Det dokumenteres med en overtakelsesprotokoll.

Økonomirådgiver sier at byggeprosjektene avsluttes med sluttregnskap som regel i 2. tertialrapportering eller i årsmeldinga. Da stenges regnskapet og prosjektet i Agresso, og

prosjektleder gjør en sluttvurdering (økonomisk ramme, finansiering) for det enkelte byggeprosjekt. Økonomirådgiver har deltatt ved evaluering av økonomireglementet, og deltar i evaluering av byggeprosjekt etter forespørsel fra prosjektlederne. Økonomirådgiver opplever at det er lav terskel for å ta kontakt.

I årsmeldingen og tertialrapport gis det en oversikt over avsluttede investeringsprosjekt i en tabell med informasjon om hvert investeringsprosjekt, vedtak og mer/mindreforbruk. Det framgår også finansiering eller forslag til avsetning/bruk av mindreforbruk totalt for disse. Det gis i tillegg en prosatekst knyttet til status og årsaker til eventuelle endringer i det enkelte investeringsprosjekt.

2.4 Vurdering

2.4.1 Ansvar og organisering

- Krav: Det er utarbeidet beskrivelse av ansvar og organisering for styring av byggeprosjekt

Revisors vurdering:

Kommunens delegasjonsreglement revideres nå og er viktig for å sikre at ansattes ansvarsforhold er beskrevet og tilgjengeliggjort i tilstrekkelig grad, ut fra dagens organisering i kommunen. Behovet for revidering av delegasjonsreglementet er også beskrevet i kommunens statusrapport for internkontroll i 2021. Kommunens økonomi- og handlingsplan beskriver ansvaret til bygg og eiendom og deres ansvar for nybygg. Kommunens ansatte med ansvar for nybygg bekrefter at deres ansvarsoppgaver for nybygg er beskrevet.

2.4.2 Rutiner

- Krav: Det er etablert nødvendige rutiner for gjennomføring av byggeprosjekt

Revisors vurdering:

Kommunens økonomireglement omfatter viktige politiske beslutningspunkt knyttet til planlegging og gjennomføring av byggeprosjekt, noe som er nødvendig og anbefalt. Budsjettet til byggeprosjekt er utarbeidet både basert på erfaringstall og kostnadsnøkler. Kommunen har avsatt marginer knyttet til uforutsette kostnader som er nødvendig og anbefalt. Det er revisors inntrykk at tilleggsbevilgninger er tilknyttet uforutsette forhold som ikke var kjent ved planlegging av byggeprosjektet. Kommunens økonomireglement er nylig revidert og vedtatt i kommunestyret. Kommunens faglige rutiner innen bygg og eiendom er generelle, og er ikke lagret i kommunens kvalitetssystem, noe som savnes. Faglige rutiner er tilstrekkelige utarbeidet, vurdert utfra intervjudata med ansvarlige for kommunens byggeprosjekt. Det er imidlertid et spørsmål om rutinene i tilstrekkelig grad er utformet for opplæring av nye medarbeidere med ansvar for nybygg. Videre om de faglige rutinene utfyller økonomireglementets krav tilstrekkelig, noe som også kan vurderes nærmere.

Kommunens rutiner for gjennomføring av byggeprosjekt omtaler ikke krav til drøfting av ulike konsept/alternativer for gjennomføring av byggeprosjektet i planleggingsfasen, noe som savnes og er anbefalt. Formålet med dette er å gi grunnlag for prioritering mellom forskjellige konseptalternativer og benyttes til en rangering mellom de ulike alternativene. Det er imidlertid revisors inntrykk at for nybygg av Gimse barneskole og idrettshaller er ulike konsept for utbygging vurdert underveis i beslutningsprosessen. Videre er heller ikke systematiske prosedyrer for kvalitetssikring av byggeprosjekt omtalt, noe som savnes og er anbefalt. Det er revisors inntrykk at ansatte har uformell dialog, som ikke er dokumentert knyttet til kvalitetssikring av saksgrunnlag for planlegging av byggeprosjekt. Videre at ansatte benytter seg av entreprenørenes kvalitetssystem ved endringer i og gjennomføring av byggeprosjekt.

2.4.3 Oppfølging og avvik

- Krav: Det er etablert rutiner for avvik og risiko for avvik knyttet til byggeprosjekt

Revisors vurdering:

Kommunens system for rapportering av avvik knyttet til økonomi og fremdrift for byggeprosjekt er etablert og fungerer hensiktsmessig etter revisors vurdering. Kommunen har videre et hensiktsmessig verktøy for å holde oversikt over økonomien i byggeprosjekt og som brukes av ansatte.

I kvalitetssystemet er det tilrettelagt for melding av avvik og oppfølging av disse. Det er ingen avvik knyttet til nye byggeprosjekt i perioden 2013-2022, noe det kan stilles spørsmål ved. Det mangler en planmessig ROS-analyse over hvor det vurderes sannsynlighet for at regler ikke følges, og hvilke konsekvenser det kan få i byggeprosjekt. Dette skal knyttes til lov og forskriftskrav i byggeprosjekt. Etter en ROS-analysen skal det settes inn systematiske kontrolltiltak for områder med høy risiko for hvor det kan skje feil og konsekvensene av feilene er store, noe som mangler. Planmessig ROS-analyse og systematiske kontrolltiltak er et overordnet krav som gjelder for hele kommunens virksomhet. Kravet ligger til grunn for kommunelovens krav i § 25-1 c, og øvrige anbefalinger knyttet til at kommunens internkontroll skal være risikobasert. Revisor har heller ikke sett kvalitetssystem som sikrer at kommunens rutiner for byggeprosjekt følges. Det er imidlertid revisors inntrykk at ansatte med ansvar for byggeprosjekt har uformell dialog knyttet til risikoområder i byggeprosjekt og oppfølging av disse.

2.4.4 Evaluering

- Krav: Kommunen har evaluert rutiner for byggeprosjekt jevnlig

Revisors vurdering:

Kommunens økonomireglement er nylig revidert og har krav til føring av sluttregnskap og evaluering i større byggeprosjekt. Dette er i samsvar med gitte føringer. Videre er det praksis for å behandle sluttregnskap for investeringsprosjekt knyttet til tertialrapport nr. 2 og årsmeldingen, noe som samsvarer med gitte føringer. Det mangler imidlertid en avklaring av hva som er et større byggeprosjekt i reglementet. Det mangler en systematisk evaluering av faglige rutiner i byggeprosjekt, da ikke alle er etablert i kommunens kvalitetssystem. Det er revisors inntrykk at det er uformell dialog om læringspunkter i kommunens byggeprosjekt.

2.5 Konklusjon

Har Melhus kommune etablert en god prosjektstyring av byggeprosjekt?

- Hvilke systemer og rutiner har kommunen for styring av byggeprosjekter?
- Hvilke rutiner har kommunen for å kontrollere om budsjetteringen er reell og om prosjektbudsjetter overholdes?
- Hvordan sikrer kommunen at retningslinjene og rutinene etterleves i gjennomførte byggeprosjekt?

Revisor konkluderer med at Melhus kommune har etablert system for prosjektstyring av byggeprosjekt. Det er etablert systemer og rutiner samt rapportering på økonomi og fremdrift. Det er ikke avdekket svakheter i kommunens estimering av budsjett knyttet til kjente tiltak i nybygg. Imidlertid har undersøkelsen avdekket både forbedringspunkter og mangler knyttet til prosjektstyring av byggeprosjekt. Noen av forbedringspunktene er kjent i kommunen, disse er:

- Revidere kommunens delegasjonsreglement for å avklare dagens ansvarsforhold.

Revisor har også påpekt noen svakheter og mangler som omhandler at:

- Kommunens faglige rutiner for byggeprosjekt har svakheter i forhold til det å legge til rette for turnover hos ansatte, videre stilles det ikke krav til å utrede alternative valg ved planlegging av byggeprosjekt. Det er heller ikke systematiske krav til

kvalitetssikring av saksgrunnlaget til byggeprosjekt. Videre er det mangler i lagring av faglige rutiner for byggeprosjekt i kommunens kvalitetssystem.

- Det mangler en planmessig ROS-analyse over hvor det vurderes sannsynlighet for at regler ikke følges, og hvilke konsekvenser det kan få for styring av byggeprosjekt. Dette for å etablere risikobaserte internkontrolltiltak for byggeprosjekt.

3 ANSKAFFELSER I BYGGEPROSJEKT

I dette kapittelet belyser vi problemstilling 2 i undersøkelsen.

3.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling:

Har Melhus kommune rutiner for og oppfølging av at anskaffelsesregelverket følges i byggeprosjekt?

- Hvilke retningslinjer og veiledere bruker kommunen for anskaffelser av forprosjekt/mulighetsstudie, hovedprosjekt og funksjonsanalyser i byggeprosjekt?
- Hvilke kontrollrutiner har kommunen for å sikre at anskaffelser gjennomføres etter lov og forskrift?

3.2 Revisjonskriterier

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen. Kommunen har:

1. Utarbeidet beskrivelse av ansvar og organisering for anskaffelser i byggeprosjekt
2. Etablert nødvendige rutiner for anskaffelser i byggeprosjekt
3. Etablert rutiner for avvik og risiko for avvik knyttet til anskaffelser i byggeprosjekt
4. Evaluert rutiner for anskaffelser i byggeprosjekt jevnlig

3.3 Innhenting av informasjon

Innledningsvis presenteres data om kommunens anskaffelser i byggeprosjekt. Deretter vurderes dataene opp imot revisjonskriterier og det gis en konklusjon avslutningsvis.

3.3.1 Ansvar og organisering av anskaffelser i byggeprosjekt

Rådmannen viser til at Skaun og Melhus kommuner har en felles innkjøpsrådgiver som generelt kan kontaktes av ansatte for anskaffesspørsmål. Dette i tillegg til anskaffelseskompetanse i kommunens øvrige enheter. Kommunen deltar i felles innkjøpsavtaler sammen med Trøndelag fylkeskommune. Videre er ansvarsforhold beskrevet nærmere i delegasjonsreglementet og kommunens økonomi- og handlingsplan for nye bygg. Ansvar for anskaffelser innen nybygg er lagt til enhet for bygg og eiendom.

Ansatte fra bygg og eiendom opplever at deres ansvar og myndighet knyttet til anskaffelser i byggeprosjekt er beskrevet, praktiseres ut fra dette og er avklart. Ansvar og organisering er i prinsippet det samme om det er små eller store prosjekter knyttet til nybygg.

3.3.2 Rutiner for gjennomføring av anskaffelser i byggeprosjekt

Rådmannen sier at anskaffelser i byggeprosjekt baseres på funksjonsanalysen. Bærekraft har også fått større betydning i anskaffelser de siste ti årene. Anskaffelsen av nye Gimse barneskole og idrettshall tar innover seg bærekraft. Melhus kommune registrerer at det blir stadig viktigere å ha god juridisk kompetanse tilgjengelig knyttet til alle anskaffelser generelt og da spesielt på de største anskaffelsene. På store prosjekter kan det oppstå behov for å kjøpe juridisk bistand. Her kjøper kommunen juridisk bistand fra private. Prosjektlederne bruker det elektroniske verktøyet Mercell - KGV til kommunens anskaffelser. I Mercell er det tydelig og godt beskrevet hvordan ansatte skal gjennomføre anskaffelser. Dette bidrar til at prosjektlederne følger anskaffelsesregelverket.

Kommunens økonomireglement

I økonomireglementet omhandler kapittel sju reglement for investeringsprosjekter, også anskaffelser. Der heter det at:

Nødvendig anbud, i henhold til lov om offentlige anskaffelser, på de planlagte arbeider innhentes.

Retningslinjer for offentlige anskaffelser

I tillegg har kommunen egne retningslinjer som viser til at regelverket for offentlige anskaffelser gjelder for anskaffelser med anslått verdi på minst 100 000 kroner, og at anskaffelser skal gjennomføres og dokumenteres gjennom det elektroniske innkjøpsverktøyet Mercell KGV. Verktøyet brukes for anskaffelser over kroner 100 000. Rutinene for anskaffelser er ikke beskrevet detaljert og viser til at lov og forskrift for anskaffelser gjelder. Videre vises det til at kommunen skal bidra til å påvirke leverandører i miljøriktig retning ved å sette miljøkrav til anskaffelsen. Seriositetsbestemmelsene for bygg og anleggskontrakter skal benyttes. Disse skal bidra til å forhindre svart økonomi og arbeidslivskriminalitet, ifølge retningslinjene. Det henvises til anskaffelsesregelverk og veiledere fra departementet samt øvrige bestemmelser knyttet til anskaffelser i kommunen i retningslinjene.

Kommunens verktøy for anskaffelser

Mercell KGV er et skybasert innkjøpsverktøy. Verktøyet legger til rette for likebehandling av leverandørene. Alle leverandører får samme informasjon til samme tid, og all korrespondanse loggføres og er sporbar. Det er maler i systemet. Protokoll frembringes automatisk. Dokumentasjonen samles på en plass og er med å sikre etterprøvbarheten i anskaffelser. Enhetsleder bygg og eiendom sier at dersom Mercell ikke benyttes for anskaffelser hvor det ikke er kunngjøringsplikt, kan de spørre 3-4 aktører om å komme med tilbud og dokumentere dette.

I kommunens tertialrapport nr. 2, 2021 gis det en status for investeringer av konkurranseverktøyet Mercell og det gjenstår å ferdigstille integrering mot arkiv.

Nybygg Gimse barneskole og idrettshaller

For nybygg Gimse skole gir Mercell følgende oversikt over dokumenter utarbeidet for anskaffelsen av totalentreprisen.

Figur 6. Mercell – dokumentasjon anskaffelser totalentreprise nybygg Gimse

Totalentreprise med samspill, begrenset konkurranse
MK - NYE GIMSE SKOLE

Status Konkurransen Leverandører Kommunikasjon Milepæler Brukere Logg

Oppsummering Dokumenter Kunngjørings skjema

Filer

Navn	Beskrivelse	Versjon	Endret dato
5028_Eiendom_KOF.zip		1	03.06.2019 13.04
5028_FKB_DWG.zip		1	03.06.2019 13.04
5028_FKB_SOSI.zip		1	03.06.2019 13.04
5028_Plan_DWG.zip		1	03.06.2019 13.04
5028_Plan_SOSI.zip		1	03.06.2019 13.04
Konkurransesgrunnlag.pdf		1	04.06.2019 06.00
Tilbudskonferanse-190513.pdf		1	03.06.2019 13.05
VEDLEGG 01 - Prisskjema - rev02 - 190603.pdf		1	03.06.2019 13.05
Vedlegg 02 - Kontraksbestemmelser-rev02-190328.pdf		1	03.06.2019 13.52
Vedlegg 03 - Samspillkontrakt.pdf		1	03.06.2019 13.26
Vedlegg 04 - Rom- og funksjonsprogram.pdf		1	03.06.2019 13.53
Vedlegg 05 - Teknisk funksjonsbeskrivelse .pdf		1	03.06.2019 13.53
Vedlegg 06 - SHA plan.pdf		1	03.06.2019 13.53
Vedlegg 07 - Miljøoppfølgingsplan MOP.pdf		1	03.06.2019 13.53
Vedlegg 08 - Grunnlag felleskostnader.pdf		1	03.06.2019 13.54
Vedlegg 09 - Datarapport Geo.pdf		1	04.06.2019 06.04
Vedlegg 10 - Miljøsaneringsrapport.pdf		1	04.06.2019 06.06
Vedlegg 11 - Områdebestemmelser.pdf		1	03.06.2019 13.54
Vedlegg 12 - Ledningskart.pdf		1	04.06.2019 06.07
Vedlegg 13 - Evalueringsskjema løsningsforslag.pdf		1	04.06.2019 06.14
Vedlegg 14 - Skolens funksjonsanalyse.pdf		1	04.06.2019 06.18
Vedlegg 15 - Tomtesituasjon.pdf		1	04.06.2019 06.17

Kilde: KGV Mercell – Melhus kommune

Det er kunngjort anskaffelse av assisterende prosjektleder for nybygg Gimse med tilbudsfrist den 22.6.2018 og totalentreprise for ny barneskole og idrettshall på Gimse med tilbudsfrist 11.4.2019⁴. Dette viser at sentrale anskaffelser i bygging av ny Gimse barneskole og idrettshaller er kunngjort i markedet.

Anskaffelsesstrategi

De som er intervjuet, sier at Melhus kommune ikke har en vedtatt anskaffelsesstrategi i dag. I kommunens statusrapport av internkontrollen 2021 vises det til at KS i sin veileder «Orden i eget hus – 2020», anbefaler at kommunene har en anskaffelsesstrategi som et

⁴ Doffin/Ted

sektorovergripende reglement. Statusrapporten viser videre til at kommunen mangler en anskaffelsesstrategi.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring beskriver at en anskaffelsesstrategi skal gi svaret på hva som er det viktigste virksomheten må gjøre for å få gode anskaffelser⁵:

Anskaffelsesstrategien viser virksomhetens overordnede veivalg og satsinger for anskaffelser. Den prioriterer endringer virksomheten skal gjennomføre for å nå sine overordnede og langsiktige mål.

Videre heter det i økonomiregverket om anskaffelser: Virksomheten skal etablere systemer og rutiner som sikrer at anskaffelser av varer og tjenester skjer på en effektiv og forsvarlig måte.

Oppfølging av seriøsitetsbestemmelsene – arbeidslivskriminalitet i byggeprosjekt

Melhus kommune hadde et samarbeid med Arbeidstilsynet for noen år siden, ifølge de som er intervjuet. Det ble på dette grunnlaget utarbeidet rutiner for oppfølging av virksomheter på byggeplassen knyttet til seriøsitetsbestemmelsene. Kommunens rutiner for etterlevelse av krav til lønns- og arbeidsvilkår omfatter det å gjennomføre kontroll, med tanke på risiko for brudd på lønns- og arbeidsvilkår ved stikkprøve og innhenting av dokumentasjon. Videre vises det til rapporteringsplikt, oppfølging og kontroll knyttet til disse bestemmelsene.

3.3.3 Etablert rutiner for avvik og risiko for avvik i byggeprosjekt

Kommunens kvalitetssystem EQS er bygd opp for å melde og behandle avvik og uønskede hendelser. Revisor har fått en oversikt over avviksmeldinger innen bygg og eiendom 2013-2022. Ingen av avviksmeldingene omfatter anskaffelser i nybygg.

Rådmannen sier at kommunalsjefen ikke mottar rapportering fra bygg og eiendom på om anskaffelser i byggeprosjekt gjennomføres, dette er tillitsbasert. Styringsgruppa kontrollerer anskaffelsene i større byggeprosjekter der den er etablert, men ikke om de faktisk legger anskaffelse i mindre byggeprosjekt ut på konkurranse. Kommunen har mange anskaffelser til enhver tid, ifølge rådmannen. De som er intervjuet fra bygg og eiendom bekrefter at det ikke er rapportert skriftlig om direkteanskaffelser i kommunen, men at dette gjøres muntlig til nærmeste leder. Det har kun vært en klage til KOFA på kommunens anskaffelser, der klager ikke fikk medhold.

Enhetsleder bygg og eiendom sier at det nå vurderes å inngå nye avtaler innen teknisk byggfag. Dette skjer i samarbeid med innkjøpsrådgiver i Skaun kommune. Det er heller ikke

⁵ [Anskaffelsesstrategi | Anskaffelser.no](#)

utarbeidet ROS-analyser knyttet til risiko for lovbrudd ved anskaffelser i byggeprosjekter knyttet til nybygg, ifølge de som er intervjuet.

Utfordringer knyttet til anskaffelser

Enhetsleder bygg og eiendom sier at dersom de ser at de ikke får tilfredsstilt lov om offentlige anskaffelser, gis muntlig beskjed om dette til overordnet. Dette gjelder eksempelvis med utvidelsen av barnehagen på Lundamo grunnet tidspress. Her utfordres bygg og eiendom med at de ikke kjenner til det reelle behovet når befolkningstallene legges frem. Behovet for økte plasser i barnehager blir rapportert etter at søknadsfrist våren 2022 før barnehageoppstart. Da må prosjektleder søke å finne hvilke paviljonger som er ledig og anskaffe disse. Det gir ikke en optimal løsning knyttet til anskaffelsesregelverket, men tilfredsstiller behovet til innbyggerne for tjenester. Prosjektleder sier at paviljongen som skal være i bruk fra 1. august. Det er utfordrende å skaffe en paviljong på så kort tid. Kommunen er avhengig av at det finnes en ledig paviljong et sted, og de kan sjelden «prute på pris». Prosjektleder lager en protokoll på at det haster og at de må akseptere at kommunen ikke får kjørt en konkurranse. Det er ikke et system som brukes til å dokumentere avvik knyttet til anskaffelser, dette sies i dialog med overordnet.

Enhetsleder bygg og eiendom sier at kommunen samarbeider med Trondheimsregionen om befolkningsutvikling, tallene fra dette legges til grunn for planlegging og tjenestebehov. Tallene fra befolkningsutviklingen ga ikke en pekepinn på behovet som dukket opp i barnehageopptaket på Lundamo. Tallene forelå ikke tidnok til at behovet ble fanget opp i økonomi- og handlingsplanarbeidet høsten 2021. Videre at det er kun unntaksvis at ansatte ikke rekker å gjennomføre i samsvar med anskaffelsesregelverket innenfor nybygg.

3.3.4 Evaluere rutiner for anskaffelser i byggeprosjekt

For de rutiner som ligger i EQS og er godkjent der, vil det naturlig være en revisjon med jevne mellomrom. Videre er kommunens krav knyttet til anskaffelser i økonomireglementet nylig revidert. Prosjektleder er nå ansvarlig for at det gjennomføres en dokumentert evaluering ved avslutning av investeringsprosjekt med mål om læring/forbedring (større byggeprosjekt). De som er intervjuet fra bygg og eiendom sier at det er en uformell erfaringsdialog etter at byggeprosjektet er gjennomført hvor også anskaffelser gjennomgås. Erfaringer fra diskusjonene tas med som en del av dette, dokumenteres ikke.

Kommunens økonomireglement er nylig revidert og vedtatt i kommunestyret. Kommunens retningslinjer for offentlige anskaffelser er lagret i EQS og revisjonsfristen var 7.10.2021. Kommunens rutiner for etterlevelse av krav til lønns- og arbeidsvilkår er lagret i EQS, men var enda ikke godkjent og mangler revisjonsfrist, da kopi av disse ble sendt revisor.

3.4 Vurdering

3.4.1 Ansvar og organisering

- Krav: Det er utarbeidet beskrivelse av ansvar og organisering for anskaffelser i byggeprosjekt

Revisors vurdering:

Som vist i kapittel 2.4.1 er det behov for revidering av kommunens delegasjonsreglement som er viktig å ferdigstille slik at ansattes ansvarsforhold er beskrevet og tilgjengeliggjort i tilstrekkelig grad. Kommunens ansatte med ansvar for anskaffelser i byggeprosjekt bekrefter ansvarsforholdet knyttet til anskaffelser er beskrevet for byggeprosjekt i kommunen.

3.4.2 Rutiner

- Krav: Det er etablert nødvendige rutiner for anskaffelser i byggeprosjekt

Revisors vurdering:

Rutinene viser til at regelverket for offentlige anskaffelser gjelder for kommunens anskaffelser fra kroner 100 000 og over. Rutinene viser også til kommunens krav som gjelder miljø og arbeidslivskriminalitet. Videre gir rutinene føringer på at ansatte skal bruke det elektroniske anskaffelsesverktøyet Merzell KGV ved anskaffelser. Etter revisors vurdering vil bruken av anskaffelsesverktøyet være med å legge til rette for at regelverket følges. Kommunen har valgt å ikke utarbeide detaljerte retningslinjer knyttet til anskaffelser i ulike deler av et byggeprosjekt. Kommunen mangler en anskaffelsesstrategi i dag. Dette er anbefalt som en veileder for sektorovergripende veivalg og satsingsområder for anskaffelser i kommunen, videre at anskaffelser av varer og tjenester skjer på en effektiv og forsvarlig måte.

3.4.3 Oppfølging og avvik

- Krav: Det er etablert rutiner for avvik og risiko for avvik knyttet til anskaffelser i byggeprosjekt

Revisors vurdering:

Kommunens system for å melde avvik knyttet til anskaffelser er ikke benyttet av ansatte. Det er revisors inntrykk at det er en uformell dialog med nærmeste overordnet, hvis feil knyttet til anskaffelser gjøres. Der hvor det er styringsgrupper knyttet til kommunens større byggeprosjekter, vil anskaffelser følges opp av denne. Det mangler imidlertid en planmessig ROS-analyse over hvor det er sannsynlighet for at regler ikke følges, og hvilke konsekvenser det kan få ved anskaffelser i byggeprosjekt. Det er heller ikke igangsatt systematiske kontrolltiltak knyttet til å følge opp alle kommunens anskaffelser, noe som savnes.

Revisor har merket seg at tidspress kan være en utfordring for bygg og eiendom til å gjennomføre tilstrekkelige anskaffelsesprosesser i hastesaker. Dette ved at økt tjenestebehov blir kjent for sent og at det ikke er mulig å gjennomføre tilstrekkelige anskaffelsesprosesser i bygg, dette for å øke kapasiteten slik at innbyggerne får tilstrekkelige tjenester. Bygg og eiendom er opptatt av innbyggerne får tilstrekkelige tjenester, noe som er viktig. Revisor ser likevel behovet for at kommunen rette oppmerksomhet mot slike forhold, dette for å sikre gjennomføring av tilstrekkelige anskaffelsesprosesser i kommunen.

3.4.4 Evaluering

- Krav: Rutiner for anskaffelser i byggeprosjekt skal evalueres jevnlig

Revisjons vurderinger:

Kommunens økonomireglement er nærmere vurdert i kapittel 2.4.4. Kommunens øvrige rutiner for anskaffelser er lagret i kvalitetssystemet som sikrer en systematisk evaluering av disse, når frister og godkjenning er fulgt opp, noe som mangler. Det er revisors inntrykk at det er uformell dialog blant ansatte om læringspunkter ved anskaffelser i kommunens byggeprosjekt.

3.5 Konklusjon

Har Melhus kommune rutiner for og oppfølging av at anskaffelsesregelverket følges i byggeprosjekt?

- Hvilke retningslinjer og veiledere bruker kommunen for anskaffelser av forprosjekt/mulighetsstudie, hovedprosjekt og funksjonsanalyser i byggeprosjekt?
- Hvilke kontrollrutiner har kommunen for å sikre at anskaffelser gjennomføres etter lov og forskrift?

Revisor konkluderer med at Melhus kommune har etablert rutiner for anskaffelser i byggeprosjekt. Disse er overordnet og ikke knyttet til anskaffelser i ulike deler i et byggeprosjekt. Undersøkelsen har avdekket både forbedringspunkter og mangler i systemet for anskaffelser. Noen av forbedringspunktene er kjent i kommunen, disse er:

- Revidere kommunens delegasjonsreglement.
- Kommunen mangler en sektorovergripende anskaffelsesstrategi som viser veivalg og satsingsområder for anskaffelser som er anbefalt.

Vi har også påpekt noen svakheter og mangler som omhandler:

- Det mangler en planmessig ROS-analyse over hvor det vurderes sannsynlighet for at anskaffelsesregler ikke følges, og hvilke konsekvenser det kan få i byggeprosjekt. Det mangler etablerte kontrollaktiviteter knyttet til det å sikre at anskaffelser gjennomføres etter regelverket for anskaffelser.

4 HØRING

En foreløpig rapport er sendt på høring til rådmannen i Melhus kommune den 15.6.2022. Høringssvaret er mottatt fra rådmannen den 1.7.2022 og er vedlagt i rapportens vedlegg 3. Revisor har ikke endret rapporten etter rådmannens høringssvar.

5 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

5.1 Oppsummerende konklusjon

Det er to hovedproblemstillinger i denne forvaltningsrevisjonen:

1. Har Melhus kommune etablert en god prosjektstyring av byggeprosjekt?
2. Har Melhus kommune rutiner for og oppfølging av at anskaffelsesregelverket følges i byggeprosjekt?

Vi har følgende oppsummerende konklusjon på disse to hovedproblemstillingene:

Revisor konkluderer med at Melhus kommune har etablert et system for prosjektstyring av og anskaffelser i byggeprosjekt. Imidlertid har undersøkelsen avdekket både forbedringspunkter og mangler i disse. Noen av forbedringspunktene er kjent i kommunen, disse er:

- Behov for å revidere kommunens delegasjonsreglement.
- Kommunen mangler en sektorovergripende anskaffelsesstrategi som viser veivalg og satsingsområder for anskaffelser, noe som er anbefalt.

Vi har også påpekt noen svakheter og mangler som omhandler:

- Kommunens faglige rutiner for byggeprosjekt har svakheter i forhold til det å legge til rette for turnover hos ansatte, videre stille krav til alternative valg ved planlegging av byggeprosjekt samt systematisk kvalitetssikring av saksgrunnlag til byggeprosjekt.
- Det mangler en planmessig ROS-analyse over hvor det vurderes sannsynlighet for at regler ikke følges, og hvilke konsekvenser det kan få i byggeprosjekt. Dette for å etablere en risikobasert internkontroll.
- Det mangler etablerte kontrollaktiviteter knyttet til områder med høy risiko for avvik knyttet til planlegging og gjennomføring av byggeprosjekt.

5.2 Anbefalinger

Vi anbefaler Melhus kommune å:

- Ferdigstille arbeidet med kommunens delegasjonsreglement
- Vurdere å etablere en anskaffelsesstrategi
- Revidere kommunens faglige rutiner for byggeprosjekt
- Gjennomføre en risikobasert ROS-analyse for planlegging og gjennomføring av og anskaffelser i byggeprosjekt, samt etablere kontrolltiltak knyttet til områder med høy risiko
- Dokumentere avvik i byggeprosjekt i kommunens etablerte avvikssystem

KILDER

- Kommuneloven – Lov om kommuner og fylkeskommuner (LOV-2018-06-22-83)
- Anskaffelsesloven – Lov om offentlige anskaffelser (LOV-2016-06-17-73)
- Styring av prosjektporteføljer i offentlig sektor av Bukkestein, Volden og Andresen –
Consept rapport nr. 65, mai 2021 - NTNU.
- Kostnadsstyring i entreprisekontrakter av Welde, Dahl, Torp og Aass, Concept rapport
nr. 55, desember 2018 - NTNU.
- Kommunale investeringsprosjekter - Prosjektmodeller og krav til beslutningsgrunnlag
av Welde, Akسدal og Grindvoll, Concept rapport nr. 45, oktober 2015, NTNU.
- Bedre utforming av store offentlige investeringsprosjekter – Næss, Brekke Olsson og
Klakegg, Concept rapport nr. 9, desember 2004 – NTNU.
- Økonomireglement – Veileder fra NKK (tilpasset ny kommunelov), 2020
- Orden i eget hus – kommunedirektørens internkontroll – veileder fra KS, april 2020
- Forvaltningsrevisjon – Beslutningsgrunnlaget for Tromsøbadet, Komrev Nord, 2019

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis.

Kommunelovens krav til krav til internkontrollen og dermed system for styring av kommunens byggeprosjekt. Kommuneloven § 25-1 fastsetter at kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Dette er kommunedirektørens ansvar. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Loven stiller krav til at kommunedirektøren skal:

- a) Utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- b) Ha nødvendige rutiner og prosedyrer
- c) Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- d) Dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- e) Evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll

I (Pop. 46 L 2017-2018 (kommuneloven), side 269) vises det til at kommunens internkontroll skal være en kontroll med hele administrasjonens virksomhet, det vil si all virksomhet som ligger innenfor ansvarsområdet til rådmannen. Videre at:

- (side 270) Både den sentrale administrasjonen og alle sektorer innenfor kommunen er omfattet. Kommunestyret har det overordnede ansvaret. De ulike tjenesteområdene i kommunen må involveres i internkontrollarbeidet, som for eksempel utarbeidelse av risikovurderinger, tilpasninger og innretning på internkontrollen og formalisering av rutiner
- (side 271) Målet om at lover og forskrifter skal følges vil etter departementets vurdering også indirekte dekke noen av de andre målene om eksempelvis forebygging av feil og læring i organisasjonen ... videre skal kommunens internkontroll innrettes slik at den er systematisk, risikobasert og tilpasset den enkelte virksomhet eller aktivitet innad i kommunen ... videre at det skal jobbes systematisk med internkontrollen. Dette innebærer at det må gjøres et planmessig arbeid.
- (side 272) Risikovurderinger blir sentralt og kommunen må gjøre en vurdering av sannsynligheten for at regler ikke følges, og hvilke konsekvenser det kan få i en risiko-

og vesentlighetsanalyse. Det er viktig med internkontroll der det er høy risiko for at det skal skje noe feil, og der konsekvensene av feil er store.

- (side 273) Å beskrive hovedoppgaver, mål og organisering kan gjøres ved oversikt over lederstrukturer, rapporterings- og styringslinjer, delegering og funksjonsbeskrivelser ... For å sikre regel etterlevelse i kommunen, vil det i praksis være nødvendig med rutiner og prosedyrer som er tilpasset det området de skal gjelde for ... Internkontrollen skal også avdekke avvik. Rådmannen må dermed sørge for en internkontroll som legger til rette for at avvik avdekkes, og at de følges opp. Dette må imidlertid gjøres på en systematisk måte og utfra konkrete risikovurderinger. Tiltak som iverksettes må være egnet for å sikre at lover og forskrifter etterleves.
- (side 274) Videre at internkontrollen skal dokumenteres i den form og det omfang som er nødvendig og at evaluering gjennomføres ved behov for forbedringer i denne.

I veileder fra KS om kommunedirektørens internkontroll «Orden i eget hus, april 2020» vises til blant annet til følgende om kartlegging og vurdering av risiko (kapittel 7). Risikobildet for kommunal virksomhet er like bredt og sammensatt som kommunens aktivitet. En treffsikker og relevant internkontroll hviler på kunnskap om tjenestene og hva som kan gå galt. De som deltar i risikovurderingen, bør ha en ensartet og felles forståelse for hvordan vedkommende prosess faktisk gjennomføres og fungerer. Ved risikokartlegging skal det ikke lages noe idealbilde av prosessen, men en reell beskrivelse av dagens praksis.

Det følger videre av kommuneloven § 13-1 nr. 2 første setning at kommunedirektøren skal påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Begrepet forsvarlig kan ikke gis et strengt konkretisert innhold, og det vil bero på hva saken gjelder. En umiddelbar forståelse av at en sak må være forsvarlig utredet, er at det legges fram faktiske og relevante opplysninger om den aktuelle saken slik at det treffes avgjørelse basert på riktig grunnlag. Det finnes i liten grad konkrete lovkrav gjeldende for kommunens planlegging av investeringsprosjekter, herunder hvilken informasjon som må forelegges kommunestyret. Det finnes imidlertid relevante kilder for utledning av revisjonskriterier for å gjøre vurderinger av om systemer og styring av offentlige byggeprosjekt.

Investeringsprosjekt/byggeprosjekt

En vellykket prosjektgjennomføring er et byggeprosjekt som leverer til rett tid, med riktig ytelse og innenfor den vedtatte kostnadsrammen. Et godt styringsgrunnlag og realistiske planer kan innebære riktig budsjett og avsetninger, korrekte fremdriftsplaner og en hensiktsmessig organisering, risikostyring med mer. Innholdselementer i et prosjektsstyringsgrunnlag vil

normalt være følgende momenter⁶: Initiating/planlegging, gjennomføring, avslutning og evaluering.

Den usikkerheten som er iboende i ethvert prosjekt gjør det utfordrende å estimere et sikkert beløp på forhånd for hvor mye et prosjekt kommer til å koste når det er ferdig. I teorien skiller de mellom to måter for estimeringsarbeidet: tradisjonell estimering av kostnader eller et stokastisk (sannsynlighetsbasert) kostnadsestimat⁷. Det som skiller modellene, er at stokastisk kostnadsestimat synliggjør risikoen i kostnadsestimatet. På denne måten tydeliggjøres usikkerheten kostnadsestimatet bygger på for beslutningstakerne.

Concept er et forskningsprogram ved NTNU som utvikler kunnskap som sikrer bedre konseptvalg, ressursutnytting og effekt av store statlige investeringer. Welde (2015) beskriver bruken av prosjektmodeller i kommunale investeringsprosjekt (byggeprosjekt). En prosjektmodell deles opp i ulike faser, hvor fasene er knyttet til oppgaver, eierskap eller ansvarsforhold, og de skilles typisk ved klart definerte beslutningspunkter mellom fasene. En prosjektmodell kan være gitt i form av et investeringsreglement med samlede rutiner og prosedyrer for investeringsprosjekter samt i egne prosjektmodell i kommunen.

Konseptutredninger

Planlegging på konseptnivå innebærer at prinsipielt ulike måter å dekke behovene og oppfylle målene på, blir belyst. Det er derfor avgjørende at flere forskjellige løsningskonsepter utvikles. Disse må ikke begrense seg til å være varianter over ett og samme hovedtema, men vise genuint forskjellige måter å oppfylle prosjektets formål på. Også nullalternativet (å ikke gjennomføre det aktuelle tiltaket/prosjektet) må beskrives. Det anbefales av Concept å identifisere ytterligere to alternativer. De løsningene det vil være aktuelt å utvikle i konseptfasen, er prinsippløsninger uten stor grad av detaljering. Det er viktig at alternativene er reelle alternativer, det vil si at de innebærer prinsipielt ulike måter å løse det samme samfunnsbehovet på. I Conceptrapport nr. 9 advares det mot å arbeide seriøst med utviklingen av bare ett av konseptene, mens konkurrerende konsepter behandles overflatisk. Løsningskonseptet ville i så fall i realiteten være valgt på forhånd, og arbeidet på strategisk plannivå ville bli redusert til en proforma-aktivitet for å legitimere det foretrukne løsningskonseptet. Det bør gjøres forhåndsvurderinger av de effektene forskjellige løsningskonsepter kan forventes å få. Formålet er å gi grunnlag for prioritering mellom forskjellige konseptalternativer. Resultatet av den samfunnsøkonomiske analysen skal

6 DNV: Kvalitetssikring av prosjekter ISO 9001

7 Kostnadsestimering under usikkerhet, Concept temahefte nr. 4:

https://www.ntnu.no/documents/1261860271/1262010610/CONCEPT_kostnadsestimering_til+WEB.pdf/7fe95f32-0477-4468-b0e5-54589687c16d

benyttes til en rangering mellom alternativene. Basert på dette kan byggherre anbefale ett konsept for videre utredning. Et viktig poeng her er at utredningen kan resultere i at de anbefaler å ikke gå videre med noen av konseptene fordi behovet ikke kan løses gjennom noen av alternativene eller fordi kostnaden ved å gjennomføre det er større enn nytten.

I digitaliseringsdirektoratets prosjektveiviser⁸ vises det til viktighet av en konseptfase, denne skal sikre at ledelsen får god, relevant og tilstrekkelig informasjon til å beslutte om de skal sette i gang et nytt prosjekt, og gjøre et bevisst og gjennomtenkt valg av konsept. Bare slik kan de være sikre på at de prioriterer riktig innenfor sin prosjektportefølje. Formålet er like mye å forhindre bruk av ressurser på dårlige prosjekter, som å godkjenne bruk av ressurser til å planlegge levedyktige og lønnsomme prosjekter. Et konsept er en mulig måte å gå frem på for å løse et problem eller skape en endring. Det finnes alltid flere måter å nå et mål på, og disse alternativene betegnes i prosjektveiviseren som konsepter. Minst tre alternative konsepter bør utredes.

Forprosjekt

Etter at behovet er analysert og kartlagt, er byggherre i prinsippet klar til å sette i gang prosjektarbeidet. Prosjektet må presenteres til oppdragsgiver - som i dette tilfellet er kommunestyret. Ofte presenteres prosjektet til politikerne gjennom et forprosjekt eller gjennom en prosjektbeskrivelse. I ovennevnte rapport fra Welde m.fl. (2005) vises det til statens og de ti største kommunene i Norge har etablert sine prosjektmodeller. Prosjektmodellene inneholder ulike faseinndelinger samt hva et forprosjekt bør inneholde. Forprosjektet danner grunnlaget for beslutning om iverksetting av investeringsprosjektet, og det er derfor særdeles viktig at det innholdsmessig sier noe om hva og hvordan det skal bygges. Forprosjektet bør også inneholde analyser av kompetanse, organisasjon, økonomi med mer. Studier om norske kommuners gjennomføring av investeringsprosjekter viser blant annet at et typisk kjennetegn ved investeringsprosjekter, som på en eller annen måte ikke har gått som forventet, er manglende kvalitetssikring. Ifølge rapporten fra Welde m.fl. (2015) kan manglende kvalitetssikring medføre at kostnadsestimat som er preget av overoptimisme, taktisk estimering eller som av andre årsaker holder lav kvalitet, blir benyttet i beslutningsprosessen. I rapporten vises det videre til at «Det finnes ulike typer kvalitetssikring – fra en enkel sidemannskontroll til et omfattende regime som benyttet i statens prosjektmodell. Et minstekrav for å kalle det reell kvalitetssikring, burde være at planer og forutsetninger gjennomgås av en part uten eget budsjettansvar for det aktuelle prosjektet» (Welde 2015, s. 48).

⁸ [Konsept | Digitaliseringsdirektoratet \(prosjektveiviseren.no\)](https://prosjektveiviseren.no)

Økonomiske forutsetninger og kostnadsramme

Et investeringsprosjekt kan igangsettes når byggherren har bevilget midler til investeringen, og prosjektet skal gjennomføres innenfor gjeldende kostnadsramme. Det må derfor legges fram kostnadsrammer for prosjektet. I planleggingen må det gjøres kalkulasjoner av det økonomiske omfanget som prosjektet vil medføre. Veilederen Budsjettering av investeringer og avslutning av investeringsregnskapet (KRD, 2011), skal gi kommuner rettledning om budsjettering av investeringer. Det følger av veilederen at det ikke er formelle krav til å utarbeide kostnadsoverslag for investeringsprosjekter, men det er krav til økonomiplan de neste fire år (Kommuneloven § 14-3, 1. ledd). Videre at de skal bygge på realistiske planer for egen virksomhet (Kommuneloven § 14-1, 2. ledd). For økonomiplanen er økonomiske kalkyler et viktig grunnlag. Det følger av veilederen at det bør legges frem sak for kommunestyret om å vedta kostnadsramme for prosjektet. Fordi planprosessen ofte er lang med mange usikkerhetsmomenter i starten, vil det være behov for løpende å vurdere kostnadsrammene. Formålet med løpende oppfølging av investeringsprosjekter er å vurdere avvik i forhold til vedtatt kostnadsramme.

Av hensyn til at kommunens økonomiplanlegging skal være realistisk, er det naturlig å legge til grunn at en saksutredning som skal danne grunnlag for beslutning om et investeringsprosjekt, belyser alle kostnader forbundet med investeringen. Videre bør det være gjort påslag for usikkerhet knyttet til prosjektforutsetninger. Kostnadene ved et bygge-/investeringsprosjekt knytter seg ikke til kun selve bygget. Prosjektet kan utløse kostnader til infrastrukturtiltak, knyttet til grensesnitt (tilstøtende prosjekter/områder), finanskostnader etc. Det sentrale for saksutredningen er at det synliggjøres hvilke økonomiske konsekvenser et prosjekt vil ha. Videre må usikkerhet i kostnadsanslagene synliggjøres.

I rapporten fra Consept (Welde 2015) er statens prosjektmodell omtalt. I statens prosjektmodell benyttes kumulativ sannsynlighetsfordeling (side 23). Welde skriver om usikkerhet at: Det sentrale her er at usikkerheten tas hensyn til og presenteres som en del av kostnadsestimatet. I prosjektsammenheng sier vi ofte at usikkerhet er gapet mellom den kunnskap og kontroll de har i prosjektet, og den kunnskap og kontroll de skulle hatt for å oppnå et optimalt resultat. I praksis er det umulig å vite med full sikkerhet hva et tiltak vil koste før det står ferdig. Kostnadsestimatet må derfor ta hensyn til denne usikkerheten. Det å ikke ta hensyn til usikkerhet gjennom bruk av deterministiske kalkyler, vil i beste fall innebære å underkommunisere usikkerheten – i verste fall å forlede beslutningstakere og omverden.

Norges kemner- og kommuneøkonomiers forbund (NKKF) har utarbeidet anbefalinger til rutiner for investeringsprosjekt i kommuner.

Der vises det til at den enkelte kommune må selv velge hvordan de skal gjennomføre investeringsprosjekter. Det pekes på følgende viktige rutiner fra NKKF:

1. Kvalitetssikring av investeringsprosjekter

For alle investeringsprosjekter, både investeringer i kommunen og investeringer i regi av et kommunalt foretak, skal det foreligge et beslutningsgrunnlag som er tilstrekkelig kvalitetssikret før prosjektet vedtas. Kravet til beslutningsgrunnlag vil kunne variere ut fra type investering, kompleksitet/usikkerhet og økonomisk omfang.

Alle investeringsprosjekter skal kvalitetssikres. Når det utarbeides standardkonsepter for formålsbygg (skoler, barnehager og sykehjem), skal disse konseptene også kvalitetssikres. Kommunen (her må de bestemme hvem i kommunen) skal pre-kvalifisere og inngå rammeavtaler med noen eksterne fagmiljøer som kan engasjeres til å forestå kvalitetssikringen.

Kommunen (her må de bestemme hvem i kommunen) skal tilpasse kravene til ekstern eller intern kvalitetssikring for et investeringsprosjekt til et nivå hvor man anser at beslutningsgrunnlaget vil være kvalitetsmessig tilfredsstillende.

2. Generell prosessbeskrivelse for større investeringsprosjekter

Det skal først utarbeides en behovsanalyse. Hovedkravene til prosjektet skal defineres, og alternative løsninger utredes. Kostnadsanslag for investeringen og forventede kostnader gjennom investeringens levetid for aktuelle alternativer og gjennomføringsmodeller skal beregnes (samfunnsøkonomisk analyse). Dette beslutningsunderlaget skal kvalitetssikres.

Dersom kvalitetssikringen konkluderer med at beslutningsgrunnlaget er kvalitetsmessig godt nok til at kommunen kan vurdere å gå videre med prosjektet, avgjør kommunestyret hvilket alternativ som skal planlegges for gjennomføring.

Problemstilling 1 og revisjonskriterier:

Har Melhus kommune etablert en god prosjektstyring av byggeprosjekt?

- Hvilke systemer og rutiner har kommunen for styring av byggeprosjekter?
- Hvilke rutiner har kommunen for å kontrollere om budsjetteringen er reell og om prosjektbudsjetter overholdes?
- Hvordan sikrer kommunen at retningslinjene og rutinene etterleves i gjennomførte byggeprosjekt?

Utlede kriterier

Som følge av ovennevnte kriterier utleder vi viktigheten av følgende prosesser i tidligfasen av investeringsprosjektet og at kommunen har utarbeidet rutiner for planlegging, gjennomføring og styring av byggeprosjekt.

Rutinene er anbefalt å inneholde følgende føringer for byggeprosjekt:

- Drøftinger av ulike konsept/alternativer for å oppfylle prosjektets mål og valg. (kvalitetssikret beslutningspunkt)
- Forprosjekt forelegges kommunestyret (kvalitetssikret beslutningspunkt)
 - Tegninger
 - Budsjett
 - Finansieringsplan
 - Valg av entrepriseform
 - Prosjektorganisasjon
 - Fremdriftsplan
- Kostnadsramme (budsjett) for prosjektet
 - Kostnadsrammen bør være basert på realistiske anslag
 - Usikkerhet i kostnadsrammen bør synliggjøres
- Systemer som sikrer at rutiner, saksfremlegg og beslutningspunkt kvalitetssikres i byggeprosjekt
- Økonomiske rapporter bør følges opp jevnlig (beslutningspunkt)
- Evaluering av rutiner med jevne mellomrom

Operasjonaliserte kriterier ut fra dette i undersøkelsen vil være at kommunen har:

1. Utarbeidet beskrivelse av ansvar og organisering for styring av byggeprosjekt
2. Etablert nødvendige rutiner for gjennomføring av byggeprosjekt
3. Fulgt opp avvik og risiko for avvik knyttet til byggeprosjekt
4. Evaluert rutiner for byggeprosjekt jevnlig

Rutiner for anskaffelser:

Har Melhus kommune rutiner for og oppfølging av at anskaffelsesregelverket følges i byggeprosjekt?

- Hvilke retningslinjer og veiledere bruker kommunen for anskaffelser av forprosjekt/mulighetsstudie, hovedprosjekt og funksjonsanalyser i byggeprosjekt?
- Hvilke kontrollrutiner har kommunen for å sikre at anskaffelser gjennomføres etter lov og forskrift?

Lov om offentlige anskaffelser kommer til anvendelse når kommuner inngår bygge- og anleggskontrakter, med en anslått verdi som er lik eller overstiger 100 000 kroner eksklusiv merverdiavgift. Anskaffelsesregelverket er basert på visse grunnleggende prinsipper som er nedfelt i lovens § 4. Bestemmelsen fastsetter at offentlige oppdragsgivere skal opptre i samsvar med grunnleggende prinsipper om konkurranse, likebehandling, forutberegnelighet,

etterprøvnbarhet og forholdsmessighet. Disse legger føringer for hvordan kommunene anskaffer eksterne aktører til planlegging og gjennomføring av anskaffelser.

I veileder for offentlige anskaffelser er det å etablere en anskaffelsesstrategi med tilhørende rutiner anbefalt. En anskaffelsesstrategi viser virksomhetens overordnede veivalg og satsinger for anskaffelser. Den prioriterer endringer virksomheten skal gjennomføre for å nå sine overordnede og langsiktige mål.

God intern styring av virksomhetens innkjøpsportefølje krever at virksomhetens ledelse prioriterer innkjøpsfunksjonen, ifølge Stortingsmelding (2018-2019) om offentlige anskaffelser. Videre at denne organiseres på en måte, som legger til rette for fornuftig styring av virksomhetens samlede innkjøp. Det heter videre at virksomheten må ta i bruk gode styringsverktøy for å sikre hensiktsmessig drift, eksempelvis etablere anskaffelsesstrategi og analyseverktøy etc. FOA kapittel 26 omhandler regler for rammeavtaler.

Direktoratet for økonomistyring (DFØ) har utarbeidet viktige tiltak som omfatter internkontroll innenfor innkjøpsområdet⁹. De beskriver at innen innkjøp er det risiko for feil i økonomisk rapportering, mislighold, korrupsjon og manglende oppfølging av lover og regler i virksomhetens arbeidsprosesser. DFØ peker blant annet på etablering av innkjøpsstrategi, rolle- og ansvarsfordeling, etablering av retningslinjer for ulike typer innkjøp kommunikasjon av mål og resultatkrav for innkjøp, nødvendig opplæring og rutiner for oppfølging av etterlevelse, som viktige tiltak. Revisor legger til grunn at anbefalingene fra DFØ reflekterer beste praksis for kontroll med innkjøp i staten, og at dette også kan overføres til kommunal sektor.

Basert på overstående er det viktig at kommunen har utarbeidet rutiner for anskaffelser i byggeprosjekt og følger opp at disse brukes samt avdekker avvik. Rutinene er anbefalt å omfatte føringer for blant annet følgende forhold:

- Rutiner/prosedyrer for anskaffelser er etablert blant ansatte med innkjøpsansvar for byggeprosjekt
 - Disse omfatter forprosjekt/mulighetsstudie, hovedprosjekt og funksjonsanalyser i byggeprosjekt
 - Innkjøpsstrategi
 - Seriositetsbestemmelser
- Det er etablert systemer som sikrer at ansatte følger gjeldende rutiner for anskaffelser og risiko for avvik vurderes fortløpende i byggeprosjekt

⁹ [Internkontroll for offentlige innkjøp | Anskaffelser.no](https://www.anskaffelser.no/interkontroll-for-offentlige-innkjop)

Utlede kriterier ut fra dette vil være at kommunen har:

1. Utarbeidet beskrivelse av ansvar og organisering for anskaffelser i byggeprosjekt
2. Etablert nødvendige rutiner for anskaffelser i byggeprosjekt
3. Etablert rutiner for avvik og risiko for avvik knyttet til anskaffelser i byggeprosjekt
4. Evaluert rutiner for anskaffelser i byggeprosjekt jevnlig

VEDLEGG 2 – HØRINGSSVAR

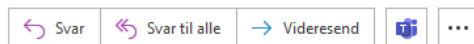

Katrine Lereggen <Katrine.Lereggen@melhus.kommune.no>

Til Arve Gausen

Kopi Morten Børseth; Morten Bostad

Du svarte på meldingen 01.07.2022 14:58.

fre. 01.07.2022 14:09

Hei!

Nei, ingen flere merknader fra oss.

Ha ei riktig god helg etter hvert!

Mvh Katrine

MELHUS
KOMMUNE

Rådmannen

Katrine Lereggen
rådmann

Mobil 94830551

www.melhus.kommune.no

VEDLEGG 3 – ØKONOMIREGLEMENTS BESKRIVELSE AV UTVALGTE KRAV I BYGGEPROSJEKT

Initiativ

Den enkelte enhet har ansvaret for å ta initiativ og redegjøre for behov, lokalisering prioritering, og utarbeider i den forbindelse en samlet behovsutredning. Denne skal, i den grad det er relevant, inneholde følgende: • Behovsanalyse/statistisk materiale • Funksjonsbeskrivelser og romprogram med antatt netto arealbehov • Forslag til lokalisering • Kostnadsramme • Driftskonsekvenser • Eventuelle andre rammebetingelser I samarbeid med kommunens fagkompetanse vurderer enheten om det enkelte arealbehov før søkes realisert ved ombygging, tilbygg/nybygg, eventuelt som en del av et større byggeprosjekt. Fagkompetansen gir uttalelse om fremdrift, kostnader basert på antatt brutto arealramme samt periodisert bevilgningsbehov. Slike kostnadsoverslag kan legges til grunn ved utarbeidelse av budsjett og økonomiplan

Forprosjekt

Når bevilgning til forprosjekt foreligger utarbeides forslag til spesifisert prosjekt og kostnadsoverslag. På bakgrunn av spesifikasjoner skal det: • Engasjeres arkitekt og konsulent • Tas stilling til andre prosjekteringsmåter • Opprettes prosjektgruppe med prosjektsekretær fra bygg og eiendom. Gruppen skal bestå av berørte sektorer og brukere Det endelige forprosjektet skal beskrive: • Saksfremstilling • Forprosjekttegninger, vanligvis i målestokk 1:100 • Beskrivelse av bygningsmessig standard og tekniske installasjoner • Kostnadsoverslag på grunnlag av erfaringstall • Kostnadsoverslag skal omfatte eventuelle tomtekostnader/gebyrer, inventar, utomhusanlegg, antatt prisstigning i planleggings- og byggeperioden, byggelånsrenter samt beløp til kunstnerisk utsmykning • Budsjett for forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) etter ferdigstilling • Fremdriftsplan for videre prosjektering og bygging Forprosjektet legges frem for politisk godkjenning. Prosjektleder/eier av investeringen har ansvaret for å utrede valg av entrepriseform, og dette skal legges inn som del av saksutredningen. Når forprosjektet er vedtatt og hele prosjektet ligger innenfor vedtatt kostnadsramme kan detaljprosjektering igangsettes.

Detaljprosjektering

Detaljprosjektering kan igangsettes når forprosjektet og kostnadsrammen er godkjent. Det må påsees at: • Byggetillatelse innhentes, herunder alle nødvendige godkjennelser fra offentlige myndigheter • Nødvendig anbud, i henhold til lov om offentlige anskaffelser, på de planlagte arbeider innhentes. På dette grunnlaget justeres kostnadsoverslagene og fremdriftsplanen •

Ved avvik mellom vedtatt kostnadsramme i forprosjektet og etter anbud fremmes saken til kommunestyret for ny behandling.

Oppfølging i byggetiden

Det skal påses at byggearbeidene utføres innenfor bevilgningsrammen, samt at byggeregnskapet til enhver tid gir full oversikt. Det skal utarbeides prosjektregnskap for alle investeringene. Bevilgningen skal dekke flere investeringer med eget prosjektnummer, slik at det er samsvar mellom budsjett og regnskap oppnås. Økonomisk status og prognose rapporteres i forbindelse med periodisk politisk rapportering. Alle investeringsprosjekter gjennomgås i forbindelse med den løpende rapporteringen. For fullførte investeringer skal det foretas en regnskapsmessig avslutning.

Sluttregnskap

Det skal utarbeides sluttregnskap som behandles av kommunestyret.

Evaluering

Prosjektleder er ansvarlig for at det gjennomføres en dokumentert evaluering ved avslutning av investeringsprosjekt med mål om læring/forbedring. Dette er først og fremst aktuelt/relevant for større investeringsprosjekter.

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Budsjettkontroll pr. 15.08.2022

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

08.09.2022

Saknr

46/22

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 20/54 - 24

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar budsjettkontroll pr. 15.08.2022 til orientering.

Vedlegg

Budsjettkontroll kontrollutvalget

Saksopplysninger

For å holde kontrollutvalget godt informert om sin økonomiske status legger sekretariatet herved fram en økonomisk oversikt pr. 15.08.2022.

Ansvar: 10040 Tjeneste: 1002 Funksjon: 100

Konto	Tekst	Regnskap pr. 15.08.2022	Revidert budsjett 2022	Til disp.
10599	Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser	95	0	-95
10804	Godtgjøring ledere utvalg	27 269	40 900	13 631
10805	Møtegodtgjørelse	6 816	47 700	40 884
10806	Tapt arbeidsfortjeneste	0	39 000	39 000
10990	Arbeidsgiveravgift	4 819	18 000	13 181
11001	Faglit./ abonnem./tidsskr.	0	11 500	11 500
11151	Kommunal bevertning	2 832	2 500	-332
11207	Tapt arb.fortjeneste/Refusjon av lønnsutgifter	9 985	0	-9 985
11400	Annonsering	0	2 400	2 400
11502	Konferanser	0	35 200	35 200
11600	Skyss og kostgodtgjørelse	630	5 000	4 370
11951	Kontingenter	7 760	9 700	1 940
	Kontrollutvalget	60 206	211 900	151 694
12700	Revisjon Midt-Norge SA	828 000	1 242 000	414 000
13800	Konsek Trøndelag IKS	174 500	349 000	174 500
	Totalsum	1 062 706	1 802 900	740 194

Konto 12700 Kjøp av revisjonstjenester er tom. august 2022

Konto 13800 Kjøp av sekretariatstjenester er tom. juni 2022.

Forslag til budsjett 2023 med økonomiplan 2023-2026 for kontrollutvalget

Behandles i utvalg	Møtedato	Saknr
Kontrollutvalget i Melhus kommune	08.09.2022	47/22
Saksbehandler	Eva J. Bekkavik	
Arkivkode	FE-033	
Arkivsaknr	20/54 - 25	

Forslag til vedtak

Kontrollutvalgets forslag til økonomiplan for 2023 – 2026 og budsjett for 2023 med en ramme på kr 1.846.150,- inkludert kjøp av revisjonstjenester og sekretariatstjenester for kontrollutvalget, vedtas.

Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjett etter kommuneloven § 14-3 til kommunestyret.

Vedlegg

Budsjett 2023 med økonomiplan 2023-2026

Saksopplysninger

Budsjettbehandlingen for kontrollorganene.

I henhold til forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§ 2), går det frem at kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalgets forslag til budsjetttramme for kontrollarbeidet skal følge formannskapetets budsjettinnstilling til kommunestyret. Kontrollutvalget fremmer herved en sak om budsjett for kontrollutvalgets virksomhet og kjøp av revisjons- og sekretariatstjenester for 2023 i Melhus kommune.

Kontrollutvalgets budsjett vil inneholde utgiftene til selve driften av utvalget, samt utgiftene knyttet til kjøp av sekretariatstjenester for kontrollutvalget og kjøp av revisjonstjenester.

Kontrollutvalget

Ved oppsett av budsjettforslag for 2023 for kontrollutvalgets egen virksomhet, har sekretariatet tatt utgangspunkt i kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2022 og justert godtgjøringen til utvalget (% av stortingsrepresentantenes lønn) jf. Reglement for folkevalgtes arbeidsvilkår.

Vi har i beregningene tatt utgangspunkt i at kontrollutvalget består av 7 medlemmer og avviker inntil 6 møter i året. Når det gjelder tapt arbeidsfortjeneste har sekretariatet gjort et anslag basert på reglene i kommunens reglement, samt innspill fra kontrollutvalgets medlemmer.

Posten kontingent er medlemskap i Forum for Kontroll og Tilsyn, satsen ble fastsatt på årsmøte 08.06.2022.

Alle faste medlemmer har abonnement på Trønderbladet (digital) og Kontroll og tilsyn (tidligere Kommunerevisoren), leder har i tillegg digitalt abonnement på Kommunal Rapport (vedtatt av kontrollutvalget i sak 29/19).

I tillegg er det lagt inn noen midler til kurs og faglig oppdatering for at kontrollutvalget skal ha mulighet til å skaffe seg kunnskap og ha mulighet til å delta i erfaringsutveksling og samlinger sammen med andre kontrollutvalg.

Det er ikke tatt hensyn til eventuelle andre endringer som følge av økonomiplanarbeidet i kommunen.

Det er lagt inn en økning på ca. 5 prosent per år videre i økonomiplanperioden. Nivået må vurderes årlig i forbindelse med budsjettet.

Kontrollutvalgets sekretariat

Kommunestyret i Melhus kommune vedtok i sak 40/17 å gå inn som eier i Konsek Trøndelag IKS, samt å kjøpe sekretariatstjenester for kontrollutvalget hos selskapet.

Representantskapet i Konsek Trøndelag IKS vedtok budsjettet for 2023 på møte den 25.04.2022. Budsjettet er basert på en honorarmodell vedtatt av representantskapet.

Kjøp av revisjonstjenester

Kommunestyret i Melhus kommune vedtok i sak 39/17 å gå inn som eier i Revisjon Midt-Norge SA, samt å kjøpe revisjonstjenester fra selskapet.

Budsjett 2023 og økonomiplan 2023-2026 er basert på årsmøtets budsjettvedtak 01.11.2021.

Budsjett 2023

Den totale rammen for kontrollutvalget, inkludert kjøp av revisjons- og sekretariatstjenester, blir etter dette kr 1.846.150,- som er en økning på kr. 43.394,- fra 2022.

Spesifisert budsjett for 2023 og økonomiplan for 2023-2026 følger med som vedlegg til saken.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat foreslår en budsjetttramme på kr. 1.846.150,- for kontrollutvalget for 2023, dette inkluderer også kjøp av revisjons- og sekretariatstjenester. Vi anser dette for å være en nøktern budsjettering, samtidig som vi mener dette gir et realistisk bilde av forventede utgifter for kontrollutvalgets virksomhet i kommende år.

Forslag til budsjett for 2023 for kontrollutvalget

Konto	Tekst	Budsjett 2023	Budsjett 2022
10599	Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser	500	0
10804	Godtgjøring leder/nestleder	44 000	40 903
10805	Møtegodtgjørelse	51 400	47 712
10806	Tapt arb.fortj.	9 000	39 000
10990	Arbeidsgiveravgift	14 800	18 000
11001	Faglit./tidsskrift	11 750	11 541
11151	Kommunal bevertning	6 000	2 500
11207	Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser	30 000	0
11400	Annonsering	3 000	2 400
11500	Opplæring/kurs	35 000	35 000
11600	Skyss- og kostgodtgj.	5 000	5 000
11951	Kontingenter	9 700	9 700
	Kontrollutvalget	220 150	211 756
12700	Revisjon Midt-Norge SA *	1 267 000	1 242 000
13800	Konsek Trøndelag IKS	359 000	349 000
	Totalsum	1 846 150	1 802 756

* Honorar revisjon er kun et anslag, endelig budsjett vil bli fastsatt av Revisjon Midt-Norge SA sitt årsmøte høsten 2022.

Økonomiplan for perioden 2023 – 2026:

	Budsjett-forslag 2023	Anslag for 2024	Anslag for 2025	Anslag for 2026
Kontrollutvalget	220 150	231 000	243 000	255 000
Sekretariat	359 000	370 000	381 000	393 000
Revisjon	1 267 000	1 293 000	1 319 000	1.347 000
Sum driftsutgifter	1 846 150	1 894 000	1 943 000	1 995 000

Oppfølging av politiske vedtak i Melhus kommune

Behandles i utvalg		Møtedato	Saknr
Kontrollutvalget i Melhus kommune		08.09.2022	48/22
Saksbehandler	Eva J. Bekkavik		
Arkivkode	FE-033		
Arkivsaknr	20/135 - 31		

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar saken til orientering og ber sekretariatet om å oppdatere oversikten "Saker for videre oppfølging" etter eventuelle innspill fremkommet i møtet.

Vedlegg

Saker for videre oppfølging
Kommunestyret 21.06.2022 - Tilleggssak
Kommunestyret 21.06.2022
Formannskapet 06.09.2022
Formannskapet 16.08.2022
Formannskapet 28.06.2022
Formannskapet 14.06.2022
Utvalg for helse oppvekst og kultur 31.08.2022 - Tilleggssak
Utvalg for helse oppvekst og kultur 31.08.2022
Utvalg for teknikk og miljø 01.09.2022
Utvalg for teknikk og miljø 09.06.2022 - Tilleggssak
Utvalg for teknikk og miljø 09.06.2022

Saksopplysninger

I henhold til bestemmelsene om kontroll og tilsyn i kommuneloven skal kontrollutvalget føre tilsyn med den kommunale forvaltningen på kommunestyrets vegne. Videre går det i forskrift om kontrollutvalg frem at kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til behandlingen av regnskapet, revisjonsberetningen eller forvaltningsrevisjonsrapporter blir fulgt opp.

I tråd med kontrollutvalgets vedtak i sak 41/2017 Kontrollutvalgets arbeidsform, legger kontrollutvalgets sekretariat frem kopi av sakslistene fra møtene i utvalgene som er avholdt etter utsending av sakspapirer til kontrollutvalget møte 09.06.2022. Kontrollutvalgets sekretariat tar høyde for gjennomgang av disse sakene i møtet. Sakspapirer for Ungdomsrådet er ikke publisert på Melhus kommune sin hjemmeside.

Kommunestyrets sak 64/21, 56/22 og 57/22 er satt opp som egne orienteringssaker i dagens møte i kontrollutvalget.

Kontrollutvalget har fordelt oppfølging av utvalgene på følgende måte:

Kommunestyret: Rune og Eirik
Formannskapet: Gunn Inger og Svein
Administrasjonsutvalget: Heidi
Utvalg for helse, oppvekst og kultur: Arild
Utvalg for teknikk og miljø: Kirsti
Melhus Eldreråd: Gunn Inger
Råd for personer med nedsatt funksjonsevne: Gunn Inger

Tidligere saker til oppfølging

I den grad det er skjedd utvikling i sakene som står oppført på oppfølgingslisten, som kontrollutvalgets sekretariat er kjent med, er dette kommentert i tilknytning til saken.

Saker til oppfølging i perioden

Saker som krever særskilt oppfølging fra kontrollutvalget er saker av prinsipiell karakter, saker der rådmannen gis særskilte pålegg eller saker som har betydning for kommunens fremtidige tjenestetilbud, stilling eller omdømme.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat viser til gjennomgangen av utvalgenes vedtak. Saker som er satt til særskilt oppfølging fremgår av vedlegget "Saker for videre oppfølging".

Saker for videre oppfølging:

På bakgrunn av gjennomgang av aktuelle saker i perioden 03.06.2022 – 01.09.2022, foreslår kontrollutvalgets sekretariat at følgende saker videreføres til oppfølging:

Kontrollutvalget i Melhus kommune – saker til oppfølging pr. 01.09.2022:			
Sak	Tittel	Kommentar	Til oppfølging
KST 64/17	Friplass Kulturskolen	<p>1. Melhus kommunestyre innfører en ordning med friplass for elever i Kulturskolen. Friplass i Kulturskolen gis, etter søknad, for et skoleår om gangen. Inntektsgrensen for friplass i Kulturskolen settes til 4G for husholdningens samlede inntekt. Ordningen innarbeides i betalingsreglementet for Kulturskolen fra 1.1.2018.</p> <p>2. Friplassordningen i Kulturskolen evalueres i forbindelse med økonomi- og handlingsplanen 2019.</p> <p><u>Melhus kommunes Tertialrapport 2-2021:</u> Det er, pr 2. tertial 2021, 2 elever som har friplass i kulturskolen. Evaluering av ordningen er blitt utsatt.</p> <p><u>Kontrollutvalgets møte 09.06.2022</u> Eektor kulturskolen og enhetsleder kultur og fritid orienterte. Kontrollutvalgets konklusjon: Melhus kommune gir et tilbud til 26 % av elevene i grunnskolen, det nasjonale målet er på 30 %. Friplassordningen fungerer stort sett bra, men ordningen er ikke evaluert.</p>	Tas ut av oppfølgings-listen
KST 94/21	Eierskapskontroll Aksjeselskapet Lundemo Bruk	<p>1. Kommunestyret tar rapport fra eierskapskontroll av Aksjeselskapet Lundemo Bruk til orientering.</p> <p>2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp anbefalingene i rapportens pkt. 4.2.</p> <p>3. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 20.04.2022.</p> <p><u>Kontrollutvalgets møte 09.05.2022</u> Økonomisjefen orienterte og svarte på spørsmål fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak: Kontrollutvalget tar rådmannens tilbakemelding til orientering. Kontrollutvalget ber rådmannen om en orientering om status på tiltakene som er satt i gang, orienteringen gis på utvalgets møte 27. oktober 2022.</p>	Orientering 27.10.2022
KST 95/21	Eierskapskontroll - Melhus kommunes eierstyring	<p>1. Kommunestyret tar rapport fra eierskapskontroll av Melhus kommunes eierstyring til orientering.</p> <p>2. Kommunestyret ber rådmannen følge opp anbefalingene i rapportens pkt. 6.2.</p> <p>3. Kommunestyret ber rådmannen gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 20.04.2022.</p> <p><u>Kontrollutvalgets møte 09.05.2022</u> Økonomisjefen orienterte og svarte på spørsmål fra kontrollutvalget. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak: Kontrollutvalget tar rådmannens tilbakemelding til orientering. Kontrollutvalget ber rådmannen om en orientering om status på tiltakene som er satt i gang, orienteringen gis på utvalgets møte 27. oktober 2022.</p>	Orientering 27.10.2022

Kontrollutvalget i Melhus kommune – saker til oppfølging pr. 01.09.2022:			
Sak	Tittel	Kommentar	Til oppfølging
KST 64/21	Forslag til ny brannordning for kommunene Midtre Gauldal og Melhus 2021	<p><u>Kontrollutvalgets møte 09.05.2022</u> Kontrollutvalget ber om en orientering om styret og representantskapet i Gauldal Brann og redning har gitt en tilbakemelding til Melhus kommune på om selskapet klarer å få en fremtidig brann- og redningstjeneste som dekker utfordringsbildet skissert i ny brannordning. Orienteringen gis på kontrollutvalgets møte 8. september 2022.</p> <p><u>Kontrollutvalgets møte 08.09.2022</u> Kontrollutvalget har bedt rådmannen om en orientering om Gauldal Brann og redning . Orienteringen gis i egen sak i dagens møte.</p>	Orientering 08.09.2022
KST 56/22	Tilstandsrapport- kvalitetsmelding barnehage 2021	<p><u>Kontrollutvalgets møte 08.09.2022</u> Kontrollutvalget har bedt rådmannen om en orientering om tilstandsrapporten. Orienteringen gis i egen sak i dagens møte.</p>	Orientering 08.09.2022
KST 57/22	Tilstandsrapport - vurdering av grunnskolen 2021	<p><u>Kontrollutvalgets møte 08.09.2022</u> Kontrollutvalget har bedt rådmannen om en orientering om tilstandsrapporten. Orienteringen gis i egen sak i dagens møte.</p>	Orientering 08.09.2022

Møteinnkalling

Kommunestyret

21.06.2022

Kommunestyresalen, Melhus rådhus

14:00

Tilleggssaksliste

PS 72/22

21/3075

Åpent

Søknad kommunal støtte og lånegaranti - IL Leik

Melhus kommune, 17.06.2022

Jorid O. Jagtøyen
møteleder

Mari Grongstad
møtesekretær

Møteinnkalling

Kommunestyret 21.06.2022
Kommunestyresalen, Melhus rådhus 14:00

Saksliste

PS 47/22	22/2075
Åpent	Referatsaker Kommunestyrets møte 21.6.2022
PS 48/22	15/4598
Åpent	Detaljregulering Voll massetipp, plan-ID 2017003 - 3. gangs behandling
PS 49/22	18/5177
Åpent	Søknad om endring av reguleringsplan Bollandsmoen motorsportsenter, planid 1996002 - bestemmelse støy
PS 50/22	22/100
Åpent	Oppfølging av verbalvedtak - Ressursbruk og arbeidsoppgaver knyttet til drift og vedlikehold av det kommunale vegnettet
PS 51/22	21/2010
Åpent	Forslag til ny brannordning for kommunene Midtre Gauldal og Melhus 2021 - Oppfølging av vedtak
PS 52/22	22/703
Åpent	Gjennomgang av skole og barnehagebruk
PS 53/22	22/95
Åpent	Svar på verbalvedtak 4: Barnehageutbygging Flå. Økonomi- og handlingsplan 2022 - 2025
PS 54/22	22/97
Åpent	Verbalvedtak 6: Skoleutbyggingsprosjektet Gåsbakken skole Økonomi- og handlingsplan 2022 - 2025
PS 55/22	22/702
Åpent	Ekstern vurdering av skole og barnehage - videre arbeid

PS 56/22	22/1773
Åpent	Tilstandsrapport- Kvalitetsmelding barnehage Melhus 2021
PS 57/22	22/1745
Åpent	Tilstandsrapport - vurdering av grunnskolen i Melhus 2021
PS 58/22	22/1816
Åpent	Tilstandsrapport - Helhetlig skolevurdering - Voksenopplæring for 2021
PS 59/22	22/1789
Åpent	Revidering av betalingssatser for skolefritidsordningen (SFO) - 12 timer gratis SFO for alle elever på 1. trinn fra høsten 2022
PS 60/22	22/1717
Åpent	Tertialrapport I 2022
PS 61/22	21/4365
Åpent	Strategisk plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende arbeid barn og unge
PS 62/22	22/1866
Åpent	Stabilisering fastlegesituasjon Melhus kommune
PS 63/22	22/1857
Åpent	Ledelsens gjennomgang helse- og velferdsområdet 2022
PS 65/22	22/1856
Åpent	Søknad kommunal støtte - Hovin skytterlag
PS 66/22	22/1901
Åpent	Søknad kommunal støtte - Melhus IL Ski
PS 67/22	22/1817
Åpent	Delegeringsreglement i Melhus kommune
PS 68/22	22/1995
Åpent	Interkommunalt politisk råd - samarbeidsavtale for Trøndelag Sør

PS 69/22	22/1845
Åpent	Prosjektstart - folkevalgtes arbeidsvilkår
PS 70/22	22/2004
Åpent	Fritak fra politiske verv Partiet Rødt
PS 71/22	22/1238
Åpent	Skjenkebevilling - Khawgeng Thai AS
FO 5/22	22/2068
Åpent	Interpellasjon - Teleslynger i kommunale bygg Kommunestyret 15.06.2022
FO 6/22	22/1758
Åpent	Spørsmål til ordfører - Oppfølging av kommunens arealplan fra 2015 - Kjelstad Kommunestyremøte 24.05.2022

Melhus kommune, 15.06.2022

Jorid O. Jagtøyen
ordfører

Mari Grongstad
møtesekretær

Møteinnkalling

Formannskapet

06.09.2022

Formannskapssalen, Melhus rådhus

10:00

Først i møtet

1. Generalforsamling Melhusekra AS
2. Ekstraordinær Generalforsamling Melhusekra AS

Frivillighetens År

Saksliste

PS 105/22	22/2724
Åpent	Referatsaker Formannskapets møte 06.09.2022
PS 106/22	22/138
Åpent	208/36- Klage på avslag på dispensasjon for fradeling - Lundadalsvegen 97
PS 107/22	20/3075
Åpent	Utbyggingsavtale Skjerdingsstad næringspark planid. 2018005
PS 108/22	22/671
Åpent	Ekspropriasjon av grunn for gjennomføring av «Områderegulering Søberg Vest» - planid 2017010 2. gangs behandling
PS 109/22	22/2412
Åpent	Kjøp av næringsareal Energiparken
PS 110/22	22/2567
Åpent	Ny organisering og finansieringsmodell for vannområdene Nea-Nidelva og Gaula 2022
PS 111/22	22/2713
Åpent	Økt medlemsavgift - Trondheimsregionen
PS 112/22	22/2179
Åpent	Tv-aksjonen 2022; Leger Uten Grenser - Bidrag

Melhus kommune, 30.08.2022

Jorid O. Jagtøyen
ordfører

Mari Grongstad
møtesekretær

Møteinnkalling

Formannskapet 16.08.2022

Formannskapssalen, Melhus rådhus 10:00

Saksliste

PS 100/22	22/2507
Åpent	Referatsaker Formannskapets møte 16.08.2022
PS 101/22	21/2383
Åpent	Detaljreguleringsplan Krysningsspor Melhus sentrum- 1.gangsbehandling PlanID 2021009
PS 102/22	22/916
Lukket	Forskuttering av utbetaling fra Anleggsfondet til Melhus IL
PS 103/22	22/1777
Åpent	Samarbeidsavtale - Midt-Norge IUA (Beredskap mot akutt forurensning)
PS 104/22	22/2412
Åpent	Kjøp av næringsareal Energiparken

Melhus kommune, 10.08.2022

Jorid O. Jagtøyen
ordfører

Ann Karin Viggen
møtesekretær

Møteinnkalling

Formannskapet

28.06.2022

Formannskapssalen, Melhus rådhus

10:00 - 12:00

Saksliste

PS 97/22

22/2135

Åpent

Driftssentral - tilbudskonkurranse totalenterprise

PS 98/22

22/2113

Åpent

Økt arealbehov Helse og velferd, tekniske tjenester

Melhus kommune, 22.06.2022

Jorid O. Jagtøyen
ordfører

Mari Grongstad
møtesekretær

Møteinnkalling

Formannskapet

14.06.2022

Formannskapssalen, Melhus rådhus

10:00 -

Generalforsamlinger

Melhus Vekst

AS Lundemo Bruk

Melhus Utviklingsarena as

Saksliste

PS 66/22

22/2002

Åpent

Referatsaker - Formannskapets møte 14.06.2022

PS 67/22

22/1861

Åpent

Lundamo fritidsklubb

PS 68/22

22/100

Åpent

Oppfølging av verbalvedtak - Ressursbruk og arbeidsoppgaver knyttet til drift og vedlikehold av det kommunale vegnettet

PS 69/22

22/1723

Åpent

Høringsuttalelse til delstrategi veg 2023-2032 og innspill til handlingsprogram 2023-2026

PS 70/22

22/1856

Åpent

Søknad kommunal støtte - Hovin skytterlag

PS 71/22

22/1901

Åpent

Søknad kommunal støtte - Melhus IL Ski

PS 72/22

22/1984

Åpent

Istandsetting av prestegårdslåven

PS 73/22

22/703

Åpent

Gjennomgang av skole og barnehagebruk

PS 74/22

22/95

Åpent

Svar på verbalvedtak 4: Barnehageutbygging Flå. Økonomi- og handlingsplan 2022 -

2025

PS 75/22	22/97
Åpent	Verbalvedtak 6: Skoleutbyggingsprosjektet Gåsbakken skole Økonomi- og handlingsplan 2022 - 2025
PS 76/22	22/702
Åpent	Ekstern vurdering av skole og barnehage - videre arbeid
PS 77/22	21/4365
Åpent	Strategisk plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende arbeid barn og unge
PS 78/22	22/1745
Åpent	Tilstandsrapport - vurdering av grunnskolen i Melhus 2021
PS 79/22	22/1773
Åpent	Tilstandsrapport- Kvalitetsmelding barnehage Melhus 2021
PS 80/22	22/1816
Åpent	Tilstandsrapport - Helhetlig skolevurdering - Voksenopplæring for 2021
PS 81/22	22/1857
Åpent	Ledelsens gjennomgang helse- og velferdsområdet 2022
PS 82/22	22/1866
Åpent	Stabilisering fastlegesituasjon Melhus kommune
PS 83/22	19/2336
Åpent	36/8 Klager på detaljreguleringsplan - Brekktrøa PlanID 2019001
PS 84/22	14/2817
Åpent	Detaljregulering Rambrauttunet Lundamo, planid 2018004 - 1.gangs behandling
PS 85/22	15/4598
Åpent	Detaljregulering Voll massetipp, plan-ID 2017003 - 3. gangs behandling
PS 86/22	21/2908
Åpent	Detaljregulering av Rønningstrøa høydebasseng, Plan-ID 2021012 - 1.gangs

behandling

PS 87/22	18/5177
Åpent	Søknad om endring av reguleringsplan Bollandsmoen motorsportsenter, planid 1996002 - bestemmelse støy
PS 88/22	19/2442
Åpent	Detaljregulering av Bruavegen industriområde, planid 2019002 - 1.gangs behandling
PS 89/22	21/2621
Åpent	Detaljregulering Sørebben 1, gnr/bnr 92/61- 1.gangsbehandling PlanID 2021011
PS 90/22	21/2010
Åpent	Forslag til ny brannordning for kommunene Midtre Gauldal og Melhus 2021 - Oppfølging av vedtak
PS 91/22	22/1789
Åpent	Revidering av betalingssetser for skolefritidsordningen (SFO) - 12 timer gratis SFO for alle elever på 1. trinn fra høsten 2022
PS 92/22	22/987
Åpent	Revidert eierskapsmelding
PS 93/22	22/1717
Åpent	Tertialrapport I 2022
PS 94/22	22/1845
Åpent	Prosjektstart - folkevalgtes arbeidsvilkår
PS 95/22	22/1817
Åpent	Delegeringsreglement i Melhus kommune
PS 96/22	22/1995
Åpent	Interkommunalt politisk råd - samarbeidsavtale for Trøndelag Sør

Melhus kommune, 07.06.2022

Jorid O. Jagtøyen
møteleder

Mari Grongstad
møtesekretær

Møteinnkalling

Utvalg for helse, oppvekst og kultur

31.08.2022

Flå skole og barnehage

09:00

Tilleggssaksliste

PS 52/22

22/1989

Åpent

Høring - Nasjonal e-helsestrategi

Melhus kommune, 29.08.2022

Rita Blokkum
møteleder

Ann Karin Viggen
møtesekretær

Møteinnkalling

Utvalg for helse, oppvekst og kultur

31.08.2022

Flå skole og barnehage

09:00

09:00 Flå eldresenter

- Orientering og omvisning

10:00 Flå skole og barnehage

Orientering:

- Velkommen til Flå skole og barnehage v/ rektor Jon Morseth
- Frivillighetens år: Spillavhengighet v/ Nina Rogneslien
- Bygging av ny barnehage v/ Bygg og eiendom
- Oppfølging av veivalprosjektet v/ kommunalsjef Albert Verhagen

Saksliste

PS 50/22

22/2662

Åpent

Referatsaker

Utvalg for helse, oppvekst og kulturs møte 31.08.2022

PS 51/22

22/2140

Åpent

Videreføring samarbeid med alkovettorganisasjonen Av-og-til

PS 52/22

22/1989

Åpent

Høring - Nasjonal e-helsestrategi - **ettersendes**

PS 53/22

22/2557

Åpent

Delrapport Skreddersøm

PS 54/22

22/2621

Åpent

Deltagelse i Bergkunstreisen

Melhus kommune, 24.08.2022

Rita Blokkum
møteleder

Ann Karin Viggen
møtesekretær

Møteinnkalling

Utvalg for teknikk og miljø

01.09.2022

Kommunestyresalen, Melhus rådhus

09:00 – 11.00

Orienteringer

Reservevann til Skaun, og Melhus kommunes rolle i det arbeidet.

Saksliste

PS 24/22

22/2526

Åpent

Klage på avslag skoleskyss - særlig farlig eller vanskelig skoleveg Leon J Stavrum, 6.trinn - Lundamo skole

PS 25/22

22/2446

Åpent

Tilsynsstrategi 2022 - Strategi for tilsyn etter Plan og Bygningsloven §25-1 - Melhus kommune

FO 4/22

22/2660

Åpent

Spørsmål - Komite for teknikk og miljø 1.9.2022
Dyrkajord

Melhus kommune, 25.08.2022

Mikal Kvaal
møteleder

Mari Grongstad
møtesekretær

Møteinnkalling

Utvalg for teknikk og miljø

09.06.2022

Formannskapssalen, Melhus rådhus

Tilleggssaksliste

PS 23/22

22/1796

Åpent

Vedtak høring - Forslag om innføring av særskilt fartsgrense 60 km/t langs fv. 6576 i Melhus kommune

Melhus kommune, 07.06.2022

Mikal Kvaal
møteleder

Mari Grongstad
møtesekretær

Møteinnkalling

Utvalg for teknikk og miljø

09.06.2022

Formannskapetssalen, Melhus rådhus

09:00 -

Saksliste

PS 13/22	22/1977
Åpent	Referatsaker tom 02.06.2022 Utvalg for teknikk og miljø 09.06.2022
PS 14/22	22/238
Åpent	1/150 Klage på avslag - Nytt bygg - ikke boligformål over 70 m ² - Øymælen 61
PS 15/22	21/3816
Åpent	97/11 - Vedtak om tvangsmulkt
PS 16/22	21/3816
Åpent	97/101 - Vedtak om tvangsmulkt
PS 17/22	22/1817
Åpent	Delegeringsreglement i Melhus kommune
PS 18/22	22/1717
Åpent	Tertialrapport I 2022
PS 19/22	22/95
Åpent	Svar på verbalvedtak 4: Barnehageutbygging Flå. Økonomi- og handlingsplan 2022 - 2025
PS 20/22	22/292
Åpent	Bestandsplan - hjortevilt og bever 2022 - 2024
PS 21/22	22/1909
Åpent	Retningslinjer for behandling av dispensasjoner til snøskuterkjøring 2023-2027 Melhus Kommune

PS 22/22

22/100

Åpent

Oppfølging av verbalvedtak - Ressursbruk og arbeidsoppgaver knyttet til drift og vedlikehold av det kommunale vegnettet

Melhus kommune, 02.06.2022

Mikal Kvaal
møteleder

Mari Grongstad
møtesekretær

Oppfølging av selskaper - AS Lundemo Bruk

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

08.09.2022

Saknr

49/22

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-037

Arkivsaknr 21/173 - 40

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Vedlegg

Protokoll fra Generalforsamling AS Lundemo Bruk 14.06.2022

Årsrapport 2021 - AS Lundemo Bruk

Saksopplysninger

Som et ledd i sin lovpålagte oppgave om å føre kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper (kommuneloven § 23-2 bokstav d) har kontrollutvalget bedt om å få fremlagt protokoller fra generalforsamlinger, representantskap og årsmøter i selskaper som Melhus kommune har eierandeler i (kontrollutvalgets sak 19/21, møte 22.04.2021).

Protokoll fra generalforsamling i AS Lundemo Bruk 14.06.2022, og årsrapport 2021 følger med som vedlegg til saken.

Melhus kommunes strategi for selskapet:

Gjennom eierskap tar Melhus kommune et direkte ansvar for å ta vare på kultur- og naturlandskap innenfor eiendommen.

Melhus kommune skal gjennom Lundemo Bruk AS sikre allmennheten adgang til områder egnet for friluftaktiviteter.

Selskapet skal arbeide for utnyttelse av beiteressurser, naturbasert næringsutvikling, tilrettelegge for hytteområder, jakt, fiske og friluftsliv, gjerne i samarbeid med andre aktører.

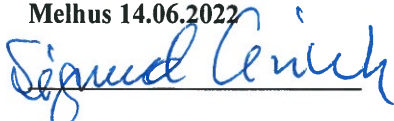
Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler kontrollutvalget å ta med informasjonen som en del av sin rutinemessige oppfølging av Melhus kommune.

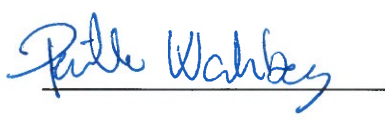
Protokoll – Generalforsamling

Møtebeskrivelse:	Generalforsamling i Aksjeselskapet Lundemo Bruk		
Tidspunkt:	Tirsdag 14.06.2022 kl. 11:00 – 11:30	Møtested:	Melhus Rådhus, Melhus
Deltagere:	Formannskap Melhus Kommune, Ove Eggen (Styrets leder og konstituert daglig leder) Hans Petter Øien Kvam (Møtesekretær) – 100% av aksjonærene deltakende.		
Referent:	Hans Petter Øien Kvam	Ref.dato:	14.06.2022
Sak	Beskrivelse/handling:		
1	Konstituering, valg av møteleder, sekretær og to protokollvitner Ove Eggen valgt til møteleder Hans Petter Øien Kvam valgt til møtesekretær Sigmund Gråbak og Pernille Wahlberg valgt til protokollvitner Innkalling godkjent		
2	Godkjenning av innkalling og sakliste Vedtak: innkalling og sakliste godkjent og vedtatt.		
3	Styrets Årsrapport Beretning gjennomgått av styrets leder Vedtak: Styrets årsberetning godkjent og vedtatt.		
4	Årsregnskap Resultatregnskap, balanse og revisors beretning gjennomgått av styrets leder Vedtak: Resultatregnskap, balanse og revisors beretning godkjent og vedtatt.		
5	Disponering av årsresultat Selskapets styre foreslår at overskudd for 2021 overføres til annen egenkapital Vedtak: Overskudd overføres annen egenkapital		
6	Fastsettelse av honorar til styret og revisjon. Vedtak: Honorar styret Styretsleder: 10 000,- pr år + 2 000,- pr møte Styremedlemmer: 2 000,- pr møte Varamedlemmer: 2 000,- pr møte ved innkalling Honorar revisor – ingen revisjon		
7	Valg Forslag fra valgkomiteen: Ove Eggen – fortsetter som styreleder (for 2 år) Mikal Kvaal – fortsetter som styremedlem (for 1 år) Jørn Ove Moen – velges som styremedlem (for 2 år) Sandra Persdatter Dullum – velges som styremedlem (for 2 år) Tove Schult – fortsetter som styremedlem (for 2 år) Lars Høiset – fortsetter som 1. varamedlem (for 1 år) Anne Sørtømme – fortsetter som 2. varamedlem (for 1 år) Bjørn Lyngen – velges som 3. varamedlem (for 1 år) Vedtak: Forslag fra valgkomiteen vedtatt.		

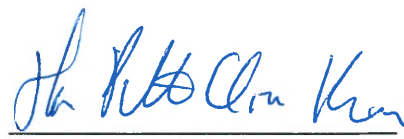
Melhus 14.06.2022

Sigmund Gråbak

Pernille Wahlberg

Hans Petter Øien Kvam

AS Lundemo Bruk – Årsrapport for 2021 til generalforsamling 2022

Styret har i perioden bestått av:

Leder	Ove Eggen
Nestleder	Mikal Kvål
Styremedlem	Anja Sterten
Styremedlem	Tove Schult
Styremedlem	Odd Mikael Skavern
Varamedlemmer	Sandra Dullum, Lars Høiseth, Anne Sørtømme
Administrasjon:	Daglig leder, (konstituert Ove Eggen
Regnskapsfører:	Horg Regnskap AS Linda Selnes

Forretningsadresse og virksomhetens art:

AS Lundemo Bruk er heleid av Melhus Kommune, og har forretningsadresse i Melhus.

Selskapets virksomhet er å forvalte eiendommen 2656/1 i Melhus Kommune.

Forvalte og utvikle eiendommen i henhold til de vedtekter og retningslinjer som er lagt av eieren. Det er til enhver tid det sittende formannskap som er selskapets generalforsamling.

Ytre miljø:

Virksomheten har ikke drift som påvirker det ytre miljøet.

Arbeidsmiljø:

Arbeidsmiljøet er godt i AS Lundemo Bruk, ingen indikasjon på noen form for utfordringer på dette området.

Likestilling:

Det er pr tiden ingen ansatte i selskapets administrasjon, Konstituert daglig leder er styreleder Ove Eggen, og det er inngått avtale med Magnhild Nordbøe om bistand til å utføre merkantile oppgaver.

Styret er sammensatt av tre menn og to kvinner. Det anses ikke å være behov for å iverksette tiltak på dette området.

AS Lundemo Bruk – Årsrapport for 2021 til generalforsamling 2022

Økonomi:

Årets regnskap viser et ordinært resultat, overskudd på + kr 1.365.134,- etter skatt, dette foreslår styret overført til annen egenkapital.

Den økonomiske situasjonen i selskapet er ytterligere styrket, selskapet har god kontroll, og en likviditet som gir oss handlefrihet til best mulig drift.

Vi har fra driftsåret 2021 en god oversikt og det er brukt regnskapsprinsipper som gir oss god oversikt og innsikt i hvert enkelt «prosjekt» vi har i selskapet.

Drift:

Året 2021 har også vært aktivt, det er omsatt tomter både i Sama hyttefelt og i Odalen hyttefelt. Det er gjort en del utkjøp av festetomter i Håen og Samsjølia.

Det er ytterligere flere stikkveier som blir bygd i nær fremtid. En vesentlig del av dette er åpning av tippet ved Samatun. Her er det TrønderEnergi og NVE som sitter på saksgangen og beslutningene. Det er sannsynlig åpning sommeren -22.

Vi takker både hytteforeninger, Horg jeger og fiskeforening, Røde Kors med flere. Enkelt personer gjør også verdifull jobb for området.

Fortsatt drift:

Når det gjelder COVID-19 som kom, og snudde på mye her i verden, har styret vurdert dette til å ha begrenset påvirkning på vår drift. Det vurderes ikke som en risiko for selskapet.

Forutsetninger for videre drift er til stede.

Styret mener årsregnskap og årsrapport viser ett rettviseende bilde, og gir tilstrekkelig informasjon om årets drift.

Melhus den 27. mai -2022

Ove Eggen, styreleder

Oppfølging av selskaper - Melhus Utviklingsarena AS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

08.09.2022

Saknr

50/22

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-037

Arkivsaknr 21/173 - 39

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Vedlegg

Protokoll fra Generalforsamling Melhus Utviklingsarena AS 14.06.2022

Årsrapport 2021 - Melhus Utviklingsarena AS

Saksopplysninger

Som et ledd i sin lovpålagte oppgave om å føre kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper (kommuneloven § 23-2 bokstav d) har kontrollutvalget bedt om å få fremlagt protokoller fra generalforsamlinger, representantskap og årsmøter i selskaper som Melhus kommune har eierandeler i (kontrollutvalgets sak 19/21, møte 22.04.2021).

Protokoll fra generalforsamling i Melhus Utviklingsarena AS 14.06.2022 og årsrapport 2021 følger med som vedlegg til saken.

Melhus Næringsareal AS og Melhus Tomteselskap AS ble fusjonert i desember 2016, selskapet skiftet navn til Melhus Utviklingsarena AS i mars 2017 (Brønnøysundregistrene).

Melhus kommunes strategi for selskapet:

En primæroppgave for selskapet er å finansiere og utvikle næringsareal for videre salg til markedspris. Overskudd brukes til oppkjøp av nye næringsarealer.

Melhus Kommune forventer at selskapet utvikler fremtidsrettede og miljøriktige løsninger i utbyggingsområder.

Det er viktig at selskapet både tar samfunnsansvar for å bidra til at kommunen til enhver tid har attraktive næringsarealer, og driver etter forretningsmessige prinsipper.

Formannskapet er generalforsamling i selskapet.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler kontrollutvalget å ta med informasjonen som en del av sin rutinemessige oppfølging av Melhus kommune.

Protokoll – Generalforsamling

Møtebeskrivelse:	Generalforsamling i Melhus Utviklingsarena AS		
Tidspunkt:	Tirsdag 14.06.2022 kl. 11:30 – 12:00	Møtested:	Melhus Rådhus, Melhus
Deltagere:	Formannskap Melhus Kommune, Ove Eggen (Styrets leder) og Hans Petter Øien Kvam (Daglig leder) – 100% av aksjonærene deltagende.		
Referent:	Hans Petter Øien Kvam	Ref.dato:	14.06.2022

Sak	Beskrivelse/handling:
1	Konstituering, valg av møteleder, sekretær og to protokollvitner Ove Eggen valgt til møteleder Hans Petter Øien Kvam valgt til møtesekretær Anja Sterten og Merethe Moum valgt til protokollvitner Innkalling godkjent
2	Godkjenning av innkalling og sakliste Vedtak: innkalling og sakliste godkjent og vedtatt.
3	Styrets Årsrapport Beretning gjennomgått av styrets leder Vedtak: Styrets årsberetning godkjent og vedtatt.
4	Årsregnskap Resultatregnskap, balanse og revisors beretning gjennomgått av styrets leder Vedtak: Resultatregnskap, balanse og revisors beretning godkjent og vedtatt.
5	Disponering av årsresultat Selskapets styre foreslår at overskudd for 2021 overføres til annen egenkapital Vedtak: Overskudd overføres annen egenkapital
6	Fastsettelse av honorar til styret og revisjon. Vedtak: Honorar styret Styretsleder: 35 000,- pr år + 3 000,- pr møte Styremedlemmer: 17 000,- pr år + 3 000,- pr møte Varamedlemmer: Etter innkalling og oppmøte Honorar revisor – etter medgått tid
7	Valg Forslag fra valgkomiteen: Ove Eggen – velges som styreleder (for 2 år) Turid Vollan Riset – velges som styrets nestleder (for 2 år) Frode Kvernørød – velges som styremedlem (for 2 år) Odd Inge Mjøen – fortsetter som styremedlem (for 1 år) Marit Helene Stigen – fortsetter som styremedlem (for 1 år) Irene Fremo – velges som 1. varamedlem (for 1 år) Svein Hovin – velges som 2. varamedlem (for 1 år) Geir Tore Midtømme – velges som 3. varamedlem (for 1 år) Vedtak: Forslag fra valgkomiteen vedtatt.

Melhus 14.06.2022

Anja Sterten

Merethe Moum

Hans Petter Øien Kvam

Melhus Utviklingsarena as – Årsrapport for 2021 til generalforsamling 2022

Styret har i perioden bestått av:

Leder	Ove Eggen	
Nestleder	Turid Vollan Riset	
Styremedlem	Frode Kvernørød	
Styremedlem	Odd Inge Mjøen	
Styremedlem	Marit Helene Stigen	
Administrasjon:	Hans Petter Øien Kvam	daglig leder
Regnskapsfører:	Effektiv Bedrift as	Siri Hummelvoll
Revisor:	EK Revisjon AS	Ingebrigt Eidsmo

Forretningsadresse og virksomhetens art:

Melhus Utviklingsarena as ble etablert i 2008, som Melhus Næringsareal as. Selskapet byttet navn i forbindelse med fusjonsprosess og omorganisering i 2017/2018

Melhus Utviklingsarena as er heleid av Melhus Kommune, og har forretningsadresse i Melhus.

Selskapets virksomhet er å finansiere, legge til rette for, bygge ut, samt utvikle næring og areal for bolig og næring i Melhus Kommune.

Ytre miljø:

Virksomheten har ikke drift som påvirker det ytre miljøet.

Arbeidsmiljø:

Arbeidsmiljøet er godt i Melhus Utviklingsarena as, ingen indikasjon på noen form for utfordringer på dette området.

Likestilling:

Det er en mann ansatt i selskapets administrasjon.

Styret er sammensatt av tre menn og to kvinner. Det anses ikke å være behov for å iverksette tiltak på dette området.

Melhus Utviklingsarena as – Årsrapport for 2021 til generalforsamling 2022

Økonomi:

Årets regnskap viser et ordinært resultat, overskudd på + kr 359.446,- etter skatt, dette foreslår styret overført til annen egenkapital.

Vi er godt rigget for selskapets oppgaver innen nærings-areal-utvikling, og med fortsatt muligheter for tilfredsstillende gevinst.

Driftsmessig er året brukt til å få solgt og klargjort infrastruktur i området Skjerdingsstad Næringspark, her er det en tomt igjen som ikke er kontrahert.

Vi har også avtalt gjenkjøp av området som RAMLO har brukt til grus-produksjon på Hofstad. Det er stor interesse for dette arealet. Arealet i Hofstad Næringspark som blir ledig når E-6 er ferdig blir disponibelt for oss i 2022, det er ca 25 mål

Vi har også gått inn i samarbeid med Melhustunet AS om en tomt på dette området. Det gjelder tomte nord-vest på dette området. Rett ved undergangen for jernbanen.

Melhus Sør Næringspark, (bilpressa-området) her er det fortsatt masse arbeid med området. Det vil fortsatt ta litt tid før vi får klart dette området, men det blir et ganske stort felt. Nærheten til E-6, kryssløsning og de andre næringsparkene gjør nok dette området også attraktivt.

Den økonomiske situasjonen i selskapet er stabilt, styrket og trygt. Derfor vil vi fortsatt være en viktig pådrivende aktør for utvikling i kommunen.

Styret har stor tro på fortsatt stor tilgang av arbeidsplasser inn i kommunen, i våre utviklingsprosjekter.

Fortsatt drift:

Det er også i 2021 vært jobbet for å sikre områder/eiendommer som vi skal utvikle videre. Melhus Utviklingsarena as har i 2021 tatt et ekstra skritt i utviklingssammenheng ved å gå inn i samarbeidet med Melhustunet.

Når det gjelder COVID-19, har styret vurdert dette til å ha veldig begrenset påvirkning på vår drift.

Forutsetninger for videre drift er i høyeste grad til stede.

Styret mener årsregnskap og årsrapport viser ett rettviseende bilde, og gir tilstrekkelig informasjon om årets drift.

Melhus den 27. mai -2022

Ove Eggen, styreleder

Oppfølging av selskaper - Trønderenergi AS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

08.09.2022

Saknr

51/22

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-037

Arkivsaknr 21/173 - 41

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Vedlegg

Protokoll ekstraordinær generalforsamling 22.06.2022

Redegjørelse for fisjonsplan i TrønderEnergi AS

Saksopplysninger

Som et ledd i sin lovpålagte oppgave om å føre kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper (kommuneloven § 23-2 bokstav d) har kontrollutvalget bedt om å få fremlagt protokoller fra generalforsamlinger, representantskap og årsmøter i selskaper som Melhus kommune har eierandeler i (kontrollutvalgets sak 19/21, møte 22.04.2021).

Protokoll fra ekstraordinær generalforsamling 22.06.2022 og redegjørelse for fisjonsplan følger med som vedlegg til saken.

Melhus kommunes strategi for selskapet:

Gjennom eierskap skal Melhus kommune bidra til å sikre viktig infrastruktur innenfor selskapets forretningsområde

Melhus kommune forventer at selskapet sørger for sikker tilgang på energi innenfor regionen.

Melhus kommune forventer at selskapet skal ta en pådriver - og utviklerrolle i forhold til alternative energikilder.

Melhus kommune forventer en avkastning på minst 3 %

Som største eier forventer Melhus kommune å være representert i styret for selskapet.

Melhus kommune vil arbeide for og fortsatt skal være den største kommunale eier.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat anbefaler kontrollutvalget å ta med informasjonen som en del av sin rutinemessige oppfølging av Melhus kommune.

TRØNDERENERGI AS

Protokoll fra ekstraordinær generalforsamling

Det ble avholdt ekstraordinær generalforsamling i TrønderEnergi AS org. nr. 980 417 824 ("**Selskapet**") den 22. juni 2022 kl. 14 på Scandic Lerkendal.

En oversikt over fremmøtte aksjonærer angitt i Vedlegg 1 til protokollen.

Dagsorden:

1. Valg av møteleder og en person til å medundertegne protokollen

Odd Inge Mjøen ble valgt som møteleder og Oddbjørn Bang ble valgt til å medundertegne protokollen sammen med møteleder.

2. Godkjenning av innkallingen og dagsorden

Innkallingen og dagsorden ble godkjent.

3. Fisjon

For å legge til rette for en restrukturering av konsernets virksomhet og et avtalt samarbeid med Hitecvision om nye grønne investeringer, har styret i Selskapet og dets aksjonærer blitt enige om å fisjonere ut vindkraft- og nedstrømsvirksomheten i Selskapet. Etter fisjonsplanen er det bestemt at nærmere eiendeler, rettigheter og forpliktelser overføres fra Selskapet til et selskap under stiftelse. Det nye selskapet stiftes av Selskapets aksjonærer som nærmere angitt i fisjonsplanen inntatt som Vedlegg 1.

I henhold til styrets forslag traff generalforsamlingen følgende vedtak:

- (i) *Forslag til felles fisjonsplan datert 31. mai 2022 for fisjon av deler av virksomheten til Selskapet godkjennes.*
- (ii) *Selskapets aksjekapital nedsettes med NOK 54 103 764,4488 ved at pålydende verdi på aksjene reduseres med NOK 4,3629 til NOK 5,6371. I tillegg nedsettes annen egenkapital med NOK 1 882 788 690,07495.*
- (iii) *Kapitalnedsettelsen gjennomføres som ledd i fisjon av Selskapet ved at eiendeler, rettigheter og forpliktelser som beskrevet i fisjonsplanen overføres til det overtakende selskap (som er under stiftelse) og at Selskapets aksjonærer mottar aksjer i det overtakende selskap som fisjonsvederlag.*
- (iv) *Vedtektens § 4 endres slik at den angir aksjekapital og pålydende verdi på aksjene etter kapitalnedsettelsen.*

4. Stiftelse av TrønderEnergi Vekst Holding AS

I forbindelse med fisjonen som nevnt i punkt 3 skal det utarbeides et stiftelsesdokument for TrønderEnergi Vekst Holding AS som det overtakende selskap og en redegjørelse i forbindelse med tingsinnskuddet i det overtakende selskapet.

I henhold til styrets forslag traff generalforsamlingen følgende vedtak:

Ståle Gjersvold, daglig leder i Selskapet, ble valgt til å signere stiftelsesdokumentet for TrønderEnergi Vekst Holding AS og tilhørende redegjørelse om verdsettelsen av de overførte eiendeler.

5. Fullmakt til å forhøye aksjekapitalen

I forbindelse med restruktureringen som nevnt i punkt 3 skal det skje en overføring av 51% av aksjene i det nystiftede selskapet, TrønderEnergi Vekst Holding AS, til Selskapet. Overføringen skal gjøres som et

tingsinnskudd i Selskapet og styret har foreslått for generalforsamlingen at man vedtar en styrefullmakt til å gjennomføre kapitalforhøyelse ved slik overføring av aksjene i TrønderEnergi Vekst Holding AS.

I henhold til styrets forslag traff generalforsamlingen følgende vedtak:

- (i) Styret gis i henhold til aksjeloven § 10-14 (1) fullmakt til å forhøye Selskapets aksjekapital med inntil NOK 15 000 000. Innenfor denne samlede beløpsrammen kan fullmakten benyttes flere ganger.
- (ii) Fullmakten kan bare benyttes til å utstede aksjer, eventuelt øke aksjenes pålydende verdi, som vederlag i forbindelse med en restrukturering i Selskapet, herunder ved innskudd av eierandeler i TrønderEnergi Vekst Holding AS.
- (iii) Fullmakten gjelder i 1 år fra avholdelse av denne generalforsamlingen.
- (iv) Fullmakten omfatter kapitalforhøyelse mot innskudd i penger og mot innskudd i andre eiendeler enn penger. Fullmakten omfatter rett til å pådra selskapet særlige plikter, jf. aksjeloven § 10-2. Fullmakten omfatter beslutning om fusjon etter aksjeloven § 13-5.

Alle vedtak ble truffet ved enstemmighet, med unntak av vedtak 3/22, hvor Frøya kommune stemte imot.

Frøya kommune representerer 2,49% av de fremmøtte og stemmeberettigede aksjer.

Trondheim 22. juni 2022

Odd Inge Mjølén

Oddbjørn Bang

Vedlegg 1: Liste over fremmøtte aksjonærer

Navn på aksjonær	Andel stemmeberettigede aksjer	Representant/Fullmaktshaver
Frøya kommune	2,49 %	Kristin Strømskag (ordfører)
Heim kommune	4,85 %	Odd Jarle Svanem (ordfører)
Hitra kommune	2,69 %	Ole L. Haugen (ordfører)
Holtålen kommune	1,34 %	Marius Jermstad (kommunedirektør) m/fullmakt
Indre Fosen kommune	8,00 %	Bjørnar Buhaug (ordfører)
KLP (Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap):	13,33 %	Eric Nasby m/fullmakt
Malvik kommune	2,96 %	Trond Hoseth (ordfører)
Melhus kommune	13,34 %	Jorid Jagtøyen (ordfører)
Midtre Gauldal kommune	3,17 %	Bjørn Egil Enge (varaordfører) m/fullmakt
Oppdal kommune	3,95 %	Ole Bjørn Moen (kommunedirektør) m/fullmakt
Orkland kommune	16,94 %	Oddbjørn Bang (ordfører)
Osen kommune	1,04 %	John Einar Høvik (ordfører)
Rennebu kommune	0,07 %	Ola Øie (ordfører)
Selbu kommune	1,43 %	Oddveig Kipperberg (kommunedirektør) m/fullmakt
Skaun kommune	2,20 %	Gunn I. Stokke (ordfører)
Stjørdal kommune	0,18 %	Eli Arnstad (ordfører)
Trondheim kommune	9,13 %	Roar Aas (gruppeleder) m/fullmakt
Tydal kommune	0,16 %	Jens Arne Kvello (ordfører)
Ørland kommune	7,69 %	Ogne Undertun (fungerende ordfører) m/fullmakt
Åfjord kommune	5,04 %	Vibeke Stjern (ordfører)
Totalt	100 %	

Uttalelse om redegjørelse for fisjonsplanen og aksjeinnskudd i TrønderEnergi Vekst Holding AS

Vi har kontrollert redegjørelsen for fisjonsplanen utarbeidet av styret datert 31. mai 2022 i forbindelse med avtale om fisjon i TrønderEnergi AS med stiftelse av TrønderEnergi Vekst Holding AS. Ved fisjonen overtas de eiendeler og forpliktelser fra TrønderEnergi AS, som fremgår av fisjonsplanen datert 31. mai 2022, mot at det utstedes vederlag i aksjer i TrønderEnergi Vekst Holding AS pålydende NOK 3 000 000. Redegjørelsen for fisjonsplanen inneholder styrets presentasjon av opplysninger i overensstemmelse med de krav som stilles i aksjeloven § 13-10 annet ledd nr. 1 til 3 og § 2-6 første ledd nr. 1 til 4, og styrets erklæring om at vederlaget til aksjeeierne i TrønderEnergi AS er rimelig og saklig begrunnet og at de eiendeler selskapet skal overta ved fisjonen, har en verdi som minst svarer til det avtalte vederlaget.

Styrets ansvar for redegjørelsen

Styret i hvert selskap er ansvarlig for informasjonen og de verdsettelse som ligger til grunn for vederlaget.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å uttale oss om redegjørelsen på grunnlag av vår kontroll.

Vi har utført vår kontroll og avgir vår uttalelse i samsvar med standard for attestasjonsoppdrag SA 3802-1 "Revisors uttalelser og redegjørelser etter aksjelovgivningen". Standarden krever at vi planlegger og utfører kontroller for å oppnå betryggende sikkerhet for at redegjørelsen inneholder lovpålagte opplysninger og at vederlaget til aksjeeierne i TrønderEnergi AS er rimelig og saklig begrunnet og at de eiendeler selskapet skal overta, har en verdi som minst svarer til det avtalte vederlaget. Arbeidet omfatter kontroll av verdsettelsen av innskuddet og av vederlaget, herunder vurderingsprinsippene og eksistens og tilhørighet, og at beskrivelsen av innskuddet og vederlaget er hensiktsmessig og dekkende som grunnlag for verddivurderingen. Videre har vi vurdert de verdsettelsesmetoder som er benyttet og de forutsetninger som ligger til grunn for verdsettelsen.

Vi mener at innhentede bevis er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening

- inneholder redegjørelsen for fisjonsplanen de opplysningene aksjeloven § 13-10 annet ledd nr. 1 til 3 og aksjeloven § 2-6 første ledd nr. 1 til 4 krever
- er de eiendeler selskapet skal overta ved fisjonen, verdsatt i overensstemmelse med de beskrevne prinsipper
- har de eiendeler selskapet skal overta ved fisjonen en verdi som minst svarer til det avtalte vederlaget i aksjer i TrønderEnergi Vekst Holding AS pålydende NOK 3 000 000,
- er begrunnelsen for vederlaget til aksjeeierne i TrønderEnergi AS på 3 000 000 aksjer i TrønderEnergi Vekst Holding AS for hver aksje i TrønderEnergi AS rimelig og saklig basert på verdsettelsen av selskapene som beskrevet i redegjørelsen.

Trondheim, 31. mai 2022
PricewaterhouseCoopers AS

Kjetil Smørdal
Statsautorisert revisor

Referatsaker

Behandles i utvalg
Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato
08.09.2022

Saknr
52/22

Saksbehandler Eva J. Bekkavik
Arkivkode FE-033, TI-&17
Arkivsaknr 22/161 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.

Vedlegg

Status forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
Ytringsfriheten kan ikke begrenses mer for folkevalgte enn andre
Må kommunale oppgavefelleskap lage årsregnskap
Avslag på etterlønn var ulovlig vedtak
Formannskapet feil endret neppe utfallet i kommunestyret
Møteoffentlighet – tidspunkt for møter i folkevalgte organer
Må velge hele utvalget på nytt
Retten til å signere er ikke regel om myndighet til å avgjøre
Loven sier ikke noe om hva forslagsrett betyr
Ikke automatisk inhabil fordi man har behandlet samme sak før
Ganske opplagt at ansatt bør få fri
Advokatfirma konkluderer med at Helseplattformen brøt forskrift

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har fått følgende dokumenter som referatsaker:

1. Orientering fra Revisjon Midt-Norge om status på forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
2. Kan formannskapet vedta hvordan en navngitt folkevalgt skal opptre?
3. Er det slik å forstå at et kommunalt oppgavefelleskap, som er eget rettssubjekt også skal utarbeide eget årsregnskap?
4. Kan kommunestyret innvilge fritak, men avslå etterlønn?
5. Er vedtaket ugyldig på grunn av feil i voteringstema?
6. Kan ulike møter i folkevalgte organer i kommunen avholdes på samme tidspunkt?
7. Hva gjør vi med medlemmer som ikke møter opp på møtene?
8. Hvem bør signere på kommunens vegne?
9. Kommunedirektøren har møte- og talerett, men ikke forslagsrett. Samtidig legger jo kommunedirektøren fram forslag til vedtak, hvordan skal man forstå dette?
10. Kan en politiker behandle innsigelser i en plansak både i kommunestyret og i fylkesutvalget?
11. Kan politikeren kreve fri fra nattevakt før møtet i kommunestyret?
12. Advokatfirmaet Wiersholm konkluderer med at Helseplattformen har brutt forskrift om offentlige anskaffelser.

Fra: Tor Arne Stubbe <tor-arne.stubbe@revisjonmidtnorge.no>
<<mailto:tor-arne.stubbe@revisjonmidtnorge.no>>>

Sendt: Monday, July 4, 2022 1:23:41 PM

Til: Torbjørn Berglann <Torbjorn.Berglann@konsek.no> <<mailto:Torbjorn.Berglann@konsek.no>>>; Tobias Langseth <Tobias.Langseth@alstahaug.kommune.no> <<mailto:Tobias.Langseth@alstahaug.kommune.no>>>; Knut Soleglad <Knut.Soleglad@hemnes.kommune.no> <<mailto:Knut.Soleglad@hemnes.kommune.no>>>; Torill Bakken <TB@kontrollutvalg fjell.no> <<mailto:TB@kontrollutvalg fjell.no>>>; edel@asjord.no <<mailto:edel@asjord.no>> <<mailto:edel@asjord.no>>>

Kopi: Arnt Robert Haugan <arnt.robert.haugan@revisjonmidtnorge.no> <<mailto:arnt.robert.haugan@revisjonmidtnorge.no>>>; Unni Romstad <unni.romstad@revisjonmidtnorge.no> <<mailto:unni.romstad@revisjonmidtnorge.no>>>

Emne: Status forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Konsek Trøndelag IKS v/Torbjørn Berglann
SE-KON v/Tobias Langseth
Indre Helgeland Kontrollutvalgssekretariat v/Knut Soleglad
Kontrollutvalg Fjell IKS v/Torill Bakken
Sekretariatet for kontrollutvalget Nærøysund kommune v/Edel Åsjord

Revisjon Midt-Norge opplever pt stor etterspørsel etter tjenester innen forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og hendelsesbaserte undersøkelser. Vi har våren 2022 sluttført 32 prosjekter, og har per dato 57 aktive prosjekter (ulike faser) og 11 nye bestillinger. Dette gjelder både ordinære oppdrag i henhold til leveranseavtaler og ekstra bestillinger fra våre deltakerkommuner. Den økte etterspørselen de siste 12 måneder har dessverre utfordret RMN sin kapasitet, noe som har medført enkelte forsinkede leveranser. Et visst fravær i henhold til lov og avtaleverk (permisjoner, sykemelding osv) bidrar også til redusert kapasitet.

Flere tiltak er iverksatt for å øke kapasiteten hos RMN, blant annet engasjement i kortere og lengre perioder, deltakelse fra masterstudenter i vårt arbeid og ansettelse i faste stillinger. RMN har tilsatt to nye medarbeidere innen forvaltningsrevisjon i løpet av juni, henholdsvis en samfunnsøkonom (PhD) og en sosiolog. Disse vil tiltre stillingene i perioden oktober/november 2022. I tillegg vil en ansatt være tilbake fra permisjon pr 1.november. RMN forventer derfor at kapasiteten øker betraktelig inn mot 2023. Flere tiltak vurderes kontinuerlig for å kunne innfri kontrollutvalgenes forventning til leveranse av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

RMN håper at sekretariatene kan bidra til å kommunisere denne kapasitetsutfordringen til kontrollutvalgene dersom det skulle bli aktuelt. Det vil gjennom høsten fortsatt bli utfordrende å levere alle rapporter og prosjektplaner til rett tid.

Den enkelte oppdragsansvarlige i RMN vil ha direkte kontakt med den ansvarlige sekretær for det enkelte kontrollutvalg med hensyn til avtalte leveranser. RMN ber derfor om at denne henvendelsen formidles til alle ansatte i sekretariatene.

Ta gjerne kontakt med undertegnede dersom dere har spørsmål til eksisterende eller nye bestillinger hos RMN!

Med vennlig hilsen

Tor Arne Stubbe

Fagleder forvaltningsrevisjon

M +47 98608070 | [Skype for business <sjp:tor-arne.stubbe@revisionmidt norge.no>](skype:tor-arne.stubbe@revisionmidt norge.no)

Revisjon Midt-Norge SA, Postboks 2565, 7735 Steinkjer
W www.revisionmidt norge.no | M +47 907 30 300

Revisjon Midt-Norge SA er sertifisert Miljøfyrtårn. Tenk på miljøet før du eventuelt skriver ut denne e-posten

Ytringsfriheten kan ikke begrenses mer for folkevalgte enn andre

KommunalRapport 08.08.2022, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan formannskapet vedta hvordan en navngitt folkevalgt skal opptre?

SPØRSMÅL

Formannskapet har [fattet vedtak](#) om at en navngitt representant må forbedre sin opptreden på flere områder. Det gjelder blant annet måten vedkommende omtaler kommunen, vedtak og hvordan administrasjonen utfører vedtakene på. Kritik er greit, heter det, men «må likevel gjøres uten personangrep, uthenging på sosiale medier eller direkte usannheter».

Er dette noe et formannskap kan vedta?

SVAR

Som alminnelig utgangspunkt har folkevalgte i en kommune stor frihet med hensyn til hva de vil uttale seg om, og herunder rette kritikk mot både administrasjon og folkevalgte, så lenge det er tale om saker eller forhold som har tilknytning til kommunens virksomhet.

Det kan ikke settes grenser for denne ytringsfriheten for folkevalgte ut over det som gjelder for alle andre, i praksis i første rekke brudd på lovfestet taushetsplikt (se særlig forvaltningsloven § 13) eller erstatningsansvar for ærekrenkende utsagn (skadeserstatningsloven § 3–6 a).

Brudd på lovfestede begrensninger i ytringsfriheten kan i tilfelle bare påtales i straffesak eller ved privat søksmål for domstolene fra den som er ærekrenket. Verken kommunedirektør, ordfører, formannskap eller kommunestyre kan pålegge folkevalgte å avstå fra kritiske ytringer.

Dette gjelder både i og utenfor møter i folkevalgte organer, men hvis det i et møte fremkommer ytringer som er ærekrenkende eller brudd på lovfestet taushetsplikt, skal møteleder gjøre oppmerksom på dette og anmode den folkevalgte om å avstå fra slike.

Ellers står det som rettslig utgangspunkt ethvert medlem av folkevalgt organ fritt å gi uttrykk for sin kritikk mot forhold i kommunen, og mot organer og enkeltpersoner – folkevalgte og tilsatte. Men da må hun selvsagt være forberedt på at det tas til motmæle mot slik kritikk, i eller utenfor møte.

Dette kan skje ved innlegg i møte eller ytringer i offentlig debatt, ved kommentar fra ordfører eller leder av folkevalgt organ. Unntaksvis kan det skje ved vedtak i folkevalgt organ, der dette avviser påstander eller vurderinger fremsatt av en folkevalgt i mediene eller annen offentlig debatt.

Ved motinnlegg fra administrasjon til diskusjonen om hva som er gjort eller som burde gjøres, vil det gjerne være riktig å imøtegå både den beskrivelse som er gitt av faktiske forhold, og skjønnsmessige vurderinger av fremtidig utvikling ved ulike handlingsalternativer.

Det kan også være behov for å imøtegå kritikk av enkeltpersoner – folkevalgte eller tilsatte – men svaret må forholde seg til saksforholdet i den fremsatte kritikken, ikke til kritikerens person.

Slik imøtegåelse av kritikk må også kunne skje i form av et vedtak i et folkevalgt organ, men også her er det viktig at vedtaket retter seg mot sak eller generelle saksforhold, og ikke får form av en generell karakteristikk av en enkelt folkevalgt. Det må således ligge utenfor et formansskaps kompetanse å uttale at man ber et navngitt medlem «forbedre sin opptreden».

Det som derimot må være helt greit, er at et formannskap vedtar en generell uttalelse der man etter å ha fastslått at «*Kritisk omtale av kommunen, politiske vedtak og administrativ utførelse av vedtak er en selvsagt del av en folkevalgts ombudsrolle*», legger til at «*Dette må likevel gjøres uten personangrep, uthenging på sosiale medier eller direkte usannheter.*»

Dette siste er imidlertid en skjønnsmessig etisk norm som ikke lar seg håndheve, men som er et godt prinsipielt utgangspunkt for kritikk og debatt om hva som forsvarlig opptreden.

Det bør vel føyes til at når det er tale om kritikk av navngitte folkevalgte, må terskelen for hva som kan aksepteres, være en god del høyere enn der slike angrep rettes mot tilsatte i kommunen.

Det er derfor helt på sin plass om formannskapet uttaler:

«Som folkevalgt må arbeidsgiverrollen tas på alvor. Det innebærer at administrativ kritikk må fremmes imot kommunedirektøren, ikke mot andre enkeltansatte.»

Alle tilsatte i kommunen handler på vegne av kommunedirektøren og er underlagt hennes instruksjonsmyndighet og kontroll, se kommuneloven § 13–1, der det fastslås at «*Kommunedirektøren skal lede den samlede kommunale eller fylkeskommunale administrasjonen*».

Se også siste avsnitt, der det nå er fastslått at «*Kommunedirektøren har det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke annet er fastsatt i lov*».

Kritikk av tilsattes saksbehandling og ivaretagelse av andre funksjoner må dermed rettes til direktøren, også der utgangspunktet for denne er svikt fra en underordnet tilsatt – slik det jo oftest er. «*Kommunestyret kjenner kun kommunedirektøren.*»

Må kommunale oppgavefelleskap lage årsregnskap?

Kommunal Rapport 04.07.2022, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

SPØRSMÅL: Er det slik å forstå at et kommunalt oppgavefelleskap, som er eget rettssubjekt også skal utarbeide eget årsregnskap jf. § [14–6 i kommuneloven](#)?

SVAR: I bestemmelsen i [kommuneloven § 19–4](#) om samarbeidsavtalen mellom deltakere i et kommunalt oppgavefelleskap er det i tredje avsnitt fastsatt at det her skal angis om oppgavefelleskapet skal være eget rettssubjekt. Hvis det er angitt at det skal det være, betyr det at det er fullstendig atskilt fra deltakerkommunene, når det gjelder rettigheter og plikter, med unntak av ansvar for økonomiske forpliktelser.

Kommuneloven gjelder som alminnelig regel ([§ 1-2](#)) «for kommuners og fylkeskommuners virksomhet», noe som etter forarbeidene også omfatter «interkommunale samarbeid som er organisert etter regler i kommuneloven», og herunder også interkommunalt samarbeid som er «organisert som egne rettssubjekter», men bestemmelsen i § 14–6 gjelder tilsynelatende ikke for kommunale oppgavefelleskap, bare for «virksomhet som er en del av kommunen eller fylkeskommunen som rettssubjekt».

Dette vil, sies det i forarbeidene (NOU 2016:4, merknader til § 14-6) «for eksempel gjelde regnskaper ... for kommunale oppgavefelleskap som *ikke* er egne rettssubjekter» (min utheving).

Men så er det med hjemmel i forskriftshjemmelen i siste avsnitt i [§ 14–6](#) fastsatt, i forskrift [FOR-2019-06-07-714](#) om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv., [§ 1–1 bokstav c](#), som generell regel at denne gjelder blant annet «årsregnskapet ... til ... kommunale oppgavefelleskap etter kommuneloven kapittel 19».

Og med denne litt underlige regelteknikken lander vi så vidt jeg kan forstå på at både § 14–6 og forskriften gjelder også for kommunale oppgavefelleskap som er egne rettssubjekter.

Avslag på etterlønn var ulovlig vedtak

Kommunal Rapport 01.08.2022, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan kommunestyret innvilge fritak, men avslå etterlønn?

SPØRSMÅL: Jeg leser i Kommunal Rapport om [en ordfører som søkte om fritak fra ordførervervet](#) under forutsetning om innvilgelse av tre måneders etterlønn. Alternativt søkte han om fritak fra 1. august, med 1,5 måneders etterlønn.

Da kommunestyret skulle behandle saken, vedtok de å innvilge fritak fra ordførervervet for resten av valgperioden, men avslo – i strid med innstillingen fra kommunedirektøren – å gi noen etterlønn.

Kan kommunestyret gjøre dette?

SVAR: Fritak fra verv som folkevalgt kan etter kommuneloven § 7–9 andre avsnitt etter søknad gis til den som «ikke kan ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe».

Kommunestyret har ingen plikt til å gi slikt fritak selv om lovens vilkår for dette er oppfylt, men om det skjer, er utgangspunktet søknaden om fritak fra den folkevalgte. Kommunestyret kan derfor ikke gi fritak med andre rammer eller annet innhold en det som er angitt der.

Hvis ikke dette er akseptabelt for kommunestyret, må de avslå søknaden og eventuelt be om en ny søknad som det kan innvilge.

Når ordfører her søker om slik etterlønn den første tiden etter at han fratrer, må det anses som en bindende forutsetning for søknaden, og vedtaket i kommunestyret må derfor anses som et avslag på denne.

Neste spørsmål bli så om kommunestyret hadde adgang til å avslå søknaden om etterlønn. Ut fra lovens ordlyd kan det se ut som om kommunestyret står fritt her. I kommuneloven § 8–8 første avsnitt står det at folkevalgte «som har vervet som sin hovedbeskjeftigelse, kan søke om ettergodtgjøring når de fratrer vervet».

Men i andre avsnitt omtales dette i en regel om avkorting som «Retten til ettergodtgjøring», og i forarbeidene fremgår det at det er slik loven skal forstås: Den folkevalgte må altså søke om etterlønn, men når det er gjort, har hun en rett til slik etter reglene i denne paragrafen.

Det betyr at kommunestyrets vedtak om fritak uten etterlønn var ulovlig, og søknad om fritak må behandles på nytt. I mellomtiden er utgangspunktet at når det ikke foreligger lovlig vedtak om fritak, er ordføreren fortsatt ordfører.

Men hvis ordfører rent faktisk har fratrudd på grunnlag av kommunestyrets vedtak, og ikke mottar godtgjøring fra kommunen etter dette, må han ha krav på etterlønn fra dette tidspunktet.

Slik godtgjøring vil han da ha krav på i alminnelig oppsigelsestid (tre måneder) hvis ikke annet er fastsatt i kommunal forskrift, se kommuneloven 8–6 første avsnitt andre setning.

Formannskapetets feil endret neppe utfallet i kommunestyret

Kommunal Rapport 15.08.2022, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Er vedtaket ugyldig på grunn av feil i voteringstema?

SPØRSMÅL

Formannskapet i en kommune behandlet forslag til ny arealplan til utlegging til høring etter plan- og bygningsloven § 11–14. I møtet ble det fremmet flere alternative forslag til endringer i det fremlagte forslaget fra administrasjonen. Forslagsstillerne bak to av disse ba om at det ble foretatt punktvis votering over enkeltpunktene i disse forslagene.

Dette ble avvist av ordføreren, som foreslo at det bare skulle votes for eller mot hvert av disse forslagene som helhet. Ordførerens forslag ble vedtatt mot stemmene fra disse to forslagsstillerne. Det ble deretter ble det votert samlet over forslagene, som begge ble avvist.

I en henvendelse fra et kommunestyremedlem og medlem av plan- og bygningsutvalget ble Statsforvalteren bedt om å ta henvendelsen opp til lovlighetskontroll av eget tiltak etter kommuneloven § 27–1. Statsforvalteren fant imidlertid at det her ikke var tale om et «endelig vedtak» slik kommuneloven § 27–2 første avsnitt bokstav a krever.

Statsforvalteren fant det likevel riktig å knytte noen merknader til saken «som ledd i sitt veiledningsoppdrag», og i sitt første svar til klager og kommunen fremholdt hun at den valgte voteringsmåten var ulovlig når forslagsstillerne ønsket punktvis votering over sine forslag. Kommunen sa seg enig dette.

Kommuneadvokaten mente imidlertid at denne feilen ikke kunne ha betydning for gyldigheten av formannskapetets vedtak, i og med at her var tale om en feil som ikke kunne ha betydning for vedtakets innhold.

Kommuneadvokaten viste til at formannskapetets medlemmer stemte på sine egne «pakker», og at det ikke var grunn til å regne med at en punktvis votering kunne ha medført et annet resultat.

Mot dette anførte klager at vedtaket om samlet – pakkeris – votering over disse forslagene satte rammer ikke bare for voteringen, men i praksis også for debatten over saken. Man kunne da ikke se bort fra at det som kom fram med en slik videre ramme for debatten, kunne ha påvirket andre medlemmer av formannskapet, og dermed fått konsekvenser for hva som ble vedtatt.

Hva er din vurdering av dette spørsmålet?

SVAR

Her er vi inne på to ganske kompliserte og finurlige rettslige problemstillinger. Den første er:

Kunne Statsforvalteren foreta lovlighetskontroll av formannskapetets vedtak?

I kommuneloven kap. 27–1 fastslås at departementet – altså for kommunene Statsforvalteren – kan foreta «lovlighetskontroll av «vedtak» truffet av kommunalt organ.

«Vedtaket» er her et videre begrep enn «vedtak» i forvaltningsloven § 2 første avsnitt bokstav a, som bare gjelder avgjørelser «som treffes under utøving av offentlig myndighet og som generelt eller konkret er bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer».

«Vedtak» i folkevalgt organ under kommuneloven er alle avgjørelser som treffes ved votering i organet, uavhengig av innholdet av avgjørelsen.

Men i § 27–2 foretas det en avgrensning av hvilke avgjørelser som kan underkastes lovlighetskontroll. Dette kan bare kreves eller settes i gang for «endelige vedtak». I proposisjonen til kommuneloven slås fast at dette betyr at «Innstillinger fra et kommunalt organ til et annet, for eksempel fra formannskapet til kommunestyret, kan ikke være gjenstand for kontroll».

Det vedtaket som ble truffet av formannskapet her, var ikke en innstilling til kommunestyret, men et vedtak om å sende ut forslag til arealplan til høring etter plan- og bygningsloven § 11–14. I realiteten var det imidlertid tale om et forslag – og dermed en innstilling – fra formannskapet, med sikte på avsluttende behandling i kommunestyret. Formannskapets vedtak var utgangspunkt for saksbehandlingen, med etterfølgende høring som et ytterligere ledd i prosessen fram til kommunestyret.

Ut fra dette er det lite tvilsomt at kommuneadvokaten og Statsforvalteren hadde rett i at vedtaket i formannskapet ikke kan gjøres til gjenstand for lovlighetskontroll etter kommuneloven kapittel 27.

Dermed blir neste – og ikke enklere – problemstilling:

Blir kommunestyrets vedtak i saken ugyldig på grunn av feilen i formannskapets saksbehandling?

Det betyr at det først vil kunne bli spørsmål om lovlighets- og gyldighetskontroll når det foreligger et vedtak av kommunestyret. Tema for denne kontrollen vil i så fall være om den påviste feilen ved formannskapets saksbehandling innebærer en slik svikt i grunnlaget for kommunestyrets vedtak at dette blir ugyldig.

Her må vi ta utgangspunkt i det vurderingstemaet som er formulert i forvaltningsloven § 41. Dette er en bestemmelse bare om ugyldighet ved brudd på bestemmelsene om saksbehandling i denne loven, men det er lagt til grunn at den regelen som er formulert her, gjelder tilsvarende ved brudd på andre saksbehandlingsregler, så langt ikke annet er bestemt i lov.

Det generelle utgangspunktet er i tråd med denne bestemmelsen, at feil ved måten et vedtak blir truffet på eller grunnlaget for vedtaket, medfører at vedtaket blir ugyldig. Men, sies det i forvaltningsloven § 41, selv om det er gjort slike feil, «er vedtaket likevel gyldig når det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold».

Vurderingstemaet er altså ikke om det kan påvises at feilen rent faktisk har hatt slik betydning, heller ikke om det er sannsynlig at den har påvirket vedtak, men bare om «kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold».

Her viser kommuneadvokaten til at ikke bare vedtaket om voteringstema, men også det avsluttende vedtaket med uttalelse om forslaget til arealplan, ble truffet med massivt flertall, og fremholder at det da ikke er grunn til å tro at utfallet av denne siste voteringen ville blitt et annet om det hadde blitt votert punktvis over de to alternative forslagene det her var tale om.

Ut fra dette er det nærliggende å si at alt tyder på at det var ekstremt usannsynlig at de to mindretallsforslagene ville fått tilslutning av flertallet i formannskapet, og dermed for vedtaket der.

Mot dette står et prinsipielt synspunkt: Når avgjørelser av denne typen treffes på grunnlag av i debatt i åpent møte, er tanken at dette skal skape et best mulig grunnlag for det enkelte medlems vurdering av saken før det stemmes over saken. Vi kan da ikke se bort fra muligheten av at en debatt og separat votering over disse enkeltforslagene ville kunne påvirke enkeltmedlemmers standpunkt til disse. Det er imidlertid usikkert hvor langt vi kan strekke dette synspunktet når stemmegivningen synes å ha fulgt partilinjer, og flertallet var så massivt.

I denne vurderingen er altså temaet ikke om formannskapsvedtaket kunne fått et annet innhold, men om det var en reell mulighet for at denne feilen under formannskapetets behandling kan ha påvirket utfallet ved den etterfølgende behandling av saken i kommunestyret, etter at det hadde vært en offentlig høring om forslaget, der de aktuelle særforslagene må ha vært kjent.

I denne situasjonen synes jeg det ser ut som det «er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold». Jeg vil derfor tro at Statsforvalteren ikke vil finne grunn til å oppheve et etterfølgende vedtak av kommunestyret om arealplan, selv om det altså ble gjort en klar feil under behandlingen av saken i formannskapet.

§ 11-5: Møteoffentlighet – tidspunkt for møter i folkevalgte organer

Tolkningsuttalelse | Dato: 20.06.2022

Mottaker: Lillehammer kommune
Vår referanse: 22/4255-2

Spørsmål om møteoffentlighet - kan ulike møter i folkevalgte organer i kommunen avholdes på samme tidspunkt?

Vi viser til henvendelse 10. mai 2022 fra det politiske sekretariatet i Lillehammer kommune som spør om kommunen bryter reglene om møteoffentlighet når ulike politiske møter avholdes på samme tidspunkt. Bakgrunnen for henvendelsen er at sekretariatet har fått inn dette spørsmålet fra en som ikke får muligheten til å overvære alle de politiske møtene når de avholdes parallelt.

Departementets vurdering

Regelen om møteoffentlighet for folkevalgte organer i kommunen er tatt inn i kommuneloven § 11-5. Bestemmelsens første ledd lyder:

«Alle har rett til å være til stede i møter i folkevalgte organer dersom ikke noe annet følger av denne paragrafen».

Det følger av dette at allmennheten har rett til å være til stede når folkevalgte organer i kommunen har møter.

Spørsmålet er om denne retten medfører en plikt for kommunen til å avholde de politiske møtene til ulike tidspunkter, slik at innbyggerne får anledning til å følge alle møtene. Dette er ikke direkte regulert i kommuneloven. Ordlyden i kommuneloven § 11-5 oppstiller ikke en plikt for kommunen til å sørge for en slik koordinering av møtene i de folkevalgte organene. Problemstillingen er heller ikke berørt i forarbeidene til loven eller rettspraksis.

Etter departementets vurdering tilsier heller ikke reelle hensyn en slik utvidende tolkning. Departementet ser at det vil være uheldig for innbyggere som ønsker å følge flere møter når møtene avholdes samtidig. Disse får ikke anledning til å være til stede i alle møtene. Kommunen unnlater likevel ikke allmennheten innsikt og kontroll med de folkevalgtes virksomhet, selv om den enkelte ikke får fulgt alle møtene. Kommunen må ta mange hensyn når den planlegger møtene, og det vil ikke alltid være mulig å få møtekabalen til å gå opp uten at noen møter overlapper i tid.

Departementet kan derfor ikke se at det er holdepunkter for å tolke § 11-5 slik at den inneholder en plikt for kommunene til å holde møtene på ulike tidspunkter.

Selv om møter legges til samme tid, røkkes ikke dette ved innbyggernes rett til å være til stede i møtene. Etter dette er departementets vurdering at det ikke er strid med kommuneloven § 11-5 om møteoffentlighet å avholde møter i ulike folkevalgte organer på samme tidspunkt.

Med hilsen
Siri Halvorsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Ida Bakke Husom
seniorrådgiver

Må velge hele utvalget på nytt

Kommunal Rapport 20.06.2022, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hva gjør vi med medlemmer som ikke møter opp på møtene?

SPØRSMÅL: Vi har et kommunalt medvirkningsråd (ikke lovpålagt) som har sju medlemmer, der ett av de fem medlemmene fra brukerorganisasjonene aldri møter. Vedkommende melder ikke forfall til møtene, responderer ikke på innkallinger, og svarer ikke på våre henvendelser på telefon eller e-post. Rådet er opprettet med hjemmel i [kommuneloven § 5–7](#).

Hvordan kan vi gå fram for å få valgt et nytt medlem til rådet uten at medlemmet søker fritak fra sitt verv?

SVAR: Medlemmer av utvalg etter [§ 5–7](#) velges av kommunestyret. Utvalget velges da som helhet etter reglene i lovens kapittel 7 og valget gjelder som utgangspunkt for hele – eventuelt resten av – valgperioden for kommunestyret. Det er ikke adgang til å foreta utskifting av enkeltmedlemmer annet enn ved vedtak av kommunestyret etter søknad om fritak fra medlemmet selv, se [§ 7–9](#) andre avsnitt.

Men hvis medlemmet mister sin valgbarhet, for eksempel ved utflytting fra kommunen, trer hun umiddelbart ut av vervet (§ 7–9 første setning), og det skal da velges et nytt medlem etter reglene i [§ 7–10](#) fjerde avsnitt.

I [§ 8–1](#) fastslås at den som velges, har plikt til å delta i organets møter hvis ikke hun har gyldig forfall. Manglende fremmøte kan anses som en tjenesteforsømmelse som vil kunne straffes etter [straffeloven § 172](#) om «grovt uaktsomt tjenestefeil», eller [§ 173](#) bokstav a, om straff for «den som ved utøving av offentlig myndighet – mot bedre vitende grovt bryter sin tjenesteplikt».

Dette er imidlertid lite aktuelt i praksis, og vil i alle fall ikke medføre tap av vervet.

Hvis kommunestyret ønsker å skifte ut et medlem av et utvalg, må det derfor i tilfelle foreta et fullstendig nyvalg av hele utvalget, se § 5–7 siste avsnitt om adgang til å «omorganisere» utvalg. Valg skjer da etter reglene i [§§ 7–4](#) til [7–7](#).

Ved et utvalg av den type det er her tale om, med medlemmer fra brukerorganisasjoner, vil jeg anta at man vil benytte avtalevalg etter § 7-7, men dette krever enstemmig vedtak i kommunestyret om å benytte denne valgformen. I motsatt fall må det benyttes forholdsvalg med lister etter reglene i §§ 7–4 og 7–5.

Retten til å signere er ikke regel om myndighet til å avgjøre

Kommunal Rapport 27.06.2022, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hvem bør signere på kommunens vegne?

SPØRSMÅL: Av [kommunelovens § 6-1](#) fremgår det at ordføreren er rettslig representant for kommunen eller fylkeskommunen og underskriver på kommunens eller fylkeskommunens vegne hvis ikke myndigheten er tildelt andre.

Hvilke vurderinger bør en kommune legge til grunn for delegering/ikke delegering av hvem som skal være den rettslige representanten for kommunen?

Spørsmålet stilles blant annet ut fra at ordfører fort kan bli inhabil ved behandling av en sak dersom ordfører har signert en avtale som er i strid med politiske vedtak.

I tillegg kan det være utfordrende for en ny ordfører og forsvare en tidligere ordfører signering av avtaler som for eksempel bringes inn for domstolene.

SVAR: Bestemmelsen om hvem som underskriver på kommunens vegne, er ikke en regel om delegering av avgjørelsesmyndighet, men om hvem som er legitimert til å opptre på kommunens vegne når rette organ har truffet vedtak, med andre ord om når det er gitt en bindende meddelelse om kommunens vedtak i saken.

Signeringen av avtalen er da en rent formell handling, gjort etter at saken er ferdigbehandlet, og vil normalt bli foretatt av noen som ikke selv har noe ansvar for vedtaket.

Det er opp til kommunen hvem den vil tillegge denne funksjonen. Oftest vil det vel være kommunedirektøren eller lederen for vedkommende administrasjonsgren, men ved store og viktige avtaler, er det vel ganske vanlig at ordfører gjør dette.

Hvis det dokumentet som underskrives inneholder et vedtak eller en avtale som ikke stemmer med det som er vedtatt av det kompetente organ, får vi et spørsmål om kommunen likevel blir bundet av dette ut fra såkalte «legitimasjonsvirkninger» – om vern av den som i god tro har innrettet seg i tillit til det som står der.

Dette kan være en vanskelig problemstilling, og det sies ikke noe om dette her i loven.

Hvis det er tale om et rent privatrettslig forhold – som kjøp, salg, leie m.m. – er det nærliggende å bygge på det samme prinsipp som er formulert for kommunale foretak i [§ 9-18](#).

Her fastslås som utgangspunkt at «Hvis noen som representerer foretaket utad, har overskredet sin myndighet, blir en avtale eller annen privatrettslig disposisjon ikke bindende for kommunen eller fylkeskommunen». Men føyes så til: «Dette gjelder bare hvis den andre parten innså eller burde ha innsett at myndigheten ble overskredet, og at det derfor ville stride mot redelighet å gjøre disposisjonen gjeldende.»

Dette er i realiteten samme regel som vi finner for overskridelse av myndighet i [aksjelovens § 6-33](#): «Har noen som representerer selskapet utad ... ved disposisjon på selskapets vegne gått ut over sin myndighet, er disposisjonen ikke bindende for selskapet når selskapet godtgjør at medkontrahenten forsto eller burde ha forstått at myndigheten ble overskredet, og det ville stride mot redelighet å gjøre disposisjonen gjeldende».

Ved vedtak eller avtaler som også har offentligrettslig innhold, som tillatelser, dispensasjoner, godkjenningsvedtak m.m., må spørsmålet om legitimasjon avgjøres ut fra ulovfestede regler om når et forvaltningsvedtak blir ugyldig og til skade for en part som har vært i god tro.

Her er det stadig en viss usikkerhet om når en slik part kan vinne rett etter tilsagn i avtale eller vedtak, også fra noen som ikke hadde myndighet til å opptre på vegne av et offentlig organ. Men de beste grunner taler nok for at det her – på samme måte som ved rene saksbehandlingsfeil – må foretas en avveining av det motstående interesser, slik at borgeren også her må ha et visst vern mot at vedtaket blir opphevd på dette grunnlag.

Loven sier ikke noe om hva «forslagsrett» betyr

Kommunal Rapport 13.06.2022, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kommunedirektøren har møte- og talerett, men ikke forslagsrett. Samtidig legger jo kommunedirektøren fram forslag til vedtak, hvordan skal man forstå dette?

SPØRSMÅL: Under møtet i kommunestyret fremsatte kommunedirektøren følgende forslag mens en sak var under behandling:

«Kommunestyret ber administrasjonen om å gjøre vurderinger knyttet til barnets beste i behandlingen av eventuell søknad om bytte av hovedmål til nynorsk i de tre kommende årene fra 2022/2023 gjeldende fra og med 5. til og med 7. trinn dette skoleår. For egen språkgruppe vil det kreves et minimum av 10 elever med enkeltvedtak om bytte av hovedmål til nynorsk.»

Dette ble vedtatt med 10 mot 9 stemmer (med ordførerens dobbeltstemme.)

Jeg viser til kommuneloven:

[Kommuneloven §6–1](#): Ordføreren har **møte-, tale- og forslagsrett** i alle kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer unntatt kommune- og fylkesråd og organer under dem. I kontrollutvalget har ordføreren likevel bare møte- og talerett.

[Kommuneloven §13-1](#): Kommunedirektøren har **møte- og talerett** i alle kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer, med unntak av kontrollutvalget. Kommunedirektøren kan la en av sine underordnede utøve denne retten på sine vegne.

Spørsmålene er da:

Har kommunedirektøren forslagsrett i et kommunestyremøte etter at saken det gjelder, er åpnet og tatt opp til behandling?

Hvis svaret er nei på dette spørsmålet; er vedtaket som er gjort, gyldig?

SVAR: Her er lovteksten i kommuneloven ufullstendig og unødig vanskelig å forstå for uinnvidde. Loven har ingen generelle bestemmelser om hvem som har forslagsrett og hva dette innebærer, bare de to særreglene som er gjengitt ovenfor. Disse er imidlertid unntak fra to etablerte ulovfestede prinsipper for saksbehandling i kollegiale organer:

(i) Hvis ikke annet er bestemt, kan bare medlemmer av organet delta under saksbehandlingen i organet – altså med møterett og talerett.

Møte- og talerett betyr rett til å til være til stede i møtet, og til å delta i debatten om de sakene som behandles der. Utgangspunktet er klart nok at dette har alle medlemmer av organet, og ingen andre. Men her utvider de to bestemmelsene kretsen av personer med slik rett, ved at både ordfører og kommunedirektør eller andre fra administrasjonen gis rett til å møte og delta i forhandlingene i *alle* folkevalgte organer i kommunen, med unntak av organer som inngår i parlamentarisk styringsform, og for kommunedirektøren heller ikke kontrollutvalget.

(ii) Loven sier ikke noe om hva «forslagsrett» betyr, og her kan det lett oppstå misforståelser, og også her må vi ta utgangspunkt i de generelle, ulovfestede, prinsippene om dette:

I et møte må alle som deltar med talerett, fritt kunne gi uttrykk for sitt syn på hva som bør gjøres og dermed også på hvilket vedtak som bør treffes. Det gjelder også kommunedirektøren, selv om hun ikke er gitt «forslagsrett».

Forslagsrett er her en særlig rett til å formulere et forslag til vedtak og kreve det tatt opp til votering. Denne retten har bare medlemmene av vedkommende folkevalgte organ, samt ordføreren.

Kommunedirektøren har ingen slik forslagsrett, verken før eller under møtet. Hun vil svært ofte legge fram sitt forslag til vedtak i sin innstilling i sakspapirene, men dette er ikke forslag som må tas opp til votering hvis ikke ordfører eller annet medlem av organet tar det opp og fremsetter det som sitt. Oftest vil ordføreren sette det fram til votering, men noen ganger vil hun kunne velge å fremsette et modifisert eller helt annet forslag, gjerne ut fra det som fremkommer av opplysninger og synspunkter under debatten.

Kommunedirektøren kan også under debatten om forslaget selv formulere et nytt forslag til vedtak for å se om det kan få tilslutning, men hvis ikke ordfører eller noen annen fremsetter det som sitt forslag, skal det ikke bli votert over dette. Hvis ordfører setter det under votering, vil det imidlertid bli oppfattet som godt nok, selv om ordfører ikke vil stemme for dette, men bare ønsker å få avklart om det er tilslutning til dette.

(iii) Hvis ordfører eller annet medlem fremsetter et forslag i saken som klart avviker fra det som er utredet av kommunedirektøren i saksforelegget til møtet, må kommunestyret ta stilling til om det anser dette alternativet som tilstrekkelig utredet, eller om det her er nødvendig med en ytterligere saksutredning til et senere møte før det treffes vedtak. Innenfor vide rammer er det kommunestyret selv som avgjør om det synes en sak er tilstrekkelig utredet, men hvis det viser seg at vedtaket er truffet på uriktige eller klart ufullstendige premisser når det gjelder saksforhold, konsekvenser eller rettsspørsmål, vil det kunne føre til at vedtaket var ugyldig, og saken må behandles på nytt i et senere møte.

Ikke automatisk inhabil fordi man har behandlet samme sak før

Kommunal Rapport 22.08.2022, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan en politiker behandle innsigelser i en plansak både i kommunestyret og i fylkesutvalget?

SPØRSMÅL: Nå har vi et spørsmål om habilitet i plansaker. Saken er at vi har folkevalgte som er medlem av fylkesutvalget i vår fylkeskommune, der de er med på å behandle og vedta innsigelser m.m. for reguleringsplaner, temaplaner og kommuneplan i vår kommune.

Hvordan blir det da med deres habilitet når de samme folkevalgte skal ta stilling til de samme innsigelsene som de var med på å behandle og vedta som fylkesutvalgsmedlemmer, men nå som kommunale folkevalgte?

Problemstillingen gjelder selvsagt også motsatt når de behandler en kommunal plan i fylkesutvalget som de har vært med og vedta i kommunen.

Dette er jo en problemstilling som gjelder folkevalgte i alle fylker og kommuner.

SVAR: Dette spørsmålet tar meg inn i plan- og reguleringsretten, et område jeg ikke er ekspert på, så det følgende må tas med forbehold om at det kan være noe jeg har misforstått eller oversett.

Problemstillingen er altså om et medlem av fylkesutvalget er inhabil i saker som angår kommunale reguleringsvedtak som hun har vært med på å treffe i den aktuelle kommunen, enten om innsigelser m.m. mot forslag til reguleringsplan, temaplan og kommuneplan, eller ved behandling av kommunal reguleringsplan i fylkesutvalget.

Som alminnelig utgangspunkt blir en folkevalgt eller en tilsatt ikke automatisk inhabil etter reglene i forvaltningsloven fordi hun har vært med og behandlet samme sak tidligere. I [kommuneloven § 11–10](#) har vi imidlertid noen særlige, og strengere, regler om inhabilitet for folkevalgte som kommer i tillegg til bestemmelsene i forvaltningsloven.

Én bestemmelse (andre avsnitt) utelukker folkevalgte som har vært med på å forberede eller treffe vedtak i en sak som tilsatt i kommunen eller fylkeskommunen, fra å delta ved behandlingen av samme sak i et folkevalgt organ.

Dette gjelder altså bare for folkevalgte som også er tilsatt i samme kommune eller fylkeskommune, ikke folkevalgte som «møter seg selv i døren» fordi de tidligere har vært med å behandle samme sak i et annet folkevalgt organ, f.eks. i et utvalg eller styre i kommunen eller fylkeskommunen. Denne regelen er dermed ikke relevant for de situasjonene som beskrives her.

Dernest har vi en enda strengere regel ved behandling av klage over kommunale vedtak etter [forvaltningsloven § 28](#) andre avsnitt. Ved slik klagebehandling er en folkevalgt som har vært med på å forberede eller treffe vedtaket, inhabil både til å delta i klageinstansens behandling av vedtaket, og ved forberedelsen av saken for klageinstansen.

I ingen av de situasjonene som beskrives her, er det imidlertid tale om klagesak etter forvaltningsloven, og denne regelen vil dermed ikke være aktuell her.

Det som da gjenstår, er om et medlem av fylkesutvalget som har vært med å treffe vedtak om planvedtak i kommunen, er inhabil etter den særlige regelen i [forvaltningsloven § 6](#) andre avsnitt, fordi dette må ses som «særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet». Men dette vil bare være aktuelt i helt spesielle situasjoner, der den folkevalgtes engasjement i saken går klart ut over det som naturlig følger av hennes politiske eller saklige engasjement i saken.

I praksis vil vel det måtte være i saker med særlig høyt konfliktnivå, der den folkevalgte har eksponert seg selv på en måte som ligger klart utenfor det som er normalt i et slikt verv.

Ganske opplagt at ansatt bør få fri

Kommunal Rapport 29.08.2022, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan politikeren kreve fri fra nattevakt før møtet i kommunestyret?

SPØRSMÅL: En kommunestyrerepresentant jobber jevnlig nattevakt. Kommunestyremøtene er dagmøter og starter om morgenen. Har representanten krav på fri fra nattevaktjobben natten før et kommunestyremøte?

SVAR: Utgangspunktet er her bestemmelsen i [kommuneloven § 8–1](#) om plikt for medlemmer av kommunalt folkevalgt organ til «å delta i organets møter hvis de ikke har gyldig forfall». Plikter som arbeidstaker er som alminnelig regel ikke gyldig forfall.

Arbeidsgiver kan ut fra dette ikke motsette seg at den folkevalgte forsømmer sin jobb for å delta i slike møter, se [kommuneloven § 8–2](#) som gir arbeidstaker «krav på fri fra sitt arbeid når det er nødvendig på grunn av møteplikt i kommunale eller fylkeskommunale folkevalgte organer», men vil kunne avtale endring i arbeidstid og arbeidsoppgaver for den folkevalgte der det er mulig. Hun kan også trekke arbeidstaker i lønn for den tid hun er fraværende. Da får da arbeidstakeren krav på erstatning for tapt inntekt fra kommunene etter [kommuneloven § 8–3](#) tredje avsnitt.

Spørsmålet blir da om når møteplikten medfører at «det er nødvendig» at den folkevalgte får fri for sitt arbeid. Dette sies det lite om i forarbeidene til denne bestemmelsen, men i [NOU 1990:13](#) s. 190, med forslag til kommuneloven av 1992, bemerker utvalget om tilsvarende bestemmelse bl.a. at «Det er naturlig at retten også omfatter gruppemøter i umiddelbar tilknytning til kommunale og fylkeskommunale møter», altså situasjoner der det vil være fysiske mulig å kombinere arbeid med tilstedeværelse i selve møtet. Dette er en helt annen type situasjon enn det vi her står overfor, men realiteten er den samme: Det er ikke mulig for den folkevalgte å fungere tilfredsstillende i sitt verv hvis ikke hun kan få fri fra jobben i den tiden som er nødvendig forkant av møtet.

Etter min mening bør det ut fra dette være ganske opplagt at det som er fastsatt i loven om rett til fri fra jobb, må gjelde også selv om den folkevalgte rent fysisk vil kunne være til stede under møtene i de folkevalgte organene, hvis møtene er lagt slik at det er urimelig belastende for henne å kombinere arbeid som tilsatt og som folkevalgt. Vi er ikke tjent med en lovforståelse som tvinger folkevalgte til å velge mellom å si opp sin jobb eller å møte alvorlig sliten og uopplagt.

Advokatfirma konkluderer med at Helseplattformen brøt forskrift

Kommunal Rapport 29.08.2022

Advokatfirmaet Wiersholm konkluderer med at Helseplattformen har brutt forskriften om offentlige anskaffelser.

NTB

Bruddet gjelder bruken av konsulenter fra Ernst & Young (EY), som ble større enn opprinnelig kunngjort.

– Jeg er fornøyd med å få bekreftet at bruddet ikke karakteriseres som grovt. Læringspunktene fra den juridiske gjennomgangen tar vi med oss, sier styreleder Helge Garåsen i en [pressemelding](#).

Før sommeren [bestilte styret en gjennomgang av konsulentbruken](#) til et e-helseprosjektet etter [et oppslag i Adresseavisen](#).

[Helseplattformen](#) er en felles digital tjeneste for helsetjeneste og pasienter i Midt-Norge. Den eies av Helse Midt-Norge og flere kommuner i Midt-Norge.

Utvidelse på 526 prosent

Advokatfirmaet har regnet seg fram til at plattformen har brukt 438 millioner kroner på konsulentavtalen.

Sammenlignet med kunngjøringen er det en utvidelse på 526 prosent, mens det sammenlignet med andre tall i anbudspapirene er en økning på 192 prosent.

– Vår konklusjon er ganske tydelig på at dette avropet overstiger verdien i betydelig grad og representerer en ulovlig endring, sa advokat Jan Fougner i Wiersholm ifølge [avisen](#) da han presenterte rapporten på fredagens styremøte.

Må være mer realistisk

Styret trekker fram at et sentralt læringspunkt er at anslått verdi i fremtidige anskaffelser må være mer realistisk, og at regelverket ikke ville blitt brutt hvis man hadde anslått beløpet til 500 millioner kroner.

Videre er løpende overvåking av volum et annet læringspunkt.

Eventuelt

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

08.09.2022

Saknr

53/22

Saksbehandler Eva J. Bekkavik**Arkivkode** FE-033, TI-&17**Arkivsaknr** 22/161 - 3

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak.

Godkjenning av protokoll fra dagens møte

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Melhus kommune

Møtedato

08.09.2022

Saknr

54/22

Saksbehandler Eva J. Bekkavik**Arkivkode** FE-033, TI-&17**Arkivsaknr** 22/161 - 4

Forslag til vedtak

Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget, 08.09.2022, godkjennes.